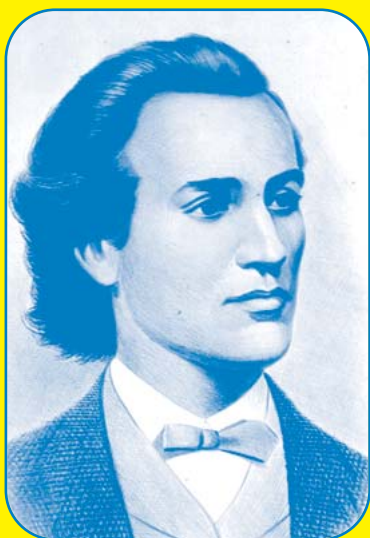

Nețârmurirea ce urma să vină

Oare cum o fi fost ziua aceea, din urmă cu 161 de ani, în care pe bolta spiritualității românești a răsărit Luceafărul? Cum vor fi fost copacii, aerul, munții, apele? Cum or fi fost gândurile copiilor născuți și botezați prin taina descultului? Ce or fi simțit atunci teii, plopii fără soț sau nuferii? Dar oamenii? Cum or fi fost în aceea zi? Cum or fi fost? Ce or fi gândit, ce or fi simțit? Cum o fi fost cerul? Văzut-a cineva atunci steaua vestitoare? Presimțit-a cineva nețârmurire ce urma să vină? Sunt convins că da! Așa cum sunt convins că, prin opera Sa, românii au primit dreptul legitim la mângâiere, zâmbet, speranță, iubire și – mai ales – pe cel de a-și descifra ființa națională!

Eminescu și chipul mamei sunt icoane pentru fiecare dintre noi! Când l-am citit prima dată am simțit că versurile sale fac parte din propria meam ereditate, din zestrea mea genetică. Am convingerea că și în cei care nu i-au citit nici un vers există starea Lui de a fi, pentru că măreția și unicitatea Sa constau în puterea harului de a descifra, de a simți și de a oferi simțirile! Datorită Lui ne-am putut umple sufletul cu munții, câmpiile, cerul și zâmbetul, și lacrimile...

„Fiind foarte român, Eminescu e universal!”, spunea Tudor Arghezi, iar în universalitatea neamului nostru, mai ales acum, trebuie să fim cunoscuți, apreciați și respectați, așa cum El, ne-a predicat și predică în toate duminicile neamului, în altarul de doină și dor!

Astăzi este ziua lui Mihai Eminescu!

Astăzi este ziua Culturii Naționale Române!

Îi felicit pe cei care, într-o lume din ce în ce mai anapoda, au avut curajul și bunul simț de a recunoaște și decreta starea de cultură și spirit românesc în această zi, în care, dintotdeauna, am simțit că este și ziua sufletelor noastre și a adevărului despre NOI!

„Toți românii anonimi, care de-a lungul secolelor noastre primordiale au creat limba românească, au colaborat la poezia lui Eminescu”, spunea Lucian Blaga.

La mulți ani Eminescu!

Emil Proșcan

Mizil, 15 ianuarie 2011

Gânduri despre Mihai Eminescu

A vorbi despre poet este ca și cum ai striga într-o peșteră vastă... Nu poate să ajungă vorba până la el, fără să-i supere tăcerea. Numai graiul coardelor ar putea să povestească pe harpă și să legene, din depărtare, delicata lui singuratecă slavă.

În toate veciile străbătute de atleții și bicicliștii filozofiei el își are vecia lui deosebită, în-chisă. Trebuie vorbit pe șoptite...

Într-un fel, Eminescu e sfântul preacurat al ghiersului românesc. Din tumultul dramatic al vieții lui s-a ales un Crucificat.

Pentru pietatea noastră depășită, dimensiunile lui trec peste noi, sus și peste văzduhuri.

Fiind foarte român, Eminescu este universal. Asta o știe oricine citește: cu părere de rău că lacătul limbilor nu poate să fie descuiat cu cheile străine. S-au făcut multe încercări de transpunere a poetului, unele poate, se spune, mai izbutite; dar Eminescu nu este el decât în românește.

(Tudor Arghezi)

Ceea ce caracterizează mai întâi de toate personalitatea lui Eminescu este o așa covârșitoare inteligență, ajutată de o memorie căreia nimic din cele ce-și întipărise vreodată nu-i mai scăpa, încât lumea în care trăia el după firea lui și fără nici o silă era aproape exclusiv lumea ideilor generale ce și le însușise și le avea pururea la îndemână. În aceeași proporție tot ce era caz individual, întâmplare externă, convenție socială, avere sau neavere, rang sau nivelare obștească și chiar soarta externă a persoanei sale ca persoană îi era indiferentă.

(Titu Maiorescu)

Era o frumusețe! O figură clasică încadrată de niște plete mari negre; o frunte înaltă și senină; niște ochi mari – la aceste ferestre ale sufletului se vedea că cineva este înăuntrul; un zâmbet blând și adânc melancolic. Avea aerul unui sfânt tânăr coborât dintr-o veche icoană, un copil predestinat durerii, pe chipul căruia se vedea scrisul unor chinuri viitoare.

(I. L. Caragiale)

Adevărul e că el era un om care trăiește mai mult pentru alții decât pentru sine, vede toate cele ce se petrec în jurul lui, judecă drept, se bucură de cele bune și stăruie cu îndărătnicie pentru înlăturarea celor rele, deci nu numai poet și cugetător cu vederi bine lămurite, ci totodată și om de acțiune înzestrat cu simț practic, care știe să-și aleagă mijloacele și e totdeauna gata să înfrunte greutățile de orice fel.

(Ioan Slavici)

Eminescu se deosebește de toți scriitorii vremii sale și prin aceea că opera lui întreagă n-are nici cea mai slabă măsură și supt nici un raport caracterul local, provincial, ci numai caracterul general românesc. (...) Eminescu e întruparea literară a conștiinței românești, una și nedespărțită.

(Nicolae Iorga)

De multe ori am căutat să construiesc în închipuirea mea de copil, figura necunoscută a acestui zeu, care mi se părea că trebuie să trăiască o viață cu totul deosebită de a noastră, într-o lume supraumană în basme. Credeam câteodată că-l zăresc în unele tablouri din „Sărmanul Dionis”, o vagă siluetă care se depărta mereu și parcă se topea într-o lumină intensă amețitoare.

(Alexandru Vlahuță)

Câte o stea va vesteji pe cer în depărtări, până când acest pământ să-și strângă toate sevele și să le ridice în tija subțire a altui crin de tăria parfumurilor sale.

(George Călinescu)

Sara pe deal buciul sună cu jale... atâta doar spun, aceste simple cuvinte, iar numele celui ce le-a rânduit astfel mă cuprinde ca o catedrală, ale cărei lespezi fierbinți le lustruiesc cu fruntea și le tocesc cu buzele sub lungi, fierbinți sărutări de dragoste și recunoștință.

(Geo Bogza)

În România, mirosul teiului este eminescian, lacurile strălucesc albastre, luna pare stăpâna mării, iar Luceferii răsar din umbră de cetini. Este posibilă oare o hartă, fluturătoare, a mirosurilor și foșnetelor de tei?

(Nichita Stănescu)

Odată cu el și definitiv, pentru un întreg popor, noțiunea de poet a rămas legată de aceea de imaculare. Această necruțătoare lege, mai blândă poate la alte popoare, ne dictează fără milă admirațiile și ne stabilește implacabilă idolii, neîngăduindu-ne nici o clipă să nu fim demni de a privi statura lui fără egal și ochiul lui mare, deschis, fără somn asupra eternității.

(Ana Blandiana)

Pururi tânără

(Pentru Eminescu)

Pururi tânără, înveșmântată în cuvintele de viață îmblânzite, nu credeam să-nvăț a muri vreodată dincolo de visul rupt din carnea mea visată deopotrivă ca sfânt trup și hrană sieși...

Mă scufund în vis până la umeri, ca într-o apă vie și într-o apă moartă – îngerii desăvârșiți în artele tăcerii poartă spre ținuturile de mireasă ale primăverii numele noastre străvechi, de aur și dor, amestecate frățește cu numele lor.

Mă scufund în vis până la tâmpile, ca într-o apă moartă și într-o apă vie – pajiște galbenă cu îngeri migratori și sora mea geamănă, din flori de iasomie, harnică numărându-le hieruvimilor aripile ca să-mi adune răsfirate clipele...

Mă scufund în apa visului până la creștet și nu mai cred să învăț vreodată a muri.

Vicenția Vara

Măsura noastră este Eminescu

O călărire în zori (Lui Eminescu tânăr)

Tăcerea se izbește de trunchiuri, se-ncrucișe,
se face depărtare, se face nisip.
Mi-am întors către soare unicul chip,
umerii mei smulg din goana frunzișe.
Câmpul tăindu-l, pe două potcoave
calul meu saltă din lut, fumegând.
Ave, mă-ntorc către tine, eu. Ave!
Soarele a izbucnit peste lume strigând.

Tobe de piatră bat, soarele crește,
tăria cu acvile din fața lui
se prăbușește în trepte de aer, sticlește.
Tăcerea se face vânt albăstrui,
pintenul umbrei mi-l crește
în coastele câmpului.

Soarele rupe orizontul în două.
Tăria își năruie nesfârșitele-i carcere.
Sulițe-albastre, fără întoarcere,
privirile mi le-azvârl, pe-amândouă,
să-l întâmpine fericite și grave.
Calul meu saltă pe două potcoave.
Ave, marea luminilor, ave!

Soarele saltă din lucruri, strigând
clatină muchiile surde și grave.
Sufletul meu îl întâmpină, ave!
Calul meu saltă pe două potcoave.
Coama mea blondă arde în vânt.

Nichita Stănescu

EMINESCU ȘI DRAGOSTEA (FRAGMENTE)

Motto: „Eminescu este expresia integrală a sufletului românesc.”

Nicolae Iorga

Mihai Eminescu ne-a învățat să dăm ascultare inimii, ne-a luminat mintea spre a înțelege bucuria dar uneori și nenorocul de a fi român. Se spune despre creație că este rodul neliniștii metafizice; Eminescu spunea că „o gândire este un act, un cutremur al nervilor”. A iubit și a prețuit sentimentul iubirii dăruit omului de către Dumnezeu. Este cel mai mare poet al iubirii și al frumuseților naturii.

La începuturile vieții dragostea lui a fost senină, împlinită cel mai adesea în cadrul feeric al naturii: „Vino-n codru la izvorul / Care tremură pe prund, / unde prispa cea de brazde / Crengi plecate o ascund. / Și în brațele-mi întinse / Să alergi, pe piept să-mi cazi, / Să-ți desprind din creștet vălul, / Să-l ridic de pe obraz...” (**Dorința**) Iubita îi apare gingașă venind parcă dintr-un dulce vis, în poezia **Atât de fragedă...**: „Atât de fragedă te-asemeni / Cu floarea albă de cireș, / Și ca un înger între oameni / În calea vieții mele ieși...”

Tonalitatea senină a sentimentului erotic și chiar dragostea fericită, ideală, există

însă și în poeziile scrise mai târziu: **Freamăt de codru**, **Somnoroase păsărele**, **La mijloc de codru**, la care se pot adăuga inegalabile versuri închinare iubirii și naturii din **Scrisoarea IV** și **Luceafărul**.

Iubirea pentru femeie și natură luminează și tulbură, cele două sentimente însușindu-se, ajung să aibă o energie cosmică care până la urmă, pare să scape de sub imperiul voinței, determinând destinul ființei umane.

Mai târziu, dezamăgit de loviturile vieții, de lipsa de înțelegere a contemporanilor și de nedreptățile sociale, Eminescu creează poezii profunde, dar din ce în ce mai triste și mai pline de renunțări. Începe să exprime regretul, tristețea, cât și durerea pricinuită de dragoste. Codrul nu mai are bogăția frunzișului verde, lumina, culorile și aerul pur din tinerețe. Lumina se estompează, culorile devin din ce în ce mai pale. Poetul începe să-și pună întrebări, încearcă să definească amorul prin propriile-i simțiri: „Ce e amorul? E un lung / Prilej pentru durere, / Căci mii de lacrimi nu-i ajung / Și tot mai multe cere. / De-un semn în treacă de la ea / El sufletul ți-l leagă, / Încât să n-o mai poți uita / Viața ta întreagă.” (**Ce e amorul**)

Figura femeii iubite, din caldă, luminoasă, șagălnică la început, devine solemnă și rece, marmura sugerând frumusețea înghețată, ireală: „Te duci și ani de suferință / N-or să te vază ochii-mi triști, / Înamorați de-a ta ființă, / De cum zâmbești, de cum te miști. / Și nu e blând ca o poveste / Amorul meu cel dureros, / Un demon sufletul tău este / Cu chip de marmură frumos.” (**Te duci...**)

Minunate sunt cele două poeme ale iubirii cu meditații asupra existenței, primul fiind **Mortua est**: „Te văd ca o umbră de-argint strălucită / Cu-aripi ridicate la ceruri por-niță, / Suind, palid suflet, a norilor schele / Prin ploaia de raze, ninsoare de stele [...] Și totuși, țarină frumoasă și moartă, / De racla ta reazim eu harfa mea spartă / Și moartea ta n-o plâng, ci mai fericesc / O rază fugită din haos lumesc. / Și-apoi cine știe, de este mai bine: / A fi sau a nu fi... dar știe oricine, / Că ceea ce nu e nu simte dureri, / Și multe dureri-s, puține plăceri. / A fi! Nebunie și tristă și goală / Urechea te minte și ochiul te-nșeală, / Ce-un secol ne zice, ceilalți o dezic. / Decât un vis sarbăd, mai bine nimic” În cel de al doilea poem **Venere și madonă**, poetul își privește femeia iubită și o vede când înger, când demon. Și totuși femeii „demon” îi acordă „raza inocenței” și-i dăruie iubirea: „Suflete! De-ai fi chiar demon, tu ești sântă prin iubire, / Și ador pe acest demon cu ochi mari, cu părul blond.”

Scrisoarea IV dezvăluie drama creatorului care fără iubire nu poate avea strălucirea în artă; neîmplinirea dragostei ducând la durere; sufletul totuși nu poate să renunțe la dragoste și de aici zbuciumul sufletesc: „O, arată-mi-te iară-n haina lungă de mătăasă, / Care pare încărcată de o pulbere-argintoasă, / Te-aș privi o viață-ntreagă în cununa ta de raze, / Pe când mâna ta cea albă părul galben îl netează. / Vino! Joacă-te cu mine... cu norocul meu... mi-aruncă / De la sânul tău cel dulce floarea veștedă de luncă, / Ca pe coardele ghitarei răsunând încet să cadă... / Ah! E-atât de albă noaptea, parc-ar fi căzut zăpadă”

Pasiuni și despărțiri; poetul devine dezamăgit dar dezamăgirea sa a dat limbii

românești o capodoperă - **Luceafărul**, poezie în care e mistuit de iubire, gata să-i jertfească nemurirea, dar în cele din urmă este copleșit de drama renunțării, a izolării.

Trecut-au anii este de asemeni poezia celei de a doua părți a vieții: „Trecut-au anii ca nori lungi pe șesuri / Și niciodată n-or să vină iară, / Căci nu mă-ncântă azi cum mă mișcă / Povești și doine, ghicitori, eresuri, [...] Pierdut e totu-n zarea tinereții / Și mută-i gura dulce-a altor vremuri, / Iar timpul crește-n urma mea...mă-ntunec!”

Ce bogăție de nuanțe ale iubirii, ce profunde sondări ale inimii! Sau ale naturii din ale cărei frumuseți nu-i scapă nimic. Și atunci când se află în interiorul unei odăi, privește și înțelege glasul acesteia: „Și dacă ramuri bat în geam / Și se cutremur plopilor, / E ca în minte să te am / Și-ncet să te apropii”...

Eminescu a redat farmecul și durerea dragostei. Până în ultima clipă a vieții lui creatoare s-a aflat în căutarea echilibrului launtric, a privit iubirea și natura ca pe posibile evadări din realitatea brutală. Ion Caraion scria despre Eminescu: „Înainte de a fi idee, sentiment, amintire, filosofie, regret, istorie, autenticitate, travaliu, eres, revoltă, pesimism, ton premonitoriu, tandrețe, dor, cultură, solitudine, Eminescu este muzică.”

Alexandru Surdu a consemnat faptul că Eminescu a fost una dintre „personalitățile hibride, filozof-poet.” Noica îl considera etalonul poeziei românești spunând că: „Arborii nu cresc până în cer. Nici noi nu putem crește dincolo de măsura noastră. Și măsura noastră este Eminescu. Dacă nu ne vom hrăni cu Eminescu, vom rămâne în cultură mai departe înfometați.”

Vavila Popovici
Raleigh, North Carolina

Lacrima Eminescu

Lacrima Eminescu tremură, nevăzută și sfântă, în sufletul fiecărui român.

Lacrima Eminescu se ivește, stăruie ca un glob limpede în care apar poveștile sufletului, cu suferințele lui. Am putea spune (și cred că s-a spus, pe drept cuvânt) că există starea de spirit Eminescu, care include: dorul Eminescu, plânsul Eminescu, melancolia Eminescu, dragostea de țară, iubirea Eminescu, suferința Eminescu, indignarea Eminescu...

Toată gama de simțiri omenească din acest colț de lume, din această „gură de rai” este Eminescu

Și totul aici este Eminescu.

Eugenia Tudor Anton

N.R. Literatura română rămâne mai săracă, prin dispariția Eugenia Tudor Anton, reputat critic și istoric literar, care a fost, până la pensionare, redactor șef al secției de critică a revistei **Viața Românească**, la care a și debutat, în 1953.

Debutul editorial a avut loc în anul 1973, cu volumul **Pretexte critice**.

Eugenia Tudor Anton primum premii Unii Scriitorilor din România, pentru romanul **Prețul singurătății** (1981).

Colaborarea Domniei Sale la revista Fereastra ne-a omorât și, acum, la plecarea pe drumul eternității, îi aducem, cu recunoștință, un pios omagiu.

Emil Proșcan în dialog cu Fănuș Neagu

Avem ce merităm...

– Stimate domnule Fănuș Neagu, vă propun să începem discuția noastră, de la ceea ce trăim acum, de la această răscruce a culturii, tot mai săracă în împliniri și valori autentice?

– Am învins, domnule, în revoluție, nu-i așa?! Am învins cultura; i-am rupt botul... Acum a plecat, atât de tragic, din tristul spectacol al lumii noastre, și poetul Adrian Păunescu. Cu o zi înainte de a se interna am vorbit cu el la telefon... „Ce faci?” – l-am întrebat; „Nu prea bine; cred că trebuie să mă internez”. Cum vocea nu-i era de loc schimbată, l-am admonestet prietenește: „Stai liniștit, că rămân eu în spital și pentru tine!” Adevărul e că, de vreo jumătate de an, de câte ori vorbeam cu el, îmi spunea că e bolnav. Mare poet și un spirit cultural extraordinar! Unul ca el se naște o dată la un secol. Dacă...

– Ce părere aveți despre ce s-a întâmplat după dispariția sa, despre cei care nici acum nu-l lasă în pace?...

– Nu vreau să înjur... Eu îmi înjur doar patul de spital, tu-i mila lui de pat de spital! Când ești într-o situație ca asta te amăgești, totuși, Spui: „E bine și așa...”. Și o faci chiar când treci, ca mine, prin dureri îngrozitoare, te obișnuiești cu suferința...

– Este suferința o obișnuință a poporului român?

– Poporul român era învățat cu ea de la naștere. Dar acum s-a învățat – și e tragic că e așa – cu lășitatea. Mă refer, când spun asta, la întreg poporul român, inclusiv la mine. Faptul că votăm cum votăm o demonstrează. Chiar și când votezi împotriva ești implicat. Aici e vorba despre matca poporului român și totul vine de demult, din „zburdălnicia” noastră, din trădarea intelectualilor, care are, la noi, o adâncă... tradiție. Nu putem scăpa de asta – că am face-o – printr-o simplă scuturare de cearceafuri la geam. Ea trădarea, e atât de împământenită, că a intrat și în pereți, și în podele și în praful drumurilor... Toate astea țin de caracterul nostru; un popor care își vinde votul pe două țuici, patru beri sau un chil de ulei, nu are cum să-și ridice glasul în rândul națiunilor demne. Avem ceea ce merităm!

– Vorbeați despre trădarea intelectualilor. Ce înțelegeți prin asta?

– Majoritatea intelectualilor, după revoluție, s-a constituit într-o falangă de dreapta, care s-a umflat de răutate dar și de toate bunurile pe care fiecare regim le-a aruncat pe piață, pentru a-și atrage adepți. Au pus, încet-

încet, mâna pe întreaga putere, a presei mai întâi, deci puterea de a influența, puterea de a manipula și de a stăpâni prin cuvântul cu cinci fețe, toate mincinoase.... Au fost cumpărați cu bani, cu slujbe și au ajuns în tabăra de vulturi fără aripi... Suntem, iată, la sfârșitul anului 2010 și, spre nefericirea noastră, banul e stăpânul definitiv al acestei națiuni.

– Chiar să nu mai fie nici o cale spre normalitate, nici o soluție?

– Ca să fiu cinstit, orizontul meu de vârstă e limitat, și doar cu „bătaia ochului” mai pot ajunge la convingerea că lucrurile nu vor rămâne așa în veci. Până la urmă nici nu

contează dacă eu sau generația de după mine apucăm o schimbare în bine, contează să se producă. Dar, din nefericire, tot noi suntem cei care-i petcetluim soarta; când se va produce va fi plătită, cum s-a întâmplat mereu în istoria românilor, cu sânge. Nu-mi place ca „strada” să stăpânească lumea, nu-mi plac nebunii dezlanțuiți, nu-mi place gloata, că e trădătoare... Da' ferască Dumnezeu!

– Pleacă tot mai mulți tineri de valoare din țară și noi, ca popor, rămânem bătrâni într-o țară bătrână. Din această perspectivă, cum va arăta ziua de „măine”?

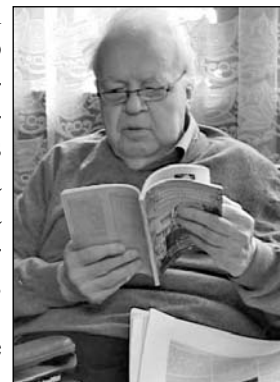
– Vom fi o țară de oameni săraci sufletește și dezorientați. Pe de altă parte însă, zic că-i bine să plece copiiiăștia, să nu rămână ai nimănui, că darurile cu care i-a înzestrat Dumnezeu vor lumina un cer, fie al nostru, fie al altora. Până la urmă tot ei rămân speranța.

Generațiile noastre adulte sau îmbătrânite și-au făcut datoria cu destulă îndrăzneală, mai ales dacă privim la istoria noastră plină de războaie, revoluții, trădări și asasinate; în ultima sută de ani istoria s-a scris doar cu sânge și „stânga” a ieșit mereu învinsă, mai ales când a ajuns la putere; pentru că atunci s-a schimbat.

Uitați-vă la perioada comunistă, când stânga a avut puterea absolută, ce crime a să-

vârșit, în numele unei idei pe care mulți o credeam învingătoare... După război, ocupantul – și mai ales ocupantul din noi – a avut grijă să distrugă imediat marea intelectualitate – floarea ei –, a decapitat cultura. Pentru ca aceasta să se refacă – și s-a refăcut – a fost nevoie de câteva generații. Generația mea, și generația de dinaintea mea, veneau după o secetă uriașă și atunci Dumnezeu, care dă și încolțirea, a întins punțile gândirii peste falia războiului și s-a putut salva această națiune.

Dar tot ce s-a realizat – în cultură și în învățământ, în sănătate, în economie – am distrus, fulgerător, în câțiva ani. Rătăcirea și drumul spre găleata cu aur au stricat, din nou, destinul României.

– Faceți parte din generațiile care căutau, mai ales în cultură, altfel de aur...

– Nu suntem nici noi, cei vârstnici, nici măcar acum, deasupra unor întâmplări tragice. Nu! Suntem acolo, în vârtejul lor, la anafoare... Adică vrem să tăiem drumuri de lună peste fluviul ăsta al mârșăviei. Îmi amintesc un avertisment serios, spus în glumă, cu amărăciune, de cineva: „Trecutul a fost oribil și prezentul e îngrozitor! Noroc că nu avem viitor!” Speranța mea și a noastră e numai în tineri. Și mai am o mare speranță: că biserica va curăța acest neam de duiumul păcatelor în care înnoată.

– Ați fost prieten, la Școala de Literatură cu Nicolae Labiș. Cum vi-l amintiți pe poetul din Mălini?

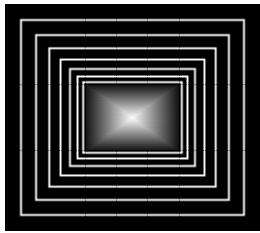
– Labiș avea o izbândă de mânz cu lapte la gură sau de pui de lup ce vrea să iasă, să miroasă aerul câmpiei și al munților; era un copil, domnule! Dar avea 20 de clase în fața noastră. Era genial, pur și simplu. Cu o frumusețe încântătoare a versului, cu o gândire de o profunzime miraculoasă. Cu el a mai semănat, poate, doar Nichita... Nu s-au cunocut, deși au iubit aceiași fată... Vom mai vorbi despre perioada aceea, la viitoarea noastră întâlnire...

– În încheiere v-aș ruga să spuneți câteva cuvinte despre revista „Fereaștra”.

– La o astfel de „fereaștra” aș vrea să stau, acum, de sărbători, în nopțile când ninge și Dumnezeu cred că umblă din nou pe pământ. E o „fereaștră” ce se deschide spre cele mai frumoase podgorii, spre Istrița și spre Munții Buzăului. Iar de acolo, de sus, se vede Câmpia Brăilei cum se leagănă între ninsori.

În vis aud cum sună nucile în ghiozdanele copiilor și am un pahar de vin pe masă, pe care cineva mi-l umple din când în când, în timp ce afară răsună zvon de colinde. E un „loc” în care simt că m-am îndrăgostit de toată lumea, iar de dumneavoastră mai mult decât de toată lumea.

– Vă mulțumesc!

Iar dropsurile pot fi neacidulate

lași o fereastră deschisă
pentru psihoza toamnei.

lumea asta
aproape ca un cimitir cu mormântul
deschis pentru tine,
între străini știuți doar de prin coșmaruri
niște râme,
când tu stai și te uiți în adîncul lui,
așteptând furtuna sau măcar adierea de vânt,
care să-ți împingă lașitatea dincolo.

era bărbos rău, avea musața crescută
peste buze
la viața lui a tras o singură palmă.
și-a vândut originalul unei poezii
cu trei sute de dolari.
a stat trei zile să aleagă
între două mottouri chinezești
absolut geniale
doar unul pentru volum.

din experiențe a învățat că lașitatea
mai târziu devine o rozătoare,
durerile de suflet nu sunt genetice,
iar dropsurile pot fi neacidulate.

respiră adânc

lunyu merge pe străzi murdare
și prin rețele de canalizare
vorbește cu oameni ratați
cu alcoolici
cu nebuni
se angajează la cele mai umilioare joburi

la lunyu nu se merită să te uiți de două ori

când treci pe lângă el
mișcându-ți un pic mîneca stîngă
ca să te uiți la ceasul elvețian
pe lunyu se merită să-l înjuri și să-l scuipi

în haina lui zace un laborator chimic
cu gaze toxice
o bombă gată să explodeze
gata să-ți împrăstie dulceața existenței
pe pereții vilei tale de lux

lunyu are o aluniță pe buric
despre care nimeni nu știe
și inima lui vrea să fie contaminată
cu dragoste
o dragoste adevărată cum numai
măinile lui pot fi de adevărate

atunci o apă curată i-ar crește
pe dinăuntru
și l-ar face mare
atât de mare
încât oamenii ar intra în el
ca să se curățe de păcate

dar zâmbetul lui primitor
n-ar fi decît o contemplare a deșertului
pe care l-au ridicat în el
ceilalți oameni

o viață ticsită sub ruine

ca-ntr-o fântână acoperită
în care lunyu își ascunde plînsul
chiar dacă nu plînge

Cicatrici despre care zic că nu le mai simt

Într-un buchet se găsește mereu o floare
care se ofilește mai repede
Rezistența la viața s-ar reduce
la sensul care te determină să sari
când stomacul se face meduză rănită
Întinderea șirei spinării pe hainele
unui monolog ticsit cu iertări

După plimbări prelungi
retinele ți se transformă în străzi
Și lumina acolo, pîlpîind accidente,
cicatrici vechi aproape uitate
Despre care zic că nu le mai simt

Ruptura nu se mai leagă
nici după ce se-nțelege
că aroganța era doar
un fel de a suferi
și neputința de a spune
că-n torace oamenii
încă îmi repetă ce e aia singurătate

Iar eu vreau să vorbesc
numai cu cei care mă știu dușman
Și vreau să îmi înghețe oasele
ca să nu simt celălalt fel de durere

totul e poezie

mă trezesc într-un pat rece
și o liniște deplină
ca în mijlocul parcului cu catedrală.
porumbeii se opresc acolo
nu pentru locurile sfinte.
mi-a spus că nu divinitatea, ci liniștea,
doar liniștea îi adună, tihna și acoperișul.
ar putea fi oricare zid.
ei au nevoie să zboare
și să se hrănească
din depărtările oamenilor.
am văzut cum se tem
să se apropie.

respir adânc. după fereastră
e ceață și întuneric.
dimineața se plimbă în vîrfuri
pe după răsărit. zborul e scurt.
mai multă neliniște ascunde
frământarea săgeților de darts
între degete înaintea aruncării.
arborii puternici au nevoie
de furtuni ca să fie vii.

toate fricile mele tresar
în fața stîngăciilor
pe care le simt aproape.
căderea îmi taie drumul.
simt doar zguduirea din piept.
nu știu de ce mă gândesc
la torturi de nuntă.
mă întreb dacă chiar semăn cu bjork.
dacă melodia noastră a rămas
all is full of love.
mă ridic, scutur zăpada de pe brațe,
mă îndrept, fac câțiva pași.
oamenii se prefac

că nu m-au văzut căzând.

scurta mea are fermoarul stricat.
uneori prin golurile dintre butoane
intră frigul, alteori mâinile lui.
bulevardul ștefan cel mare
e împodobit cu becuțe
ca în fiecare an de crăciun.
simpla necesitate de a atrage atenția.
toate buticurile sunt închise.
nu țin minte nicio istorie
amuzantă despre mine.

Dedicație

toate încercările mele de a alătura versuri
s-au anulat împreună
cu efortul meu frust de a face un gest
nu mi-au ajuns cuvinte
am scris numai pentru trecerea asta
pentru metamorfoza asta
din ani în vicii în dependențe
relațiile pentru care m-am condamnat
le-am știut greșite chiar de la început
acum le văd doar răsturnate și e prea târziu
spațiul nu mai poate fi reinventat
și nici raportarea
deasupra orașului sunt doar eu și oceanul

la picioare văd o bucată de beton

nu mi-aș putea explica grija pe care o am
încă admir imperfecțiunea aceea
cu vîrfuri ascuțite mai jos de umăr
privirea întunecată buzele uscate și tăcute
măinile mai ales măinile

chiar vorbeam serios mă uitam îndelung
la tot felul de brelocuri
și mă întorceam la alte monede
la alte zaruri
în încercarea de a ghici cheia spre inima ta

am făcut multe greșeli încă le țin în mine
greșeala mea de acum stă nituită în pervaz
și nu mai am foi să scriu să îmi amintesc

Până la dispariție

Pe spinarea mea arhanghelii
își împletesc sfori,
iar mâinile tale fierbinți
nu mai tremură când mă ating.

Ți-aș povesti despre cum
se dizolvă întunecimea pe dinăuntru
până la dispariție
despre cum copacii se fac tot mai înalți
despre tăcerea care ne apropie.

Amfibii

La mine nu se întâmplă nimic,
când o balenă își arată colții
și nu îi simt cu adevărat foamea.
Sau când albinele își dau afară trântorii.

E bine să ții spatele drept
Asta o descoperi citind nevoi speciale

Soarele, poziționarea ochilor înspre el,
îi încrețește fața oricui.
Vreau să ajung acasă.

Undeva amfibiile scot sunete
fiindcă au coarde vocale.
Broșcuțele stau nemișcate și
când te apropii de ele, sar
dacă te arunci să le prinzi.

Am decis să nu mai consum zahăr
și să mă fac un fel de chimist.
Mă uit fără vreun rost cât de monoton
felinarele luminează asfaltul.

Cântecul caută zeul pierdut

Privilegiul de loc neglijabil de a lucra peste trei decenii în cercul de elită al redacției de la revista „România literară” i-a accentuat, probabil, poetului șaptezecist Mihai Minculescu (născut în 1949, absolvent al Facultății de Litere, secția română-italiană, debut în presă în 1967) deprinderea unei exigențe care l-a determinat să publice puțin, deși scrisul său respiră natura vocației literare și corespunde unei maturizări a experienței poetice.

Cea mai recentă carte de poezie a lui Mihai Minculescu, intitulată **În caravana deșertului de cerneală** (Editura Bibliotheca din Târgoviște, 2008) urmează după grupajul liric **Poemele Truverului**, inclus în „Caietul debutanților” din 1981 la Editura Albatros și după volumele **Poemele cuminți**, (Editura Albatros, 1985) și **Cafeaua turcească de pe Everest** (Editura Vinea, 2006). Sunt titluri care incită printr-o aleasă prețiozitate și desemnează cărți apărute la edituri de prestigiu. Acestea li se alătură două volume traduse din literatura italiană, și anume romanele lui Antonio Tabucchi **Capul pierdut al lui Damasceno Monteiro**, în 2002, și **Se face tot mai târziu**, în 2003, cu editia a II-a în 2008. Mihai Minculescu are însă o activitate publicistică susținută, în „România literară”, „Luceafarul”, „Flacăra”, „Amfiteatru”, unde a publicat articole, cronici literare, povestiri, schițe, traduceri, poezie.

Dacă în prima etapă a creației sale poetul se lăsa antrenat de jocul metaforei într-un orizont de transparențe cu deschidere spre o lume marcată de frumos, poemele scurte și concise din **În caravana deșertului de cerneală** impresionează prin tensiunea frustrării secundată de valorificarea urâtului și procedeul juxtapunerii imaginilor. Textele reflectă un mozaic de fragmente ale existenței probate de autor pentru a releva în tonalitatea unui tragism domesticit amărăciunea neîmplinirii omeniești. În centrul imaginarului se află personajul liric predestinat prin chiar condiția umană unei aventuri a eșecului, proiectată consecvent într-o perspectivă care tinde spre estetica urâtului. Numai că, prin natura sa artistică, poetul trăiește eșecul cu voluptatea traversării unei cruciale experiențe existențiale. Motivul cu cea mai mare pondere este în cartea din 2008, ca și în poezia anterioară a lui Mihai Minculescu, erosul, dar supus consecvent și surprinzător viziunii urâtului ca expresie a unei mediocrități (sau mediocrizări) deja acceptate a vieții, astfel că din iubita adorată în versuri autorul ne lasă să întrezărim numai des amintitele picioare groase și strâmbe, în fond un clișeu sinecdotic. Instalarea urâtului etalat cu voluptate mai ales în motivul iubirii începe din așa-numitele „poeme cuminți”, ca o grațioasă tachinerie exersată memorabil în portretul iubitei, fie că aceasta este supusă reificării în ipostaza „femeia de mucava” din **Oare** (v. **Poemele cuminți**, p. 42) sau regresivității în animalier în ipostaza femeia-coropișniță / scolopeandă din **Ca de iască** (ibidem, p. 28-29) și din **Coropișniță în lied târziu** (v. **Cafeaua turcească de pe Everest**, p. 13). Mai ales femeia-coropișniță aduce un profil de performanță al iubitei urâte (urățite din imbold ludic), imagine interesantă pentru un eventual

florilegiu pe tema portretului iubitei în lirica românească. Coborâtă pe „pământul plin de belele”, (Mort de vis) în care se complăce Mihai Minculescu, iubita ajunge contrariul unei „donna angelicata”, dobândind drept emblemă coropișnița, ca ilustrare extremă a urâtului. Poemele **Ca de iască** și **Coropișniță în lied târziu** constituie punctul de referință al realizării motivului în ultima ipostază proiectată de autor și pentru înțelegerea acestuia se cere să le avem în vedere: „Ca o coropișniță dragă mi-ești / Ai atât de strâmbe picioare / Încât ca o coropișniță ești / Ca o coropișniță / Ca să știi / Cât te iubesc / Cât de mult ai tu picioarele strâmbe de coropișniță / Ai picioarele acelea albe // Te iubesc și te mângâii ca pe o broască țestoasă / Ca un înger căzut / S-o știi / S-o știi acuma-n târziu”.

Revenind la cartea din 2008, potrivit unității de viziune deținute de poet, „versul” (creația) și viața (iubirea, iubita, în primul rând) sunt revelate în corelație, ca fiind consonante, într-un text programatic care mărturisește cu o dezarmantă naturalitate deznădejdea provocată de frustrarea resimțită după înțelegerea nimicniciei vieții banale: „Cum te văd și mă vezi, la-ntâmplare / cum o da Domnul / doar fructe coapte deocamdată / și privindu-ți picioarele tale strâmbe, dolofane / și fusta neagră / ieșitu-mi-am din minți. / Curaj, curaj / și fusta neagră, evazată, se poate scoate / în dar / acestui vers al meu / strâmb si el, strâmb mereu.” (**În dar**). Poetul trăiește cu impetuozitate totul, iubirea din marginea frustrării îndeosebi. Astfel, imagini percutante prin concretețe sugerează intensitatea suferinței din dragoste în **Luna caldă**, poem sugestiv dovedind încă o dată cât de mult se complăce autorul – și el, ca atâția alți scriitori ai lumii – în etalarea acestei ipostaze sentimentale a eșecului frustrant: „Este al naibii de frig / în inima mea îndrăgostită de tine, / vită de tăiat / prăpădită vită de povară. / Fără să clipești, / piezișă privire, / întotdeauna din ce în ce mai rău, urma alege. / Parcă-i sfârșitul lumii: / în creierul nopții, / cum se poate / luna asta caldă ca mintea coaptă.”

Cu acest exemplu, ne apropiem și mai mult de trăsătura definitorie a cărții în privința tehnicii poetice. Impulsiv și pasionat, personajul liric, generator de trăire, susține ritmul interior al textelor prin acumularea unor imagini juxtapuse șocant, în proximitatea dicteului automat; ele nu indică o cauzalitate, aceasta este livrată dispoziției cititorului, dar sunt convergente în vederea creării unei anume stări tensionate, ca urmare a unei dezabuzări, frecvent erotică și, totodată, expresie, la rândul ei, a unei dezamăgiri mai cuprinzătoare, mai profunde, fiindcă implică sensul existenței.

În ciuda dezinvolturii afișate orgolios de poet prin cultivarea urâtului și juxtapunerile șocante, polarizarea cu bun efect a imaginilor presupune travaliul tenace al unui autor care exersase în cărțile anterioare jocul metaforelor de finețe, ca, de exemplu, aceea din finalul poemului de meditație **Belșugul iubirii**, unde construcția strânsă ca o ecuație scurtă adună motivele predilecte într-o desfășurare unitară și frumos demonstrativă: „*Sărmanele întâmplări ale vieții / vrednice de a fi știute / în seara asta / nu-și fac datoria cu-ndestulare. / Doar au ieșit la iveală / ca să-mi spună un nu*

cât toate zilele / în belșugul iubirii / din vremea măritişului, / *pietre prețioase, încăpățâna-te, luând-o la fugă în noapte.*” (s.n.) Descoperim cu interes și ușoară tentă metafizică din **Călătorul suflet**, în care tema foarte veche și răspândită anunțată în titlul poemului este înscrisă și ea în cadrul dramatic al eșecului frustrant, de astă dată cu trimitere la condiția scriitorului, completând, așadar, un orizont tematic: „De-acuma-nainte / inimă nesimțitoare / miroase-a furtună / nici mai mult, nici mai puțin / întru totul / s-au întâmplat multe și de toate / domolind focul sufletului migrator. / În caravana deșertului de cerneală / nu-ți ies toate după poftă.” Concertarea eșecului din planul scriiturii cu acela existențial se reflectă în relaționarea tensionată dintre eros și tanatic. Frustrarea trăită intens face ca erosul să se reverse în moarte, de unde și frecvența mare a motivului tanatic, care secondează puternic iubirea.

Neîmplinirea, frustrarea – „nici o minune nu se împlinește”, constata memorabil Lucian Blaga în perspectivă metafizică – „citate” în planul concret al existenței mărunte îl determină pe poetul Mihai Minculescu să clameze cu insistență mediocritatea existenței de la iubire până la mașinăria divină a poeziei. Înscrisă în aria mediocrizării, viața poate să fie un eșec, privit în dramatismul lui cu uimirea fertilă a poetului care adună într-un autopotret destinat dialogului cu cititorul traseele tematice majore ale cărții. Deși personajul liric în jurul căruia se polarizează poemele etalează insistent frustrarea cauzată de eșecul inevitabil implicat de existența/condiția umană, el se dovedește în ultimă instanță un răzvrătit orgolios care, animat de un impuls de natură romantică, merge în răspăr cu lumea când declară concluziv în titlul unui poem definitoriu că „altceva ne trebuie”, decât banalitatea eșecului: „Am șters-o în goană / din dragostea asta cumplită / ca și din dragostea de sine, de altfel. / Dar de când lumea-i lume / n-am jucat cum mi s-a cântat / și hohotu-mi de plâns / plin de trufie era / și mersul meu din rău în mai rău / mă făcea nebun de bucurie / sub bolta cerului pur.” (**Altceva ne trebuie**). Atitudinea în receptarea lumii apare pe traseul ultimei ipostaze a poeziei lui Mihai Minculescu la antipodul primei sale ipostaze, aceea mai ales din **Poemele truverului**, care aduceau lumina tinereții și a jocului și care, incluse în finalul cărții de față, înseamnă o bună contrapondere, pentru că astfel sunt alăturate cele două viziuni extreme ale etapelor caracteristice creației poetului.

Trăiri de mare intensitate exprimate concis, în texte scurte și concentrate, iată ce caracterizează poezia din **În caravana deșertului de cerneală**. Universul imaginar are o dinamică proprie, aventura frustrării implicată de condiția umană, ca și refuzul ei conferă tensiune textelor, înscrise de altfel într-o stilistică tematică riguros supravegheată. Cartea se citește cu participare dar și cu interes pentru aventura scriiturii, fiindcă poetul izbutește să-și găsească propria-i formulă și flancat de „înger” și de „coropișniță” pășește cu dezinvoltură în caravana poeziei, de vreme ce, așa cum nota într-un vers memorabil dintr-un poem de tinerețe, „cântecul caută zeul pierdut”.

Victoria MILESCU

S-a întâmplat la Mizil

Duminică, 30 ianuarie 2011. Început de an, sfârșit de lună. O frumoasă zi de iarnă când zăpada scârțâia sub picioare „ca un lan de diamante“, cum spunea veselul Alecsandri. Veseli eram și noi, cei care veneam din București ca invitați la **Festivalul Internațional „Romeo și Julieta la Mizil“**.

Nu ne-a așteptat nimeni la gară, și nici nu era cazul, fiindcă voiam să mergem pe jos, să ne mai dezmoțim, să vedem orașul, inițiativă care i-a dezamăgit pe organizatori, care ne-ar fi trimis cu drag o mașină, dacă i-am fi anunțat când am coborât din tren. Mergeam când în șir indian, când câte doi, atenți să nu alunecăm, deși unul dintre noi a făcut-o.

Dl. **Ștefan Cazimir**, în dreptul căruia mă aflam, mă atenționează mucalit: „Nu-i indicat ca în astfel de situații să se formeze cupluri, care să se țină de braț, căci pot cădea amândoi.“ Dl.

George Corbu știa drumul și mergea înainte, în timp ce dna **Elis Răpeanu** îl urma conștiințioasă.

Ajungem la **Liceul „Grigore Tocilescu“**. Clădire clasică, în față cu bustul lui Grigore Tocilescu, având arborate steagul României și cel al Uniunii Europene. Poziția lor nu scapă vigilenței didactice a profesorului Cazimir, care îi explică dlui profesor **Laurențiu Bădicioiu**, care ne-a întâmpinat, că steagul țării trebuie să stea în dreapta, iar cel al UE în stânga, când clădirea se uită la noi.

La intrarea în liceu, câteva eleve ne înmânează dosare de presă și ne prind cocarde tricolore. Nu ajung pentru toți, rămâne doar una păstrată cu îndârjire pentru **Mircea Dinescu**, ce urma să sosească. În cancelarie, ne dezmoțim cu o cafea, ceai, saleuri și prăjituri, ne salutăm cu cei pe care-i cunoaștem, facem cunoștință cu personaje noi. Mergem apoi în sala care se umple repede cu invitați și localnici, tineri și seniori, iar manifestarea se deschide cu intonarea imnului de stat. E înregistrat, și în puține locuri oamenii îl mai cântă cu vocile lor. Emoții, mai ales pentru cei care fac prezentările, dl director al liceului, prof. **Victor Minea** și prof. **Laurențiu Bădicioiu**; fiindcă

poetul **Mircea Dinescu**, inconfundabil, cu pălărie și loden, în vecinătatea lui **Mircea Ionescu-Quintus**, urmărind răbdător surprizele prezentate de elevii liceului. Între acestea: o paradă a modei, etalată de elevele liceului, îmbrăcate de **Cristiana Maria Purdescu**, creatoare de modă, dar și poetă cu câteva cărți, unele bilingve; urmează o „Lecție de literatură“, pe un text al profesoarei **Lu-minia Burlacu**, unde, de astă dată, elevii demonstrează și calități actricești. La acestea s-a adăugat cuvântul doamnei **Lucia Olaru Nenati**, scriitoare din Botoșani, care a făcut o incursiune în timp, documentată, cu texte și fotografii, despre piesa de teatru „Romeo și Julieta la Mizil“, ce s-a jucat pentru prima dată pe scena teatrului „Mihai Eminescu“ din Botoșani, unde a fost directoare, dăruind din arhiva teatrului chiar afișul original al reprezentăției.

Ce este și ce vrea acest festival cu un nume mai puțin obișnuit? Nu este unul care promovează preponderent poezia de dragoste ori parodia, după cum am auzit unele păreri, dimpotrivă, cele două secțiuni ale concursului – poezie și epigramă – au în vedere doar valoarea literară. Este cel mai democratic și mai corect concurs din câte cunosc la ora actuală. Lucrările se trimit sub un motto, iar la concurs

pot participa tineri...de toate vârstele și din toate țările. În timp ce alte concursuri restricționează participarea impunând o limită de vârstă ori condiționând participarea de... nepublicarea vreunui volum, concursul de la Mizil dă șanse egale tuturor condeierilor, aliniind la start, într-o întrecere olimpică și olimpică, reprezentanți din toate generațiile.

Acele concursuri cu limită de vârstă în virtutea ideii de promovare a tinerelor talente nu iau în considerație că talentul autentic nu ține de vârstă și nici de partenerii de competiție. Vârsta biologică nu coincide cu cea a scriiturii. Sunt autori care s-au afirmat mai târziu, din cauza, probabil, a unei autoexigențe exagerate, cum sunt și tineri care au debutat fulminant și s-au stins ca un foc de paie. În concursurile cu restricționări pierd și unii și alții, pentru că nu se pot cunoaște mai bine reciproc, nu-și pot împărtăși ideile, experiența. Interacțiunea dintre generații naște acel pat

germinativ din care poate răsări marea valoare, chiar geniul.

Însă Mizilul, acest micuț oraș prahovean, între Ploiești și Buzău, ne-a mai oferit un frumos exemplu – cel referitor la prețuirea valorilor locale. Nu are multe, dar sunt semnificativ reliefate și prin premiile ce le poartă numele: **George Ranetti**, poet, publicist, actor; **Grigore Tocilescu**, istoric, arheolog, filosof, folclorist, membru al Academiei Române, autor al Marelui Dicționar Geografic al României; **Agatha Grigorescu Bacovia**, poetă, soția poetului Bacovia, cunoscută pentru asiduitatea cu care s-a ocupat de postumitatea soțului ei. La fel, cei de la Mizil au avut grijă ca în fiecare an juriul să fie alcătuit din personalități marcante, și e suficient să menționez

numele cunoscutului scriitor **Corneliu Leu**, numit de dl. Laurențiu Bădicioiu „Patriarh al festivalului“, pentru prezența sa în juriu la toate edițiile și pentru sprijinul permanent acordat organizatorilor. O dovadă a competenței juriului o constituie și diferențele extrem de mici între notele acordate, cu toate că afișarea lor pe internet – dovadă de transparență și corectitudine, i-a cam stingherit pe unii care nu ar fi dorit să se știe ce note au luat, unii de pe la sfârșitul clasamentului. Riscurile competiției! Premiile au fost înmânate de **Nicolae Dragoș**, **Corneliu Berbente**, **Gheorghe Borovină** și de **Emil Proșcan**, primarul orașului, care s-a implicat cu entuziasm, făcând parte din juriu, citind manuscrise, dând note, fiind aproape de oaspeți, el însuși un talentat condeier și susținător al intereselor românilor la Mizil dar și la Bruxelles.

Cât privește premianții, și aici s-a aplicat dictonul „Mulți chemați, puțini aleși“, dar nici din cei aleși nu au venit toți, unii delegându-și reprezentanți, fie fiica, fie bunica etc. Din cei 314 concurenți, la Poezie s-au înscris 237, iar la Epigramă 77, numărul mic la aceasta din urmă arătând că epigrama nu e chiar o specie literară la îndemâna oricui, deși un ilustru critic autorizat susținea exact invers. S-au trimis creații din țară dar și din: Belgia, Brazilia, Republica Moldova, Germania, Macedonia, Italia, Spania, Franța, Siria, Albania, Canada, SUA. Iată premiile. **La Poezie**, **Marele Premiu „George Ranetti“**: **Victoria Milescu** (București) și **Liviu Ofileanu** (Hunedoara); **Premiul „Grigore Tocilescu“**: **Liliana Filișan** (Constanța); **Premiul „Agatha Bacovia“**: **Raluca Dumitran** (Câmpina) și **Maria Postu** (București). **La Epigramă**, **Marele Premiu „George Ranetti“**: **Ioan Toderascu** (Vaslui); **Premiul „Grigore Tocilescu“**: **Laurențiu Ghiță** (București); **Premiul „Agatha Bacovia“**: **Constantin Iurascu - Tataia** (Iași).

(Urmare în pag. 7)

(Urmare din pag. 6)

S-a întâmplat la Mizil

Acestora li se adaugă un număr semnificativ de mențiuni. S-au recitat versuri, s-au înmănat trofee, medalii strălucitoare, meritând ele însele să fie premiate pentru inspirația și finețea execuției, realizate de doamna **Alexandrina Chelu** de la firma **S.C.Manoil Impex SRL din Oradea**.

Majoritatea celor premiați sunt autori cu volume, motiv pentru a se înscrie pe www.corectbooks.com, un portal-librărie, prezentat de **Sorin Roșca Stănescu**, cel care a investit substanțial în această rețea de editare și difuzare a cărților on-line. Pe același ecran a fost proiectat și un filmuleț, „Poetul și cetatea“, realizat de **Eduard Lăcătuș** și **Bianca Dobrica**, elevi ai liceului, despre **Mircea Dinescu**, când era „mai tânăr și la trup curat“, cum zicea poetul Cezar Ivănescu, recitându-și versurile cu înflăcărare.

Apariția lui **Mircea Dinescu** echivalează cu un spectacol al inteligenței, al spiritului. Când toată lumea se întreba de ce nu mai scrie M. Dinescu, acesta iese la rampă, arătând că scrie, dar și cântă. Poetul și-a lansat recenta carte **Femeile din secolul trecut** împreună cu un CD, conținând cântece mai vechi sau mai noi, unele deșuchate, altele sentimentale. L-am ascultat, am repetat după el versurile din „Lili Marlene“, vechi cântec german, căruia poetul i-a pus versurile sale: „Chiar dacă nu ne vom mai revedea/ Rămâi a mea, rămâi a mea/ Lili Marlene“ Dar ne-a captivat și cu un cântec pe care poetul l-a „recuperat“ de la un prizonier de război, cu versuri paradoxale, amintind parcă de Nichita Stănescu: „*Mamă, mamă, unde-i moartea s-o trăim/ Mamă, mamă, unde-i viața s-o murim*“.

Nimic mai potrivit după câteva versuri ale unui cântec interzis celor de 13 ani, conform avertizării poetului, decât o slujbă religioasă, oficiată, cu tot tipicul, în memoria patronului liceului, Grigore Tocilescu. Apoi, am fost invitați să ciocnim un pahar de vin în restaurantul aflat vizavi de cea mai importantă biserică din oraș. Aici, lume veselă, mese pline, iar cântecele formației **Trei parale**, cu sonuri din Anton Pann, și ale formației **Select**, cu mulți decibeli, ne-au determinat să strigăm unii la alții ca să ne auzim.

Da, a fost o zi memorabilă, iar eforturile organizatorilor s-au ridicat la cota maximă. O zi în care nimeni nu a uitat că era și ziua de naștere a lui I. L. Caragiale, deși în Wikipedia figurează greșit data de 13 februarie în loc de 30 ianuarie. A fost aici și ceva din spiritul lui nenea Iancu. Ceva sentimental, ceva poetic, ceva hazliu și ceva trist. A fost trist fiindcă a trebuit să plecăm, fiecare de unde a venit. În gară, trenul spre București a venit, culmea, mai devreme. Nu știu dacă acesta a fost motivul pentru care l-am „pierdut“ pe dl. Berbente, din grupul spre București, adus la gară cu o mașină în care eram mai mulți decât locurile, pe care dl. Corbu l-a căutat cu înfrigurare pe tot peronul și în tren. Nu am stat la Mizil 175 de minute, ca Geo Bogza, ci o zi întreagă, o zi plină de bucurie fiindcă ne-am revăzut cu prieteni, cu scriitori, unii dintre ei concurenți, amintindu-ne deviza din sport ce spune că important nu e să câștigi, ci să participi. Am participat la un eveniment emoționant, românesc, unde am constatat veridicitatea unei alte zicale: „Omul sfîntește locul.“ Iar acest om este dl. **Emil Proșcan**, primarul orașului, având o deschidere deosebită față de cultură, față de creatorii ei. Acesta, împreună cu o mână de oameni, a făcut ca aici, la Mizil, să se întâmple frumosul, poezia. Și, după cum s-a spus, deși trăim vremuri critice, ele sunt, totuși, cele mai bune pentru poezie, prietenie și solidaritate.

Mircea Ionescu Quintus, V. Milescu, G. Stanca, Efim Tarlapan, Ion Busuioic

TÂRZIU - DE ZIUA POETULUI...

Zicea Poetul, zilele trecute: „Iar a fost ziua mea, și iar nu m-ai publicat în revistă!“ ... I-am răspuns, spășit că, din motive obiective, numărul din ianuarie al revistei „Fereastra“ n-a putut să apară. M-a privit cu acea privire a bolnavului de poezie exilat printre semenii: „Da' în februarie mă publici, că mă uită lumea!“

Da, i-am răspuns în gând, lumea asta în care trăim nu știe decât să se uite și să uite... Numai că lumea trece, pe când „Elegia“ din Mioritiada rămâne, cum rămân și toate poeziile din cartea retrasă din librări pe vremea lui Ceaușescu și ascunsă „sub preș“ de critica literară, la reeditarea din 2009.

L.M.

Cântul VII

nu e om cel ce nu schimbă lumea
dar pe sine nimeni nu se schimbă
de aceea clopotele noastre
se trag veșnic singure de limbă
dincolo de dincolo de dincolo
nu mai e nimic catifelat
iar aici pe pârghia albastră
totul este calp și-adevărat
ninge peste mine și când plouă
stăm prea des cu ochii în tavan
și tavanul nu e harta lumii
și pe el nu trece Magellan

Cântul IX

mai mor și tu dacă eu mor
mai strânge marmură sub tine
nu fierbe sânge de actor
în eprubete bizantine
și-a ta e țara și cuvântul
tot neamul meu e-n cimitir
pe toți i-a cumpărat pământul
la târgul negru din Izmir
n-am timp să pun o lumânare
la crucea lor de lemn amar
pe care-o rupe vântu-mi pare
că eu sunt vântul și tresar
mai mori și tu când bate vântul
sau măcar taci în preajma mea
e-atât de-ncăpător pământul
dar semne am că nu mă vrea
mă caută un cal prin lume
copitele i s-or fi smult
dac-ați pris voi un cal în spume
să nu mi-l călăriți prea mult
de-aș fi mai mort decât sunt viu
îmi voi da sufletul călare
așa cum asfințind târziu
prin mine neamul meu răsare

Cântul XII

urmează-mă așa cum sunt
nebun și singur ca un sfânt
rămâi acolo unde ești
în ochii mei nepământești
a fost așa să ne lovească
cu mâna sa dumnezeiască
o clipă-n care ne-am uitat
în dumnezeu adevărat
din bietrul trăgător de sfori
care ne-aruncă tuturor
un vis mai mare sau mai mic
din tolba sa cu mult nimic

Cântul XIX

miroase-a sarmale peste munții Carpați
miroase de-ți vine să mori de-ți vine
așa să te-ntinzi peste munții Carpați
ca un aer nepieritor
și-ți vine să plângi peste munții Carpați
până la ultima picătură
poate că munții aceștia Carpați
sunt sufletul nostru la gură

Cântul XXII

ușor cu pianul melinte ușor

că fluier de-ți surp hardughia
pe câmp ia te uită luceferii mor
și noi n-am strâns încă dughia
ia vezi tu de cal poate-l roade zăbala
ca luna e soarele un astru formal
ce mult e de când și pe tine obiala
te-a ros în primul al doilea război mondial
prin piele ne ies statuete de ceară
și nu-s nici arșice și nici lumânări
mă doare de tine pe mine mă doare
dar nu pot să merg pe mai multe cărări
ajunge o cobră și-o zebra și chiar te întreb
n-ai pus tu prea mulți ochelari gloabei sfinte
că prea dă cu oiștea în gardul efeb
și e chiar pian gardul lumii melinte

Cântul XL

hai să ne pârâm lui Dumnezeu
ne-am mâncat condiția umană
nu mai merge nici măcar ce-a mers mereu
tot ce-a fost rotund devine rană
am venit și am văzut și e cam zob
când iubești ești alungat cu biciul
nu putem trăi aici pe glob
fiindcă ne mănâncă licuriciul

Cântul LI

râd ce-ai vrea să plâng
prea multe drame
bani n-am să-i sting ninge cu lame
flori de tei catalepsii
te inspiră scrie mă poezii

Cântecul LXII

poeții nu sunt mercenari
și nu-i veți cumpăra la piață
fiindcă nu sunt mercenari
ei de la moarte cer doar viață
câți au murit poeți și tineri
atăția câți au fost poeți
dac-au murit nebuni și tineri
trecând prin moarte cu dispreț
exist-o punte de dulceață
între poeți și omenie
și toți poeții se răsfață
trecând-o în închipuire

Elegie

mă cunoașteți lume ăla-s care scrie
ăla ce-ndulcește lemnul de sicrie
ăla ca deșertul și ca arabescul
suflet de cămilă ionnicolescu
fac negoț cu moartea ochii mei sunt hoții
care fură fluturi din neantul nopții
ăla spânzuratul teatrul de paie
de-un simbol de paie gata să se-agațe
ăla cu iluzii trist antropofag
sunt sătul de oameni și mă cam retrag
mi-am trăit mumia și cred că-i firesc
cu o crizantemă să vă mulțumesc
am iubit odată marea și marea
m-am ales cu sarea și cu de aceea
scriu aceste rânduri și vă las cu bine
nu știu ce-o să faceți însă fără mine
fără ca deșertul și ca arabescul
suflet de cămilă ionnicolescu

Emil Niculescu

Un belfer vine la Mizil

După Caragiale, Mizilul s-a cățănît, mult peste arhaicii boieri de Fefeii încinși cu funii de tei. Pantheonul urbei a devenit gara, cordonul ombilical cu Europa, din acea „zi solemnă” în care, prin herculeanele diligențe ale primarului Leonida Condeescu, trenul București-Berlin, via Breslau a oprit la peronul urbei, un minut. Un minut din acel ceas astral binecuvântat, mai apoi, de mai toată lumea condeierilor și, cum se zice, nu numai.

Tema, cu variațiunile sale ingenioase, plutea, de treizeci de ani, în aer, cum ne-o semnaleză fastuosul memorialist și rigurosul inginer de mine **Ion Ghica**: a pledat pentru avantajul căilor ferate și **Alecsandri**, în „comedia cu cântece” *„Drumul de fier”* (1869-1870) (...): „*Drumul de fier unește-n zbor;/ Orce popor cu alt popor;/ S-aprinde-amor duios, frățesc/ În orice suflet omenesc*”.¹ Fără acest elan umanitar palpitant sunt greu de închipuit Internaționala a III-a, cu toți revoluționarii de profesie, inclusiv Lenin, ba chiar Uniunea Europeană, cu diplomații și delegații de la F.M.I.

Pionierul integrării europene a Mizilului, primarul de la 1900, a intrat, cum se și cuvenea, în galeria personalităților mapamondului; **George Ranetti** (1875-1928), fiu al urbei, a pus, încă din 1905, umărul la această dreaptă cinstire, în revista „Furnica”: *S-au întâmplat evenimente mari:/ Convenția-ntre sârbi și-ntre bulgari,/ Încurcătură gravă în Maroc!/ Împărăția rusă arde-n foc./ La Pind se-aprind al bombelor fitil/ Și s-a schimbat primarul la Mizil*.² Tot Ranetti va reveni asupra marcantului moment al istoriei feroviare, când trenul București-Berlin devine via Mizil, în piesa **Romeo și Julieta la Mizil** (1907): *Păi bine, icspresu dă Berlin/ Cin’l-a oprit neicuță și la Mizil în gară,/ D’a statără cu gura căscată toți din țară?*³ **Ioana Pârvulescu**, într-o scrisoare deschisă către „studenții de la Ministerul de editare”, sugera că textul ar avea șanse, în anumite condiții, să „reînvie: *Iată cum timpul transformă o dovadă de abilitate și talent (fiindcă piesele în versuri contopesc doi oameni: poetul și dramaturgul) într-un defect. Oricum, un autor bun de azi ar putea încerca o adaptare a micii farse a lui Ranetti și sunt sigură că i-ar ieși o bună piesă de teatru*”.⁴

Este un punct de vedere. Pornind, tot de la Caragiale, **Șerban Foarță** face, în volumul **Caragiale**, la „Mica publicitate”, viceversa: *Duzini mănuși piei câine cumpăr / Uitat bagaj tren Bucurest-Berlin/via Midil. Vând blană zibelin. / Schimb paloș vechi arme albe nouă. // (...) Găsit peron Midil valiză -/ mâner. Serviciu porțelan vând ceai / alb dungă conabie. Azi 8 V (mai, n.m.) / primar Midil banchet festiv Gambrianus*.⁵

În 1912, anul momentelor și schițelor, halta de la Mizil a expresului București-Berlin devenise istorie și obișnuință. Episcopul catolic **Raymund Netzhammer**, notează, sâmbătă 17 august, despre călătoria în care îi este ghid vicarul Fetz, de la Zürich, adică altui neamț: *Dacă ultima dată rămăseam cu el în fertila regiune de câmpie, astăzi l-am dus pe un munte din zona subcarpatică,*

de sud, fără nici o îndoială unul din cei mai generoși, pe vârful Istrița.

„Berlinezul” „ne-a dus până în orașelul Mizil. Aici purtăm tratative cu doi vizitii. De pe Istrița au o perspectivă generoasă: *dacă privești mai atent, deslușești turnurile mănăstirii de călugări Ciobanu (Ciolanu, n.m.) Mă bucur că pot să salut măcar de la distanță această mănăstire din pădure cu cei șaptezeci de călugări ai săi*.”⁶ La 3 septembrie revine în ținutul Buzăului (în împărțirea administrativă a vremii, plasa Tohani, cu reședința Mizil, aparținea județului Buzău), cu același mijloc de transport: La fel ca la excursia de pe muntele Istrița, am mers tot cu „Berlinezul” până la Mizil. Aici nu ne-am putut înțelege cu vizitii în legătură cu o călătorie prin satul Tohani până la Tișani (Tisău, n. m.), prin valea Nișcovului spre Buzău.

Târgovișteanul **Ionel Fernic** (1901-1938), un fel de om-orchestra – aviator, actor, compozitor, gazetar și, fatalmente, scriitor –, orientat, a simțit brand-ul și a debutat, în 1927, cu volulul de schițe „**Mistere din Mizil**”. După „Misterele Parisului” (Eugene Sue), „Misterele Bucureștiului” (G. Barotzi, 1862, ca să vedeți ce repede mergea moda în Micul Paris), „Misterele căsătoriei” (Kogălniceanu), vadul era consolidat și un nou messire venea să bată la porțile cetății străbătute de facultativul (ca debit) pârâu Isteu.

Însemnările unui belfer

O dată la un secol, dacă nu chiar mai des, târgul/orașul Mizil se învrednicește a găzdui câte un musafir de vază. În 1821, pe prințul **Ipsilanti**, fiul domnitorului Alexandru Ipsilanti, general în armata țarului, conducătorul Eteriei, în drum spre București și, de acolo, decis să ajungă în Elada și să-și elibereze simpatizii de sub jugul otoman (proiectul a fost dejucat prin înfrângerea eteriștilor, de către turci, la Drăgășani). Cronicarul întârziat **Naum Râmniceanu** consemnează: *La 18 martie, de la Menzil, județul Săcuienilor (până la 1842, n.m.), au trimis Ipsilant proclamație „către blagorodnicii lăcuitori din București, dojenindu-l pe cei ce au lăsat orașul pustiu și s-au risipit; și îndemnându-i să se întoarcă pe la casele lor, fiindcă spaima lor este fără cuvânt și că până a nu să vărsa picătură de sânge românesc, mormântul va acoperi trupurile tuturor de lângă dânsul greci*.”⁸ Uciderea lui Tudor Vladimirescu, la Târgoviște, încă nu intra în vederile sale.

O sută și un an mai târziu, după depoziția unui personaj al lui **Olimpian Ungherea**, fost milițian și scriitor, actualmente mason, avocatul Ștefan Burada, Mizilul a fost zguduit de întâmplare feroce – chiar avocatul a fost victima unui fapt de violență extremă: o domnișoară frumoasă și psihopată i-a tătat brațul cu un topor, Autoarea: Agatha Ipsilanti, fata – unică spiță – a celui mai mare moșier din Mizil.(...) Casele lui Ipsilanti erau niște acareturi enorme, luxoase, cu garduri uriașe de fier forjat. Mutilatul e despăgubit de către bogatul părinte, agresoarea internată undeva, prin Elveția, la un sanatoriu de smintiți incurabili; dar story-ul continuă: după cutremurul din 1977, avocatul o redescoperă, sub numele de Agatha Martinescu, spioană și mutilatoare de câini. I se organizează flagrantul, la care participă chiar naratorul milițian, dar spioana se sustrage legii – Strivită, plomba cu cianură își făcuse efectul.⁹ Vechea teorie a „eredității încărcate”, a genei criminale ar avea, aici, o exemplară ilustrare. Dacă n-o fi doar literatură polițistă.

Aici sosi, pe vremuri, și un belfer, **Ioachim Botez**, născut în 1884, la Bistricioara, în Moldova, într-o familie sărmană, moștenind, se pare, din partea tatălui, anume înclinații artistice; acesta fusese participant la trupa lui Caragiale (Iorgu, n.m.) și, mai târziu, la bătrânețe...călugăr la Mănăstirea Piatra Neamț.¹⁰ Absolvise Liceul „Dimitrie Cantemir” din București și vagamente urmase și Facultatea de Litere și Filosofie și, după război, este învățător și profesor prin diferite orașe de provincie. Se pare că a ales „garnizoana” Mizil și datorită unei relații amicale cu G. Ranetti: După ce un timp funcționează ca învățător în județul Ilfov, obține licența în litere și predă limba franceză la Mizil (după cum singur mărturisește în schițele **Minerva de la Mizil, De la Piatra la Mizil și Tapirul**). Un timp este redactor la revista mizileanului Ranetti, **Furnica**.¹¹ Numita revistă umoristică, (1904-1930), mai longevivă decât Ranetti (m. 1928), îl avea codirector pe N.D.Țăranu iar paginile erau fastuos agumentate de caricaturile artistului Ary Murnu. Rosturile sale în ograda publicației erau diverse: O fotografie ni-l arată tânăr, pe când era administrator, între anii 1924-1927, la celebra revistă umoristică „Furnica”, menționează Al. Raicu. Mai apoi, multe din paginile lui Ioachim Botez vor fi tipărite în **Curentul** buzoianului Pamfil Șeicaru, el însuși un condei coroziv, polemic.

Cariera didactică mizileană a scriitorului se desfășoară la liceul din urbe, cel durat din dărnicia unui băcan chiabur și înțelept, care, se sugerează, se mai indeletnicea și cu activități de camătă, pe numele său **Tomescu**, un ins răzbătător și cam fără scrupule: băcanul Ion Tomescu (1926), un negustor certat cu justiția ce a avut un lung șir de procese cu soția lui Alexandru Marghiloman, Maria.¹²

Până la apariția acestui mecena, ne încredințăm belferul, existase un mare refu-lat pe direcție, primarul Mizilului, cel care, în uma unui înnobilant eșec, ajunge personajul lui Caragiale din „O zi solemnă”: *O mare dar și îndreptățită râvnă a răposatului Leonida Condeescu a fost aceea de a vedea în urbea lui oropsită un liceu clasic. Numai când n-a isbutit să-l aibă, a oprit cu avântul și paraponul unui Orlando Furioso, expresul în stația Mizil. Și de aici, popularitatea totală, de cursă lungă și, pentru unii, foarte serioși, stânjenitoare a localității. Naratorul însuși a încercat senzația de „cetățean special”, prin rezidența sa în orașelul de pa poalele dealurilor cu podgorii: Aflând că-s dascăl la Mizil, cineva a avut o vorbă groasă de nemulțumire și – apucându-mă duhovnicește de braț, m-a sfătuit să n-o mai spun oricui și oriunde: „Sună urât...Este un loc contaminat de ridicol. E de ajuns să zici Mizil ca să-ți aduci aminte de vechea Beoție sau de un târg oltenesc unde, după spusa lumii, s-a rupt și a poposit...carul cu proști*...”¹³

Burgunzii noștri

Desigur, sunt multe varietăți de seriozitate, una dintre cele mai brevetate fiind aceea a fraților transcarpatini; nici lor, prin reprezentanții de spirit, nu le-a rămas străină sau indiferentă soarta Mizilului, zice Ioachim Botez: *O doamnă, scriitoare ardeleană, trecând prin partea locului, a scris, scurt și cuprinzător, că Mizilul, aproape în întregime, este o colonie de țigani; ceea ce nu se potrivește cu statistica stăpânirii. Chiar dacă în cetatea Conului Leonida n-ar fi decât oameni cu chipurile arămii și fire de boemi rătăcitori, doamna ar fi trebuit să-și amintească cum că*

(Continuare în pag. 9)

(Urmare din pag. 8)

țigani au fost meșterii noștri fdăurari așa cub Burgunzii meremetiseau armele și carele vechilor regi francezi...

Statistica „stăpânirii”, la 1930, înregistra drept așezări cu un număr mai mare de țigani orașele Urziceni (13,4%), Orșova (8,5%), Târgu Frumos (8,3%) și, abia la urmă, Mizilul, cu 8,1%.¹⁴ Dealtfel, ca și burgunzii, dar pentru destinatari mai modești decât carolingienii, se ocupau de confecționarea, în beneficiul moșiiilor, al țăranilor sau al statului – a uneltelor de fier, a potcoavelor, cuielor, chiar armurilor, cunoscându-se țigani „săbieri”, la Sibiu, al armelor albe dar și tunurilor, la Brașov.¹⁵ La vreo șase decenii după bătălia de la Mohacs, în 1584, pașa de la Buda organizează în tabăra sa o procesiune cu caracter festiv; în fruntea ei se vor afla trei țigani îmbrăcați în straie turcești, unul cântând la lăută iar ceilalți la rebec, în cântecele lor proslăvindu-I pe sultanii otomani. Acești țigani care se specializaseră în producerea aemelor și munițiilor și-au găsit suficienți clienți printre noii stăpâni; ei puteau însoți pe soldați la război ca armurieri și lăutari.¹⁶

Cei din Mizil fereau roți și inimi de căruțe, mai ales că târgul era, și prin condiția lui de stație de poștă, un fief al „biciugașilor”, pe la 1835 înregistrându-se la categoria patențarilor – 18 țigani fierari la Buzău, 12 la Mizil, iar la Râmnicu Sărat un tinichigiu și 5 fierari.¹⁷ Pe vremea când îi vede profesorul de franceză, ei fac potcoave frumos încovoiate pe care le înșiră pe sârmă ca pe niște ghiudeni bine svântați. Căci meșteșugul pe cât e de greu, pe atât e vrednic de cinste, de vreme ce sfântul Eloi, episcop la curtea regilor Franței, a fost el însuși un biet fierar. Până la urmă, aceste incursiuni comparatistice nu sunt cu totul gratuite, mai ales dacă luăm în calcul populația francofonă și francofilă a vechiului regat și aflăm că nu aiurea, ci la 28 noiembrie 1923 s-a înțris fabrica de produse chimice C. Condeescu și Toma N. Iliescu din Mizil sub denumirea Jeanne D'Arc.¹⁸

O imagine cruntă, aproape africană a traiului mizer al acestei populații obijduite o are, pe o vreme câinească, între Mizil și Buzău, prințul rus **Anatol de Demidov**, călător cu o căruță de poștă, pe la 1830: *În acest timp ne tot apropiam de un șir frumos de munți (dealurile Istriței, n.m.) pe care se grămădiseră niște nori negri. Câteva cete de țigani, apucate de vânt și care își așezaseră corturile lor urâte pe câmpie, se pregăteau să primească vijelia ce amenința să vie după noi. În acele vizuini se vedeau adăpostite femei și fete pe jumătate desbrăcate și lângă ele se ghemuiau câțiva copii goi, cu mâinile și picioarele lungi și subțiri, cu pânțelele umflate, niște mici făpturi slute...În curând deveni o adevărată balță: cai, gardă și trăsurii își făceau drum prin apă.(...) Dorobanții dădeau trăsuri în primejdie un sprijin îndatoritor; iar surugii vorbeau cu caii lor înspumați, nu prin strigăte, ca mai înainte, ci cu niște vorbe blânde și încurajatoare ca de frate. Intr-adevăr, aceste nenorocite animale își sfârșiseră puterile în drumul lung și greu. În sfârșit ajunserăm la Buzău, în mijlocul sgomotului tunetelor și sub răpăiala ploii ce cădea cu găleata.*¹⁹

„Trubadurii României”

Lăutarii erau și ei, musai prezenți, întrucât orașul avea vreo 28 de cârciumi, plus zilele de târg, când țăranii din împrejurimi degugă boii și își deznoadă baierile punții. Belferul însuși, în compania colegului de

cancelarie și, mai apoi, personajului din însemnările sale al cărui cognomen era Tapirul, ne confiază: în târgul Mizilului, unde colindam amândoi pe la băcăniile măcelăriilor după rinichi și funii de cârnați tescuiți, cătrăniți cu boia de ardei, amintindu-și cu nostalgie de cârciuma lui Iordache sau cea a lui Eparu, descendent, probabil, dintr-un crescător sau geambaș de cabaline.

Cel care-i împământenise pe Romeo și Julieta pe Esteu, liricul sarcastic și publicistul era, în timpul războiului, în Iașul arhitect de refugiați și pândit de criza alimentelor, un intrepid, cum ne încredințează, ca martor, actorul Ionel Băjescu-Oardă: *Ranetti, pricepător în ale unui vin bun și în ale gustărilor alese, deschisese o bodegă („Ca la mama acasă”), contând pe actorii refugiați din București.*²⁰ Și publicistul C. Cosco referă asupra talentului de „restaurator” al colegului de breaslă: *În anii războiului, la Iași, Ranetti era ca o înviare cu scrisul său patriotic la „România” și ca o fericită smulgere din greutatea vremii cu umorul lui de la „Gre(i)erul”. Risipea de asemenea deznădejdea multora cu verva lui la „Pavilionul” din mahalaua Păcurari, sau la „Mucenicul”, unde fratele său (Picollo) făcea pe negustorul perntu ca refugiații să găsească, uneori, pe lângă o fasole sau o mâncare de cartofi, și câte un pic de Cotnar...Se opreau aici și Delavrancea și Corneliu Moldovanu, și Sadoveanu, și C. Gongopol, P. Locusteani, toată redacția „României”...*²¹

Lăutarii erau, în zonele viticole mai abitir, animatorii consumului de vinuri și spirtoase, după cum atestă cercetătorii: țigani robi puteu fi închiriați de către un proprietar altuia. (...) În acest sens este elocventă o scrisoare a unui interpus al unui oarecare negustor Hagi Ianuș, datând din 7 aprilie 1821 unde găsim: *„Să închiriază maichii...(nume șters) de la Cocorăști un lăutar și un toboșar ca să izbutească cu vânzarea vinului de pașce”.*²² După toate aparențele, putea fi vorba de desfacerea mărfii unei crame mănăstirești, sau de o cârciumă aflată în posesia ei, ce valorifica sângele Domnului, altfel decât ca împărtașanie, oferindu-l, contra cost, mirenilor. De unde și laconica, dar atât de sugestiva telegramă, de mai târziu, imaginată de Caragiale: **Mănăstire maici chef.**

Că și la Mizil muzicanții erau la preț, ne confiază Ștefan Bănulescu, aflat, prin 1960, într-o drumeție pe urmele lui Caragiale, pe traseul Haimanale – Ploiești – Mizil – București: *Bem cafele „Orient” la Mizil, într-o*

curte plină cu flori crescute parcă în sălbăticie. (...) Nenea Spirică Anastasiu (așa îi spune soția lui, doamna Spirică (sic!), „nenea”), în vârstă de 80 de ani, fost primar al urbei, azi istoric amator, îmi arată o presupusă stemă veche a Mizilului și a Fefeileului, care s-ar fi găsit la temelia unei case, pe un pergament cusut pe pânză. Stema, reproducă în desen de cărbune conține: un copac, doi snopi de grâu, o vioară și un as de pică.²³ După 1989, un partid al rromilor s-a numit „Asul de pică”-

Dacă, prin prezența lor artistică, boemă, mai ales în Fefeileul de atunci, lăutarii urcaseră în herbul târgului, nu este mai puțin adevărat că, la petreceri, spontane, dar și premeditate, „banda”/formația era invitată să își desfășoare arta, în condiții în care până și virtuosul Paganini ar fi avut serioase probleme tehnice; Mihai Marghiloman, prefect al poliției Capitalei, fratele viitorului ministru Al. Marghiloman, avea, după depozitia generalului Alexandru Candiano-Popescu, astfel de gusturi fistichii: *Mihalache Marghiloman, un alt favorit al lui Cuza. Om generos, ușurel, bun de inimă, îndatoritor; vânător pasionat. Chefliu. La un 1 Mai l-am găsit la Gulia, cântându-i lăutarii în pomi.*²⁴

Paul Labbé, un călător francez (fără prejudecăți) prin România, „plină de viață”, a anului 1913, înregistrează faima dar și umbrele care planau asupra acestei destoinice etnii; de la fereastra trenului (să fi fost tocmai „berlinezul”?), i se fac unele destăinuiri, de către un băștinaș: *„Iată-i pe menestrellii sateilor și pe muzicanții orașelor noastre, îmi zice unul din tovarășii de drum, cei pe care unul din geografi voștri îi numea trubadurii României, trubaduri care știau să cânte, dar și să jecmânească. Cunosoc toate meseriile, iar cele mai puțin cinstite nu îi sperie. Odată furau pentru alții; li se pare normal să fure și pentru ei; sunt, dealtfel, gata să se bage în orice afacere necurată orice lovitură josnică.”* Iar vecinul meu adăugă zâmbind, ca și cum o amintire plăcută i-ar fi trecut prin minte: *„Ce contează, femeile lor sânt atât de frumoase!”*²⁵ Trecute vieți de doamne și domnițe, de faraoance și de gașperițe.

Tendința lor de a ajunge la aman, adică sub incidența legii, are, se spune, temeiuri de vechime biblică; Ion D. Sârbu notează, în glossele sale din „epoca de aur”, o informație dobândită de la un prieten tânăr, viță veche de boier valah, care știa foarte bine limba țăganilor: În legătură cu refuzul lor de a munci, îmi povestește : *„Există un mit apocrif, vechi, foarte țiğănesc. Se spune că Adam, înainte de a fi făcută Eva, a trăit pe ascuns (Dumnezeu era foarte ocupat cu construirea unei lumi noi) cu o țigancă. Ascunși prin tufele paradisului. Blestemul „să-ți câștigi pâinea cu sudoarea frunții” se referă la copii făcuți legal, cu Eva și nu la copiii naturali făcuți cu țigancă”.*²⁶

Așadar, într-un loc, unde belferul vagant vede dealurile Buzăului vinete ca boaba de mischet, peste care ai zice că stăruie un fum de pastramă friptă, rosturile celor „ai noștri”, pentru a păstra unul din vechile lor eufemisme, sunt bine întemeiate. Cu atât mai mult, cu cât, după toate datele transferate posterității, nu prea se bea șpriț, întrucât se înregistra, apud Valeriu Nicolescu, un singur negustor de ape minerale (**Petre Ghițulescu**). Aceasta deși, în apropiere de Mizil, era, încă de la 1898, după recensământul bogățiilor naturale, făcut de omul „stăpânirii” județului Buzău,

(Continuare în pag. 10)

(Urmare din pag. 9)

Dimitrie Rotta, materie primă din belșug: *Băile Boboci, proprietatea scôlei Crăciunescu, având isvorul cunoscut din vechime cu numele Fontana de leac care conține sulf, magnezie, clorure de sodiu, iod, sulfat de sodă și carbon de magnezie.*²⁷ În pofida acestei oportunități, mizilenii preferau vinul nestins cu apă minerală.

Mizilul domestic interbelic

Imaginea unei zile de târg, zugrăvită de **Ioachim Botez**, are, prin opulența culorilor și senzația de mișcare, tușe de pânză flaman-dă: *porniți mai departe către miezul târgului, o să vedeți în marginea caldarâmului plin de hopuri și coceni, bolovani de sare, codiriști de bice, țesale, fitiluri de amnare, funii de ceapă, snopuri de praz, tarabe cu pâine, căruțe cu pește, și din loc în loc, grătare cu fum de fleici și boloboace cu vin în neastâmpăr coborât proaspăt de la deal. Cam asta-i cea dintâi în-fățișare a târgului, veche așezare negusto-rească și care nu e de fel ridicolă.*

Scriitorul pare a fi fost un bon viveur, un gourmet, după cum ne apare descris de bu-zoianul **Alexandru Baci**, ce lucra, pe atunci, în septembrie 1943, la Direcția Presei (mai târziu, secretar de redacție la prestigioasa revistă „Secolul XX”): *Alec*

Este de notat că tânărul gazetar va fi fost atât de captat de istorioarele belferului, în-cât, la plecarea, forțată de starea de asediu a Capitalei, aflată în vizorul aparatelor de bom-bardament ale americanilor, era tentat să-l considere conjudețean: *un suflet larg, deschis înțelegerii suferințelor umane, așa cum știuse să le descifreze ca nimeni altul, sub chipul unui mărunț învățător de pe un coclaur uitat de lume în Bărăgan. Buzoian ca și mine, am întârziat la taclale, până când inserarea și ca-muflajul ne-au obligat să ne grăbim spre case-le noastre. De fapt, doar eu i-am ascultat cu nesaț vorba-i sfătoasă, plină de har, întrerup-tă din când în când de licoarea îngurgitată cu respecte din paharul niciodată lăsat gol de cârciumarul – gazdă...* Această particularitate a autorului nu-i scapă nici sagacelui, și, în ge-nere nu prea benevolentului **Șerban Ciocu-lescu**: „Însemnările unui belfer” sunt opere de maturitate prin personalitatea complexă a au-torului ei, în care seduc deopotrivă ironia, amărăciunea, sarcasmul, violența, contem-plarea și chiar „les franche repous” ale gas-tronomului.²⁹

Orașul, la vremea aceea, era lipsit de anumite dotări, pe care, probabil, halta „berli-nezului” le făcea și mai pregnantă; una la mână, electricitatea, pe care nici Condeescu, a că-rui pomenire era perpetuată, în afară de mo-mentul ceferistic (*edilul agitat de prea mari ambiții pentru urbea ce o administra*) (...), doar de drumul de plop (către gară, n.m.) sădiți sub primariatul săi, în 1899.³⁰; succe-sorul la dignitatea de gospodar al urbei, **Plutarch Mareș**, mai rău, a „suprimat dintr-un singur condei 70 de felinare din cele 275 câte avea Mizilul” ca să contribuie la programul li-beral de economisire a 20 de milioane.

Belferul notează utilitățile aceluși târg, cu paludism, cu cluburi de jucat cărți, cu tea-tru, cu fanfară (școlară, n.m.) dar lipsit de o

baie municipală; un soi de scuar, grădina pus-tie a Mavrului. Locuitorii erau de o natură, ca-racterial, francă și conservatoare: *Oamenii cei mai mulți nu-s desigur stilați și prea ceremo-nioși aici unde Dumnezeu a pus atâtea roadă de cârnați, de boia și de ardei și atâtea buți cu canale fără cheie. Sunt români de nădejde, ro-tunzi în pântec și aprinși la față ca un cior-chine porfiriu în lumina unui răsărit de soare colo sus, în podgorie. Dar nicidecum ridiculă această sănătoasă burghezime, care ici-colo, tot mai păstrează pantalonul larg și ferme-neaua de pe vremea lui Anton Pann. Care Anton Pann, și el negustor de cărți, dar și poet, deci natură pricinuoasă, pe vremea lui, poate că observase, ca și **Cilibi Moise**: *La Mizil pod mare și apă nicidecum – prilejundu-se pe-aco-lo într-o vreme de secetă, când Esteul „înțăr-case”.**

La „locul de muncă”, belferul are a „regarda” *spiritul birjăresc ce stăpânea can-celaria liceului de la Mizil.*³¹ „Insectarul” di-dactic pe care l-a fundamentat grație reziden-ței mizilene, publicat, inițial, în foileton, i-au statutat, încă din epocă, un ramforsat presti-giu:, cum nota Petru Poantă: *Însemnările unui belfer au șocat la apariție prin calitățile lite-rare. Vocația reală a prozatorului trebuie cău-tată în portretistică, ea amintind adeseori de geniul pamfletar al lui Arghezi. (...) Fizi-ologiile au un suport social. Sunt văzute nu numai ca degradări ale ființei umane, ci ca degradări de la un anume cod etic. Ele alcă-tuiesc în literatura română cel mai teribil bes-tiar profesoral; un infern caricatural și agre-siv care alterează natura paradisiacă a copi-lului. Când nu face observație socială, B. este un scriitor pictural, dar vopselurile sale nu au frăgezimea senzației imediate, ci sunt ra-fi-nat amestecate, lucrete artistice.*³²

Cele două volume de „însemnări” (1935 și 1939) l-au impus, fără amânare, ca pe pe un scriitor de notații jurnalistice, dar, cum remarca **Ov. S. Crohmălniceanu**, de o remar-cabilă ținută intelectuală și o ironie discretă, ușor sceptică. Comentariul faptului divers se dilată prin referințe culte și citate din autori iubiți, tratați cu o familiaritate onctuoasă, nu lipsită de grație. O distanțare zâmbitor melan-colică păstrează și paginile de amintiri ale scriitorului, atunci când evocă lunga sa expe-riență didactică.³³

Portretul scriitorului la finis

După instaurarea regimului *popular*, Ioachim Botez, grație polemismului său, este prizat drept un critic al sistemului de învăț-mânt burghezo-moșietresc, drept care, i se ti-păresc, în tiraje consistente, cum se proceda pe atunci, pentru luminarea maselor, câteva vol-ume, provenind fie dintr-o selecție din cele deja editate, fie colecționate din presă. Onora-riile trebuie să fi avut o anume consistență, da-că autorul intenționa să întreprindă o excursie în URSS., cu intenția expresă de a-l cunoaște pe Șolohov, taigaua și, din curiozitate, dar fără șanse de a i se permite, gulagul. Era un domn respectabil, cămășile și lavalierele îi erau în-todeauna curate, puse la punct chiar cu un aer de coghetărie boierească. (...) Cunoștea perfect nu numai limba franceză, ci și ger-mana și italiana. Scriind sau vorbind cita, fă-ră să consulte vreo carte, pasajii întregi din opere clasice sau moderne, iar spiritul de ob-servație era necruțător, zice **Al. Raicu**. Părea să fie, după hăiseliile vieții de cadru didactic, ajuns la un bun liman. Ei, nu.

Alexandru Baci, nota la întâlnirea survenită cu un deceniu în urmă: *fiind un ad-*

mirator ai nurilor feminine din pricina cărora suferise și schilodeala de la picior, avusese și un alt ghinion major: este căsătorit cu o moa-șă pe care o respectă și de care îi este chiar teamă, căutând să-I satisfacă dorințele cam jandarmerești. Doamna, cu opt ani mai în vâr-stă, era atât de slab echipată cultural, încât producea scene de o mare savoare, narate chiar de către victimă: Am scris odată niște eseuri despre Junona și Afrodita, dar a doua zi, când m-am întors acasă de la liceu, nu le-am mai găsit. Întrebând-o, mi-a răspuns vâ-nătă de mânie: „Eu le-am făcut praf! Mare porc mai ești dacă-ți lauzi paceaurile și le ridici în slăvi, fără nici o rușine!”³⁴

Șchiop (pentru că alergase după fe-meii?), cardiac, mort la spital și îngropat de Uniunea Scriitorilor, viața a fost atât de ironi-că față de belferul Ioachim Botez, încât i-a prilejuit să aibă, în chip de funeralii barbare, în organizarea soției, un adevărat bibliocid: *Pră-ful s-a ales de banii strânși de el (...), de căr-țile rare – ediții scumpe franceze germane și italiene și de manuscruse. Cucoana făcuse „curățenie” în urma „porcului”.* Desigur, cu-coana nu cunoștea deloc înșesul a două cuvîn-te: hedonist și bibliofil și nici nu se sinchisea să îl afle.

Note:

1. Ion Ghica, Opere, Vol.2, Editura „Minerva”, 1979.
2. Constanța Trifu, Presa umoristică de altădată, Vol.2, Editura „Minerva”, 1980, p.166.
3. Antologia piesei românești într-un act, Vol.2, Editura „Dacia”, 1980, p. 162.
4. Ioana Părvulescu, Editați sau nu editați, în: „România li-terară”, nr. 40, 2009, p.5.
5. Șerban Foarță, Caragialeta, ediția a II-a revizuită pe ici pe colo, prin părțile esențiale, Editura „Brumar”, 2002.
6. Raymond Netzhammer, Episcop în România într-o epocă a conflictelor naționale și religioase, Vol.1, Editura Academiei Române, 2005, p. 391; 395.
7. Constantin Ucrain, Personalități ale aviației militare, Editura „Geneze”, 1998, p.145.
8. Naum Râmniceanu, Izvoare narrative interne privind revoluția de la 1821 condusă de Tudor Vladimirescu, Editura „Scrișul românesc”, 1987, p. 71.
9. Olimpia Ungherea, Pădurea cu plop argintii, Editura „Junimea”, 1990, p. 182-184.
10. Al. Raicu, Luminile oglinzilor, Editura „Minerva”, 1974, p. 121.
11. Mihai Apostol, File din trecutul istoric al județului Prahova, Ploiești, Muzeul de istorie, 1971, p. 76.
12. Valeriu Nicolescu, Contribuții la monografia economi-că a județului Buzău, Editura „Editgraph”, 2008, p. 231.
13. Ioachim Botez, Însemnările unui belfer, Editura Fundației pentru Literatură și Artă „Regele Carol I”, 1935.
14. Viorel Achim, Tiganii în istoria României, Editura Enciclopedică, 1998, p. 121; 15. Idem, p. 48-49.
16. Angus Fraser, Tiganii, Editura „Humanitas”, 2008.
17. Valeriu Nicolescu, Op. cit., p. 23; 18. Idem, p. 230
19. Anatol de Demidov, O călătorie în Principatele Româ-ne, București, Editura Librăriei Alcalay & Co., p. 41-42.
20. Ionel Băjescu-Oardă, Di Granda. 50 de ani de teatru, 70 de ani de cântec, Editura Muzicală, 1969, p. 191.
21. C. Cosco, Când era bunica fată, ediția a 2-a, Editura „Universul”, 1941, p. 307.
22. Christian C. Ghenea, Din trecutul culturii muzicale românești, Editura Muzicală, 1965, p. 188.
23. Ștefan Bănuțescu, Scrisori provinciale, Editura „Albatros”, 1976, p.
24. Alexandru Candiano-Popescu, Amintiri din viața-mi, Vol.1, Editura „Universul”, 1944, p.143.
25. Paul Labbé, O Românie plină de viață, Editura „Institutul European”, 2008, p. 28.
26. Ion D. Sârbu, Jurnalul unui jurnalist fără jurnal. Glosse, Editura „Scrișul Românesc”, 1991, p. 138.
27. Dimitrie Rotta, Starea economică și financiară a județului Buzău, Tipografia B. Davidescu, 1898, p. 11.
28. Alexandru Baci, Din amintirile unui secretar de radacție. Editura „Cartea Românească”, 1997, p. 22.
29. Șerban Cioculescu, Aspecte literare contemporane, Editura „Minerva”, 1972, p. 385-397.
30. Mihai Apostol, Op. cit., p. 78.
31. Ioachim Botez, Op. cit., Vol.2, p. 234.
32. Mircea Zăciu, Marian Papahagi și Aurel Sasu, Dicționarul scriitorilor români, Vol.1, Editura Fundației Culturale Române, 1995, p. 339.
33. Ov. S. Crohmălniceanu, Literatura română între cele două războaie mondiale, Editura „Minerva”, 1972, p. 376.
34. Al. Raicu, Op. cit., p. 118.

PROZĂ SCURTĂ

Florentina Loredana Dalian

Clementina

Frumoasă, distinsă, elegantă, cu gesturi princiare. Chiar mi-o imaginam coborâtă din cine știe ce familie de prinți. Mai interesant decât toate îmi părea faptul că, în ciuda tuturor acestor atuuri, limbajul trupului ei, mimica feței exprima smerenie, un anume soi de cumințenie și blândețe. Ce plus de frumusețe adaugă unei femei această trăsătură atât de rară, cu care sunt convinsă că te naști. Nu, blândețea nu se poate dobândi; cel mult, o mai poți cultiva.

La cursul de engleză de la British Council, stăteam așezați în cerc, astfel că ne puteam vedea unii pe alții. Mi se pare o idee foarte bună. De ce, în școli, ne-or fi aliniind ca pe soldați? Am remarcat-o cu ușurință, se distingea net de mulțime. Oricât mă străduiam să îmi mut privirea de la ea, nu prea reușeam. Făceam ce făceam și trăgeam cu ochiul. Am o atracție nativă către frumusețe. Rămân uitându-mă după oamenii frumoși (copii, femei, bărbați, nu contează), având un singur sentiment: de admirație. Într-un anume fel, am fost nedreaptă dintotdeauna: nu știu de ce, am impresia că în chipurile frumoase îl văd mai degrabă pe Dumnezeu, chiar dacă știu că El se află în noi toți. Am tendința de a asculta cu mai mare atenție pe cei cu înfățișare armonioasă, de a le da mai multă crezare, de a urma cu mai grabnică sârguință sfaturile acestora, de a le sări mai iute și mai necondiționat în ajutor. Păcatul meu să fie!

Clementina mă privea și ea, uneori îmi zâmbea de parcă ar fi avut ceva să-mi spună. Era, însă, destul de tăcută. De vreo două ori, în pauze, își exprimase uimirea și aprecierea: „Tu cum reușești să înveți așa bine?” Zâmbeam și ridicam din umeri. Ce să-i fi răspuns? O dată, asistând la o discuție între mine și o altă colegă, m-a prins de mână, s-a uitat în ochii mei și mi-a declarat: „Dacă ai ști cât te admir! Cum reușești?” Întrebarea se lega de discuția anterioară, în care descriam colegei programul meu zilnic. Mie nu mi se părea că e nimic de admirat într-o corvoadă care începea la cinci dimineața și se sfârșea târziu în noapte. Dar, la vremea aceea, nu știam nimic despre viața Clementinei și, implicit, unghiul din care privirea ei devenea atât de admirativă. Eu n-am îndrăznit să-i spun cât îi prețuiesc frumusețea și întreaga prezență; am avut oroare de declarații, în general. Apoi, o teamă, poate nejustificată, de a nu fi interpretată greșit. Nici Clementina nu părea genul care să facă risipă de vorbe de laudă. Mai târziu am aflat însă motivul admirației sale, provenit din rapor-

tarea dramei pe care-o trăia, la propria mea existență.

După ultima oră de curs, aceea în care dădusem examenul, la capătul unui drum de câteva luni, mi-a adresat, timid, o invitație la cafea. Tare-aș fi refuzat-o, cu gândul la minunile mele numărate. Dar n-am avut puterea. Ceva striga din ea, un anume mister rămăsese nelămurit, atât de o parte cât și de cealaltă.

Mi-am zis că n-o să sară-n aer fabrica tocmai astăzi. Și, de-o fi să sară, mai bine s-o facă fără mine-n ea. Și iată-mă însoțind-o către una dintre cele mai luxoase cafenele ale Bucureștiului. Locul fusese ales de ea. Doar ce ne-am așezat și mi-a adresat rugămintea:

– Povestește-mi cum decurge o zi la tine!

Nu era nimic interesant de povestit, dar am crezut că-i un mod de-a începe conversația. Totuși, în timp ce-i înșiram banalitățile unei zile, am observat cum îmi sorbea fiecare cuvânt, iar ceea ce-i spuneam părea s-o hrănească.

– Mă trezesc la ora 5. Îmi fac toaleta și tot ce se mai face dimineața, pregătesc micul dejun al copilului. Apoi alerg la autogară. La 6³⁰ am autobuzul. Îmi continui somnul pe parcursul celor 2 ore și jumătate de drum...

– De cât de departe vii?

– Peste 100 de kilometri. La 10 sunt aici, după curs fug iar la autobuz. Profit de ocazie, să dorm și la-ntoarcere. La 15 sunt înapoi, la serviciu. Lucrez până pe la 18, apoi fug și iau copilul de la școală; acasă – treburi gospodărești...

– Și tema pentru crusuri când ți-o făceai?

– Târziu, după ce adormea copilul. După zece - unsprezece noaptea. A doua zi, o iau de la capăt.

M-a atins ușor cu unghia ei fină, foarte lungă și perfect lăcuită, de parcă ar fi vrut să se convingă că sunt reală.

– Cât te invidiez!

Am izbucnit în râs, gata să-mi vărs cafeaua.

– Clementina, tu știi ce spui? Sunt ca un robot. Nu mai sunt în stare să merg la pas pe stradă, atât de mult m-am obișnuit cu alergătura. Nu văd un pom, nu văd o floare. Singurul obiect pentru care am ochi este ceasul. La mine, totul se numără-n secunde. Nu am timp nici să-mi trag sufletul. La serviciu merg și sâmbăta, uneori și duminica. Și tu-mi spui că mă invidiezi?

N-a comentat, doar i-a înflorit zâmbetul, pe jumătate trist. A revenit cu întrebările:

– Dacă ești atât de ocupată, de ce ai venit la acest curs?

– Obligație de serviciu.

– Și dacă refuzai?

– Nici nu vreau să mă gândesc! Tu de ce ai venit?

M-a privit, cu același zâmbet fermecător, apoi a lăsat capul în jos, rușinată de ceva ce numai ea știa. După câteva momente de gândire, și-a desfăcut poșeta elegantă și a scos din ea, așezându-le pe masă, vreo patru flacoane de medicamente. Și pentru că eu tot nu înțelegeam, a făcut un gest edificator cu mâna către ele:

– De-asta! Pentru că nu mai vreau să le iau.

– Poftim?

– Sunt antidepresive. Acum mai bine de un an, am căzut într-o depresie puternică. Am tot luat medicamente, dar nu-și mai fac efectul. Am venit la curs, să am și eu o activi-

tate. Nu-mi trebuie engleza la nimic. Îmi e suficientă româna pe care am învățat-o de când sunt aici...

– Aici unde?

– În România. Eu sunt din Siria.

– Aș fi jurat că te-ai născut aici! Vorbești foarte bine românește.

– Am avut profesorii cei mai buni. Și destul timp să învăț.

– Clementina, iartă-mă că pun o întrebare aproape vulgară, dar nu pot să-nțeleg în ruptul capului: de ce ai făcut depresie, ce-ți lipsește?

– Păi tocmai aia e: că nu-mi lipsește nimic!

– Cuuun? Ba eu cred că-ți lipsește o mamă de bătaie. Aruncă naibii otrăvurile astea și bagă-ți mințile-n cap!

– Nu te grăbi să mă judeci, până ce nu-ți voi spune totul. Ascultă! Soțul meu e diplomat. Suntem de unsprezece ani în România.

– Nu te iubește?

– O, ba da! Mă iubește mult. Dar problema e că nu mă lasă să fac nimic. M-aș angaja oriunde, aș face orice fel de muncă, numai să nu mă mai simt ca o păpușă vie. Nu-mi dă voie să mă duc nicăieri să muncesc. Știi, la noi nu e obiceiul. Acasă, nu fac absolut nimic: am gardinar, am bucătar, menajeră, bonă pentru copii. Nici măcar nu conduc. Peste tot mă însoțește șoferul. Cum să nu te urci pe pereți? Dacă ai ști cât aș vrea și eu să trăiesc măcar o zi în ritmul tău!

Așa deci! Acum începeam să pricep de ce, pe lângă admirația pe care mi-o stârnea, Clementina îmi transmitea și un soi de tristețe. Empatizasem cu ea de la bun început. Două lumi intangibile, două existențe aflate la poli opuși, dar care, în mod paradoxal, reușeau să se intersecteze, substituindu-se una alteia pentru scurtă vreme ca-ntr-un illogic joc de copii.

– Și totuși, i-am spus, dacă ai ști cât de mult mi-aș dori să trăiesc eu viața ta! Și zău că nu m-aș mulțumi doar cu o zi.

– Nu, nu! Să nu-ți dorești! Dă-mi voie să-ți spun că, de data asta, tu nu știi ce spui.

Îmi părea din ce în ce mai abătută, iar ceasul meu se apropia în mod fatal de ora la care trebuia să iau startul. Nu-mi venea să o las astfel. Ne vedeam pentru ultima oară. Drumurile noastre nu aveau să mai fie comune de acum înainte. Ne unise acest curs, mai bine zis ne uniseră două necesități total opuse – a mea, de a-mi îndeplini îndatoririle de serviciu, a ei – de a se smulge din drama lui „Tocmai asta e: că nu-mi lipsește nimic”. Dar acest tip de coordonate, și dacă se întâlnesc pentru scurtă vreme, nu pot rămâne împreună. Până la urmă, fiecare lume își e suficientă sieși, închisă ca într-o capcană în propriile drame, mai mult sau mai puțin reale, mai mult sau mai puțin inventate, mai mult sau mai puțin dureroase. Aveam să ne despărțim în curând, iar eu nu mă pricepeam să ofer o consolare acestei minunate femei, care mi-a atins sufletul și-a zguduit în mine ceva. În alergătura mea zilnică, uitasem să mai privesc dincolo de oameni, dincolo de învelișul din carne. Copleșită de propriile-mi probleme, n-am mai avut ochi pentru altele, și mai mari, care mă înconjurau. Clementina răsturnase pentru prima dată mitul femeii frumoase, elegante și bogate care nu așteaptă nimic altceva de la viață decât tot mai multă frumusețe, tot mai multă eleganță, tot mai multă bogăție. Aflând că dincolo de „ambalaj” mai este ceva, mi-am felicitat instinctul care nu se lăsase păcălit de o simplă aparență.

(Continuare în pag. 12)

(Urmare din pag. 11)

În fond, femeii frumoase mai văzusem.

Cu ochii pe ceas, dând peste cap ultima gură de cafea, îmi storceam creierii pentru o replică, o consolare, o vorbă de încurajare ceva. I-am spus primul gând care mi-a venit:

– Uite, îți voi arăta ceva ce tu ai, iar mie îmi lipsește: un soț iubitor! Cât de mult valorează pentru orice femeie un soț minunat, care s-o iubească! Uită-te la mine, eu...

– Ce-ți trebuie? Pe tine te iubește Dumnezeu!

Și cu asta făcu semn chelnerului, explicându-și gestul către mine:

– Eu aș mai sta mult și bine. Dar am văzut că te tot uiți la ceas. Așa că...

La încercarea mea de a-mi plăti consumația, a ripostat:

– Plătesc eu tot! Măcar atât să fac și eu!

Măcar atât? Dar eu ce făcusem? Am întrebat-o. Răspunsul a venit cu un soi de indignare: cum ce, adică nu pricepusem?

– Mi-ai arătat că se poate trăi și altfel.

Mda... ce să zic? La plecare, am întins mâna către flacoanele de medicamente:

– Pe astea pot să le iau eu? Amintire...

A răs.

– Sigur! Oricum nu le mai iau de-o vreme.

M-a întrebat dacă vreau să mă ducă undeva cu mașina. Am refuzat. Dacă tot urma să nu ne mai vedem, preferam să mă despart cât mai repede. Ne-am îmbrățișat și ne-am spus „La revedere” de parcă... chiar urma să ne vedem a doua zi.

Am vrut să arunc flacoanele la primul coș de gunoi. Dar am ezitat. Acasă, le-am golit de conținut și le-am pus într-un sertar. Când simt că mi-e greu, când mi se pare că lumea care mă înconjoară e lipsită de strălucire și mari bucurii, deschid sertarul și-mi amintesc că, pentru unii, există o lume și mai urâtă.

Monica Rădulescu

Povești cu înger

Sinucigașul

Ais era obosit. Avusese o zi lungă, începută cum se putea mai rău cu ședința lunară de repartizare. Ca de fiecare dată primise același colț de lume, plin de tristețe și praf, de unde nu se zărea nici mare nici munte și unde toți oamenii erau obosiți și nervoși. Era o întreagă aventură să-i înțelegi pe toți, să-i urmărești zi de zi și să le rezolvi problemele. Nu erau nici cum mulțumiți și uitau instantaneu că au fost ajutați.

Avea câteva cazuri rămase de luna trecută și azi le urmărise îndeaproape, strecurându-le mici bucurii în cale, dar oamenii refuzaseră să se trezească din amorțeala obișnuită. Erau extrem de îndărădnici, n-ar fi recunoscut o bucurie nici dacă le-o plezneai peste ochi. Ba mai mult, unul dintre ei începuse să se gândească la sinucidere.

Ușa se închise în urma lui și o mână răcoroasă îi aranjă o șuviță rebelă.

– Ai venit, îngerul meu.

Ais zâmbi și-și întinse aripile să se dezmoștească. Ilika îi suflă în ceafă râzând și toate necazurile lui dispărură. O cuprinse în brațe și o sărută.

– Cum le știi tu pe toate!

– Păi oricine ar observa cât ești de pleoștit. Iar ai ieșit prost la repartitie?

– Mda, același loc, aceiași oameni.

Tu?

– Eu am o grădiniță nouă. Tare simpatici puștiiăștia, mă fac să râd toată ziua.

– E posibil să am un sinucigaș.

– Doamne.. poți să-l ajuți?

– Nu știu, insistă cam mult. Mi-e teamă să nu-l pierd.

– Ai grijă, se încruntă Ilika. Ce putem face?

– Încă nu știu.

Mâncară împreună pe o felie de nor, privind apusul și povestindu-și activitățile de peste zi. Se sfătuiau în privința cazurilor mai mereu, dar o sinucidere era ceva foarte grav și nici unul nu știa cum s-o rezolve.

Ais se întoarse abătut toată săptămâna. Ajunsesese să-i neglijeze pe alții ca să se poată ocupa mai mult de cel cu gânduri de sinucidere și problemele se amplificaseră. Risca să scape de sub control toată zona. Reacționa speriat când omul se apuca să-și scrie biletul de adio și genera conflicte între ceilalți. Singura lui mângâiere era faptul că reușise să-l împiedice timp de o săptămână să scrie nenorocitul ăla de bilet.

– Nu mai știu ce să fac, îi zicea el Ilika. Poate chiar trebuie să se întâmple.

– Nu, nu vorbi prostii. O să fie bine, îl mințea Ilika la fel de preocupată ca și el.

În a treia săptămână Ais era la un pas de haos. Primise mustrări, dar nu avea inima să-l lase pe om singur și să se întoarcă la ceilalți. Ilika își luă liber de la grădiniță și se apucă să-i mai rezolve din cazuri ca el să poată sta cu cel pierdut. Ais era obosit. Aripile lui se făcuseră gri, ochii nu-i mai străluceau, nu putea să doarmă și începea să-și piardă puterile. Îngrijorată, Ilika se hotărî să facă ceva, orice, așa că se transformă în pasăre și se apropie de om.

– De ce faci asta?

Omul se sperie, dar Ilika nu-i dădu pace până când nu-l forță să răspundă.

– De ce faci asta te-am întrebat. Știi că soțul meu se străduie de câteva săptămâni să te ajute să depășești momentul ăsta greu și să redevii un om fericit? Știi că și-a pierdut propria liniște ca să o găsească pe a ta? Crede-mă, îngerii nu-și pierd ușor liniștea.

– Cine ești? Ce vrei?, băngui omul speriat.

– Nevasta îngerului tău.

– Ce glumă-i asta?! Încetează!

– Ah, mă enervezi. Copiii de la grădiniță sunt mai înțelegători ca tine. Vreau doar să uiți de sinucidere și de alte prostii. Crezi că poți să mă ajuți?

– Lasă-mă, pleacă!

Ilika se dădu bătută și plecă. Lui Ais nu-i spuse nimic, era prea necăjit ca să-l mai supere și ea cu încăpățânarea omului. Îi sufla în ceafă, îi mângâia aripile, dar nimic nu-l mai înveselea. Ais dormea puțin și agitat, vorbea în somn și nu-și mai găsea liniștea nici măcar privind apusul.

În zilele următoare omul încercă de câteva ori să scrie biletul de adio. Nu se știe de ce nu se pot omori fără să treacă peste acest

pas. Prima dată Ais opri curentul în tot cartierul, a doua oară uscă pasta în toate pixurile din casă. Apoi trimise omului un curier insistent la ușă, sparse o țevă la vecinii de deasupra, îi trimise prietenii pe cap, îi strică tastatura. Omul se înfură și se văita că doar lui i se întâmplă, că este blestemat. Părea din ce în ce mai hotărât să termine cu lumea aceasta. Ais avea nevoie de timp de gândire și, mai ales, de timp pentru celelalte probleme ale zonei sale. Constrâns de împrejurări, îl băgă pe om în spital ca să fie supravegheat de alții și el să-și vadă de ale lui. Omul ajunsese trist și revoltat în spital. Nu putea să scrie bilete, nu avea calculatorul cu el, nu era singur deloc. Având atâta timp liber se apucă să-și aranjeze gândurile, amintirile și dintr-un colț ascuns al minții îi răsună glasul unei femei „Nevasta îngerului tău”. Îl umflă râsul până la lacrimi, ceea ce atrase atenția asistentelor și se simți obligat să le povestească. Femeile se amuzară și îl felicitară pentru prietenii săi atât de îngrijorați pentru el și atât de plini de umor.

Ais se împăcase deja cu ideea că omul era pierdut. Nu-l mai putea împiedica să facă ce dorește și nu mai avea putere să alerge atât pe lângă el. Îl văzu ieșind din spital vesel, luându-și la revedere de la asistente de parcă fusese în tabără. Îl urmări până acasă și fu uimit de cantitatea de provizii pe care le cumpără pe drum. Fu și mai surprins când îl văzu gătind și mâncând cu poftă. Părea că-și revenise și că nu mai avea nici un fel de gând. Seara omul primi musafiri și povesti tot felul de anecdote și glume. Ais se pregătea să plece când îl auzi spunând povestea cu nevasta îngerului lui. Oamenii râdeau, dar el știa că nu fusese o glumă și se întoarse acasă într-un gând.

– Ai venit, îngerul meu?

– Da, răspunde Ais întinzându-și aripile și primind binecuvântata suflare pe ceafă.

Apoi o luă în brațe și o sărută.

– Cum le știi tu pe toate..

Alegeri

Te-am ales pe tine. Dintre toate femeile lumii (reduse la numărul celor pe care le cunosc și care îndeplinesc criteriile de eligibilitate) te-am ales pe tine. Ce onoare, nu? Este o onoare ușor de transformat în oroare pentru că nu te-am întrebat dacă vrei să te aleg, nici măcar nu știu dacă ai lăsat în acest scop. Dar eu te-am ales și asta e cel mai important.

Acum păzesc telefonul. Sigur vei suna, doar eu te-am ales să-ți dăruiesc inima mea numai ție, pentru totdeauna. Cum? N-o vrei? Dar cine ți-a cerut draga mea așa ceva, eu m-am oferit pentru sacrificiu, mi-am înfipt în inimă dragostea asta pentru vecie și dacă o voi smulge de acolo voi sângera până la moarte. Sigur că știu că ești liberă să alegi pe cine vrei, dar nu mă pot opri să sper că voi fi eu acela. Din când în când mă uiți și trebuie să-ți aduc aminte de mine și dragostea mea. Mă alungi cu un gest sau o vorbă, te chinui uneori în regrete întrebându-te dacă vei fi pedepsită pentru lipsa ta de dragoste. Sigur că vei fi, și eu sunt.

Sună. Mă reped amețit de dorință să răspund înainte ca sunetul să-mi fi atins urechile. Nu ești tu. Mi se citește dezamăgirea în glas, iar femeia de la celălalt capăt al firului o simte. Oftează și-mi amintește reținându-și lacrimile de ea. Aproape am uitat cine este. Își spune numele de 2-3 ori până când trezit la realitatea camerei mele goale îmi amintesc. O

(Continuare în pag. 13)

PROZĂ SCURTĂ

(Urmare din pag. 12)

simt tresărind de bucurie că totuși nu-i închid deranjat de apelul ei. Mi-amintesc tot. Ea m-a ales pe mine. Dar n-am rugat-o eu așa că să mă scutească de scenele astea lacrimogene demne de orice telenovelă de succes. Da, m-a ales dintre toți bărbații lumii ei, cu bune și rele, pentru totdeauna. Mă iubește deși nu mă prea vede și ar muta vreo câțiva munți să fim împreună. Ce mai fac? Dau drumul la televizor și caut febril un post gălăgios, cu muzică și oameni care petrec. Uite asta fac, prin cluburi cu prietenii, mint eu jucându-mă cu o cutie de bere pe canapeaua din sufragerie. Nu, nu ne putem vedea, suntem în plină petrecere. Ofează, zâmbește și îmi urează să fiu fericit, apoi închide ca să-și înghită lacrimile departe de urechile mele sensibile. Aranjez telefonul iritat de întrerupere. Dacă ai sunat ?

N-ai sunat. Aflu acest amănunt destul de repede pentru că ros de neliniște te sun în clipa în care am închis telefonul. Îmi răspunzi acru, aruncând un deranjat „a, tu erai” care nu prevestește nimic bun. Încerc să fiu nonșalant, să lansez o conversație interesantă, dar îmi rezezi avântul brutal scuzându-te că aștepti un telefon important. Da, sigur, nu te mai deranjez, sună-mă când poți, bângui grăbit și închizi înainte de a apuca să-ți urez o dupămasă frumoasă.

Suntem mecanisme programabile care funcționează într-o simbioză ciudată dictată de mărețul ceasornicar al lumii. Din când în când ni se înfige o șurubelniță mică și ascuțită direct în suflet, doar în scop științific. Se analizează răspunsul la stimuli, șocul emoțional și reacțiile adverse. Devenim dependenți de șurubelniță și nu mai putem trăi decât în prezența ei. Altfel suntem lăsați să decidem singuri de ce mecanism ne alăturăm roțile zimțate. Noi ne prindem de alții, alții se prind de noi, într-un nesfârșit dans al scaieților, al rotițelor și șuruburilor. Ne desprindem greu, lingându-ne rugina. Căpătăm uzuri ce nu se mai repară niciodată. Ne mângâie doar speranța că într-o zi vom fi aleși pentru experimentul sublim, împunși cu șurubelnița fără să ne dăm seama și implicați pe viață în simbioza dictată de maestru.

Ghinda

Nu făceam nimic. Așteptam cuminte să-și cumpere ceilalți de mâncare și să ne așezăm undeva pentru prânz, într-un loc unde să mi se permită să-mi mănânc pachetul adus de acasă. Stăteam pe o bordură înaltă de piatră, încălzită puternic de cele 35 de grade pe care mi le oferea soarele de august. Mi-era în sfârșit cald, după cele câteva ore petrecute la birou sub cel mai aprig aer condiționat. Mi se dezghețau și gândurile și inima. Făceam planuri de vacanță, vizitam plaje însorite, căram rucsaci grei pe drumeaguri nebătute de munte. Apoi îmi ștergeam picăturile de sudoare de pe frunte cu basmauă roșie care-i plăcea lui mult și îl sărutam obosită de atâta fericire. Alegeam un loc ferit și instalam cortul. Casa noastră cu vedere la mare, casa de vacanță din inima pădurii, refugiul pentru nopțile cu furtună.

Nu știu de unde a apărut. Mi-a atras atenția fusta foarte scurtă, de un albastru puternic și picioarele slabe și albe. Înainte de a apuca să alcătuiesc un gând, era lângă mine.

– Îți dau ție asta, mi-a zis și mi-a în-

tins un obiect pe care-l frământase mult între degete. Și degetele erau asemenea picioarelor, albe și slabe și cumva pline de riduri, deși fata nu avea mai mult de 17 ani.

– Nu, am zis din reflex.

– Ia-o!, a insistat pe un ton care m-a făcut să întind mâna automat și să primesc obiectul.

– Și ce să fac eu cu asta?, am continuat să protestez fără să mă uit ce promisem. Era un gen de împotrivire pe care-l practic cu toți străinii, uneori fără să vreau.

– Nu știu... e norocoasă.

Soarele îmi cădea drept în față în timp ce ei îi întuneca privirea. Îi ascundea fața așa de bine încât n-am reușit să rețin nici o trăsătură, nici o culoare. Obiectul pe care mi-l dăduse îmi zgăria ușor palma făcându-și simțită prezența. N-am rezistat tentației și mi-am dezlipit ochii de fața ei fără contur și m-am uitat ce-mi dăduse. Era o ghindă. Una mare și frumoasă, cu pălărie grunjoasă și miez netez, o ghindă dintre cele mai obișnuite, dar totuși norocoasă. Am zâmbit a neîncredere.

– Zici tu că e norocoasă. De unde știi?

N-am primit răspuns. Fata dispăruse de lângă mine și, deși am încercat s-o zăresc îndepărtându-se, n-a fost chip să mai dau de ea. Am vrut s-o strig, dar nu știam cum o cheamă. În plus, lumea deja se uita ciudat la mine. Atunci m-am gândit că n-a fost nimic real, că fata s-a interpus pe frecvența gândurilor mele și fără să vreau am vorbit cu ea. Nu știam cum se poate face așa ceva, dar uneori totul îți pare posibil. Aș fi vrut să mă întorc netulburată la gândurile mele, dar ceva continua să mă împungă în palmă cu o forță pe care nu o puteai contrazice. Mi-a trecut prin cap că acum aș fi în stare să vorbesc chiar și cu ghinda. Era clar că îmi imaginam mai mult decât trebuia. Poate de la soare, poate de la aerul fierbinte care tocmai năvălise în plămânii mei schimonosiți de frigul artificial. Am ascuns repede ghinda în geantă și am așteptat câteva minute apoi m-am uitat dornică să n-o mai găsesc și să pot miza pe ideea unei fantezii. Dar ghinda nu dispăruse.

Câteva zile am tot verificat dacă mai am ghinda în geantă. Nu îndrăzneam să spun nimănui, cine m-ar fi crezut? Mă gândeam tot mai des că nu ar trebui să primesc obiecte de la străini, ce m-aș fi făcut dacă îmi dădea cheile de la o mașină? Dar nici să arunc norocul pe geam nu prea-mi venea. Istoria trifoiului, a găinașului, a gurilor de canal cu număr impar de găuri, a pufului de plop, toate îmi spuneau că nu e de glumă cu norocul și că obișnuiește să vină în cele mai neașteptate forme. Ghinda mea era chiar frumoasă, iar contextul în care o promisem complet deosebit. Începeam să am încredere în ea. Nu mă așteptam la rezultate imediate, dar mă așteptam la ceva.

Pe fata cu fustă albastră n-am mai văzut-o de atunci. Mă uitam după ea de fiecare dată când treceam pe lângă bordura înaltă, dar căutam mai mult o senzație decât o față pentru că nu reușisem să-i rețin trăsăturile. Cu timpul, amintirile legate de ea și de ghindă s-au estompat. A venit toamna, apoi altă vară și din nou toamnă. În a doua vară, pe când zăceam pe-o plajă cu ochii pierduți în mare și cu picioarele pline de nisip, așteptarea mea a luat sfârșit. El își sprijinea capul de genunchii mei și moțâia. Îmi țineam o mână pe pieptul lui și îi corelam bătăile inimii cu respirația liniștită și cu valurile mării. Lacrimi mari, sărate, îmi

străbăteau fața arsă de soare în drumul lor spre nesfârșită împlinire, spre marea ce-și lovea blând valurile de țărm. Norocul respira moale prin palma mea și bătea în ritmul valurilor. Undeva într-o geantă veche, o ghindă mare și grunjoasă își împlinise menirea.

Maria Postu

Aceste texte fac parte din volumul de proza scurta în curs de apariție la editura Trakus Arte, București.

Cum să fii adoptat de un pian albastru

E foarte greu să crezi într-un pian albastru. El nu se poate asorta cu orice stare de spirit. Cu orice anotimp, cu orice solist. Ca să cânti la un pian albastru trebuie să fii fată. Neapărat blondă și cu ochi albaștri. Să cânti doar primavara. Doar dimineața. Dar cine organizează concerte dimineața?

Poate de dragul concertului albastru, spectatorii ar veni să te asculte și dimineața. Sau la o audiție organizată după miezul nopții tu ai cânta dimineața vestind triumful zorilor. Pianul albastru nu poate sta captiv în sufrageria uriașă a unei vile din împrejurimile marilor orașe. Poate dacă vila ar fi pe malul mării, îmbrăcată în sticlă de sus până jos ori chiar pe puntea unui vapor uriaș. Pe care lumea vine să petreacă ani întregi de viață. Fugind din forfota orașelor, evadând din timp. Să auzi cum se sparg valurile de punte și cum pianul, la adăpost, traduce totul în sunete. La un moment dat, nici nu mai e nevoie ca degetele magice ale pianistei sau ale pianistului care îi ține locul când ea doarme, nici nu mai e nevoie să atingă clapele pianului. E destul ca el să se gândească la o melodie și ea țâșnește imediat de pe clape. Uneori se întâmplă invers. Pianista sau dacă ea doarme, pianistul, este pe punte, în una din uriașele locuri de distracție ale hotelului plutitor, departe de pianul albastru. Simți nevoia să ascuți piesele tale preferate, te gândești la plăcerea de a atinge claviatura transparentă a pianului în care se revarsă toată imensitatea cerului senin sau intensitatea unei furtuni dezlănțuite deasupra orașului plutitor, și vezi cum muzica țâșnește din toți porii pianistului sau ai pianistei de serviciu ca și cum, nu ei ar fi adoptat pianul, ci acesta i-ar fi adoptat pe ei, hrănindu-și melodiile din seva trupurilor lor din zi în zi mai transparente, rămânând doar degetele lor albastre ca un transplant nedureros pe clapele pianului albastru.

Așteptând zadarnic să fiu arestată

Le spuneam mereu că eu sunt vinovată. Luam totul asupra mea: și căderile masive de zăpezi, și alunecările de teren, și tai-funurile din Jakarta, și eclipsele de lună, și subțierea stratului de ozon. Mă miram cum de mă lasă liberă să plec, să vin, să provoc alte dezastre, alte accidente, alte răsturnări de guverne și căderi de președinți prin simpla mea trecere prin istorie. Nu uitam niciodată să plec fără acte la mine, fără haine de schimb pregătite să fiu arestată și apoi condamnată pe viață... Mă învinovăteam pentru toate coșmarurile care te-au făcut azi noapte să înghiți un pumn de pastile și apoi să nu te mai trezești. M-ați putea acuza și pentru cântecul acela care

(Continuare în pag. 14)

(Urmare din pag. 13)

a răsunat la miezul nopții și a făcut trenurile să deraieze și avioanele să se lase deturnate, paznicii să lase cheile în ușa condamnaților iar aceștia să refuze să plece. Mă mai puteți acuza și pentru invazia de miros de cadavre din oraș și pentru faptul că în anul acela iarna a întârziat să vină și toamna s-a ciocnit cu un stol de păsări migratoare și le-a așteptat să se vindece pentru a-și putea continua drumul. Aștept zadarnic să fiu acuzată. Oamenii nu au curajul să-și înfrunte spaimele.

Stația următoare

Nu uita niciodată să coboare la stația care trebuie: aceea ce se afla la câțiva metri de locuința sa. Așa cum nu uita niciodată să-și planifice la secundă timpul cu luni de zile înainte, nu uita să facă o listă de cumpărături și să cumpere absolut tot ce era pe listă. Și uneori îl atrăgeau lucruri care nu erau pe listă cum ar fi o felie de fericire proaspătă și parfumată ca un cozonac expusă la „Oferta zilei” sau o clepsidră în care timpul curgea invers sau o floare care se deschidea doar când o privea el și se prefăcea într-o floare îndoliată când o priveau ceilalți, dar el nu-și permitea să cumpere ce nu era pe listă. Avea răbdarea să aștepte ca acele lucruri să fie trecute de o mână invizibilă și pe lista sa. Suferea cumplit dacă vreo secundă se irosise pe discuții sterile cu o persoană insignifiantă sau pe o emisiune banală sau dacă vreunul dintre articolele de pe listă se epuizase sau fusese înlocuit cu alt produs asemănător. Ținea enorm la tabieturile lui zilnice: cafeaua, tutunul, ziarul și rația lui de dragoste pe care i-o ofereau cei din jur ca pe o prajitură ținută prea mult timp în frigider, ale cărei ingrediente erau demult expirate, decolorate de becul din frigider sau îmbibate cu mirosul tuturor alimentelor care se perindaseră zilnic pe rafturi înainte de a sfârși apoi în stomacul uriaș al familiei. Se așeza pe cel mai apropiat scaun liber de ușa de coborare din tramvai și se cufunda în lectura paginilor de mică și mare publicitate până ajungea la stația lui. Într-o seară, era Ajunul sărbătorilor de iarnă, poate armonica cerșetorului care răsună în tramvaiul gol, poate ochii albaștri și incredibil de puri ai fiicei cântărețului ambulant care îl acompania din voce, îl făcurea să uite să coboare. Sau poate amintirea obiectelor expuse ca „Oferta zilei” tentându-l cum nu i se mai întâmplase niciodată. Nu știa unde duce stația următoare, nu simțise curiozitatea de a explora ce se ascunde la capatul liniei, nu știuse niciodată și spera ca măcar acum, dus de valurile melodiei cerșetorului și de ochii albaștri ai fiicei sale, să afle.

Soneria salvatoare

În fiecare seară își pregătește cel mai bun costum, îl asortează o cravată elegantă, care să nu atragă atenția nici prin extravaganță și prost-gust, nici prin simplitate ostentativă. Își pregătește pantofii de piele cumpărați printr-un noroc chior de la un vecin nevoit să plece rapid din țară și care și-a vândut pe nimic garderoba plină de lucruri de firmă la care el, vecinul de vis-a-vis, nu ar fi îndrăznit să vizeze niciodată că le poate avea. Nu uită să controleze dacă în sticlă mai sunt câteva picături de colonie din parfumul acela primit cu ani în urmă de la un văr care petrecuse un an de zile pe un vas de croazieră. Își înghite o

pastilă, atât, una singură spre a avea un somn liniștit, înaintea mării confruntări de mâine, nu înainte de a-și repeta scenariul culese de prin zeci de reviste despre succesul unui interviu de angajare. A! Și să nu uite! Nu strică să aibă la el un exemplar din CV-ul și Scrisoarea de intenție pe care le-a trimis la câteva zeci de agenții. Trebuie să doarmă bine, să aibă o mină proaspătă, să nu dea impresia că e un cerșetor, care poate fi amăgit, păcălit, mințit cu un serviciu prost plătit și în condiții inumane. A, da, și telefonul, să nu cumva să uite telefonul, poate fi sunat în orice moment că poate s-a mutat locația interviului sau că poate s-a amânat în altă zi. Sau poate chiar de o altă agenție în căutare de posibili candidați, De aceea îl pune la încărcat, ca nu cumva, tocmai mâine telefonul să-i joace vreo festă care l-ar putea costa chiar mult visatul loc de muncă. Nu reușește să adoarmă derulând zeci de ipoteze legate de ziua de mâine ca și cum s-ar afla în fața unei întâlniri de dragoste, prima dragoste. În sfârșit, locul de muncă pe care l-a visat atât de mult, e doar la un telefon distanță. O pastilă de dormit, e insuficientă pentru a-l liniști. De fapt, de cand fusese trecut în șomaj, doar ele pastilele, draguțele, frumos colorate, rotunde, apetisante, liniștitoare, îl calmaseră, îl ajutaseră să supraviețuiască, să suporte mai ușor coșmarul de a nu mai fi trezit dimineața de ceasul deșteptător, și de a fi lăsat să dormi până la orice ora vrei. Ce n-ar fi dat înainte, când soneria îl trezea fără milă, pentru un sfert de oră de somn în plus... Acum însă, somnul era ultimul lucru pe care și-l dorea și care fugise odată cu locul său de muncă spre o destinație necunoscută. Apoi când soția plecase „la mama”, doar până se liniștea el și-și căuta un job bun, crescuse numărul pastilelor la două pe seară, apoi la trei; când ajutorul de șomaj s-a terminat și jobul visat, în ciuda a zeci de interviuri, tot nu apăruse, numărul pastilelor a crescut la patru, când soția a încetat să-i mai răspundă la telefon, a ajuns la cinci pe zi. Acum, își spuse el pentru a se scuza ca de obicei, e pentru ultima dată... Trebuie să dorm bine... Le voi lua pe toate câte au mai rămas ca să nu fiu tentat mâine după ce mă vor angaja, să reîncep să le iau. A! Și pentru că tentația de a visa la infinit creează dependență ca și pastilele astea, să nu uit să potrivesc soneria ceasului deșteptător...

Adrian Botez

A sta în calea oamenilor

Era frigul ascuțit și jilav al unui sfârșit de martie căinos. Orașul nu suferise de pe urma inundațiilor. Satele, însă, jur împrejur, fuseseră scufundate, mai mult de jumătate, într-o mlaștină neagră, uleioasă, grețosă, deznădăjduitoare.

Era duminică, la un ceas după amiază. Tânărul desculț stătea în mijlocul străzii, pe carosabil - ingenuncheat. Șoferii, destul de rari, care treceau, îl înjurau pe cel ingenuncheat - grosolan și sonor, spectaculos, ieșiți afară cu trupul, pe jumătate, din cabine. „Bețivule!” - strigă unul, cu o mirare victorioasă, de parcă atunci ar fi făcut o mare descoperire. Îl înjurau - și treceau mai departe. Aveau treburile lor, atât de grabnice... Tânărul desculț rămânea, în continuare, impasibil, ingenuncheat și gol până la brâu, pe carosabil. Capul i se plecase, adânc, până aproape de asfaltul cu

străluciri ferite, întunecate, bănuitoare. Asfaltul amestecat cu crâncena ură a apei.

Tânărul se ruga. Ochii nu i se vedeau. Buzele îi tremurau, se zvârcoleau de chinul cumplit al rugăciunii. Pe trotuar nu treceau decât umbre răzlețe. La un moment dat, una dintre ele înaintă pe carosabil, până ajunse în dreptul tânărului ingenuncheat. Era un preot în reverendă, care tocmai ieșise de la Sfânta Liturghie.

– De ce stai aici? - întrebă, cu blândețe, preotul.

Tânărul ieși, cu greu, din adâncuri. Ochii îi erau tulburi, duși în fundul capului, de parcă s-ar fi întors un scafandru, din gropile beznelor pacifice. Buzele i se dezlipseau greu:

– I-am ieșit lui Dumnezeu în cale. Trebuie să mă vadă, aici, în calea cea mare.

Preotul se gândi, o clipă, cu ochii spre norii de plumb, care se târau, parcă, direct pe creștele oamenilor. Apoi zise:

– Dumnezeu te vede și dacă ești în fundul pământului. De ce stai, deci, aici, în calea oamenilor?

– Le-am ieșit și oamenilor în cale. Altfel, oamenii nu mă vedeau. Dumnezeu, poate, vede, dacă nu a vrut să-și întoarcă fața de la noi. Dar oamenii nu văd, decât dacă le stai în cale - murmură tânărul. Dar, ciudat, vocea i se auzea de parcă ar fi strigat.

Preotul zăbovi din nou, de data asta, parcă, distrat, gândindu-se la cu totul altceva. Spuse, cu aceeași voce egală, monotonă, totuși sfredelitoare:

– Oamenii te înjură, nu te văd ingenuncheat. De ce stai, deci, aici, în calea oamenilor?

Pentru câteva zeci de clipe, capul tânărului deveni neobișnuit de greu, părănd gata să se prăbușească în adâncul apelor negre, bănuitoare, ale asfaltului. Mașinile treceau, pe lângă cei doi oameni din mijlocul șoselei - de data asta, mașini tăcute - de parcă, în mijlocul șoselei se ivise o insulă, pe care corăbiile-automobile trebuiau s-o evite, ca să nu se scufunde. Apoi, cu aceiași ochi tulburi, tânărul desculț îl privi pe preot. Treptat, tulbureala din ochi deveni flacăra pâlpâindă, apoi străpunge-re cu flacăra:

– Stau aici ca să mă vezi Sfinția Ta. Pe Sfinția Ta, după cum vezi, nu te înjură oamenii. Dacă Sfinția Ta m-ai luat în seamă, mă vor lua oamenii și pe mine în seamă. Pentru că Sfinția Ta stai, acum, lângă mine. Și, poate, se vor gândi că, la câțiva kilometri de aici, frații noștri urgisiți se roagă, din ape, lui Dumnezeu și fraților lor oameni de pe uscături - ei, urgisiți, se roagă din mijlocul apelor lui Dumnezeu, apele mâniei și semnele ispășirii - iar nu în mijlocul șoselei oamenilor. Și sunt goi de tot, iar nu ca mine, doar pe jumătate. Și picioarele lor, desculțe, nu mai calcă - nu mai au unde călca - poate că zboară...

Preotul căzu pe gânduri. Și rămase, așa, căzut pe gânduri, în picioare, lângă tânărul ingenunchiat, până ce luminile cerului și pământului pâliră și se stinseră în seară. Atunci, în tăcere, preotul ingenunchie lângă tânăr, în mijlocul șoselei - pe care, mute, se scurgeau automobile, sfârâind prin luciul amestecat, întunecat, al apei și asfaltului. Și, pe măsură ce treceau prin dreptul celor doi oameni ingenunchiați, farurile mașinilor se aprindeau, mari, uriașe - perechi de ochi care se deschideau larg - poate, în sfârșit, văzând și înțelegând.

Lacrimile nevăzute
ale poeziei

Apărut la **Editura A.T.U. – Hermannstadt, Sibiu**, volumul de versuri **Instincte canibalice** semnat de **Liviu Ofileanu** are toate atuurile poeziei de mare ținută, reconfirmând – dacă mai era nevoie – talentul unui poet ce și-a clădit singur Golgota, refuzând cu încăpățănare nedreptatea pe care i-a făcut-o destinul și transformând suferința în altceva, greu de definit, un fel de odă a bucuriei în lacrimi.

Emigrarea lirică într-o Americă dintre nori, într-o ficțiune geografică numită **Mexic**, relativizează totul: timpul, spațiul, sentimentele, speranțele și adevărul, din fotoliul fiecărei zile poetul stârnind tectonica continentelor imaginare: „*găsesc că e absurdă orice bucurie fără chin, / și aș închide pe viață miliararii orbi, / surzi la țipetele acestui stomac uriaș numit mexic*” (**arest**).

Numai că, în mod ciudat „Mereu vedem filme cu americani / în care ni se pare că e vorba despre România” (citat din memorie - A. Păunescu). Așa că banalitatea cotidiană capătă proporții cosmice și dramele se produc și se trăiesc într-o înfricoșătoare nepăsare, discontinuitatea timului ucigând cu eleganță și grație: „*unchiul își lăsa căpățâna alături de halba goală / și cu limba ieșită mă improșca vehement: «... fiindcă altfel nu se poate trăi, copile, vezi că lumea e rea, / e bine că mă ascuți, de mult n-am stat de vorbă / cu un bărbat adevărat...» / și cum lucrasem docher, l-am dus pe umeri acasă, / apoi lângă mătusa mea în spatele bisericii*.” (**unchiu’ santiago**).

În această liniște stridentă răzbate, totuși, un semnal de alarmă, ce ne pune „*pe figură zâmbetul vechi / din tabloul ascuns în valiză*”. Un semnal venit de prin anii ’70, când „*și Dumnezeu părea un comunist convins*”, așa încât: „*federico încarcă pistolul și-l așează pe noptieră. / nu știi peste cine dai în somn...*”. Și

mai este ceva recognoscibil în refugiul „mexican”; vechile povești: „*un impiegat stă singur în gară, / trenul sosește și anna karenina apare după colț... / din orice loc ai relua scena ceva trebuie să zacă între linii / și spectatorul să strige: «au meritat banii, băi frate»*” (**motive de trăit!**).

Aparența transcendenței auctoriale, a creatorului „nemuritor și rece” nu salvează - în irealitate se trăiește chiar mai greu decât pe pământ – astfel încât „indulgențele” vândute în bălciul deșertăciunilor stârnesc zâmbete in-chizitoriale: „*1001 de nopți e o poveste aiurea / care minte că putem scăpa de moarte prin narativitate. / însă noaptea, vine în casele noastre câte un vârcolac imens, / cu gheare mari de leu și aripe de struț / greu ca balena adusă în port / de pescadoarele rusești pușkin, esenin și ahmatova; / mirosul de carne amețește lectorul / și nici măcar o macara nu-l poate lua din fotoliu / (...) / aria sexuală a trompetei de jazz / mentosanele și poemele albe de șuierat iubitei la urechi / îți mănâncă vremea degeaba. / dacă nu spui ceva de neuitat, / ceva care să țină loc de mamă și tată / să acopere spărtura din zid – să însoțească bătaile de tobă / taci și ascultă! / fii măcar de dragul literaturii un pui de serenus zeitblom.*” (**calitatea de martor**). Îndoiala devine, în context, moara ce macină instinctul gloriei: „*nu suportăm gândul / că moartea e mai sigură decât lufthansa / și frica de Ea ne umple zeci de pagini de tribulații, / ieșiri lamentabile în decor. / atunci, avem iluzia că îi putem oferi morții o cauză, / mobilul existenței noastre; un rol în revoluție, / un protest eroic și o erată la imbecilitatea omului; / satisfacția că nu ai murit ca un hamster / îți mângâie sufletul asemenea rugăciunii*” (**gambitul damei**).

Acest prim ciclu de poeme al volumului, intitulat **apocrife la cântecele lui j. alfred prufrock** ar putea fi rezumat în versurile din poezia care îl încheie: „*oamenii au nevoie de mitologie / așa cum peștele se bucură în clipa morții lui / de secunda luminată în aer*” (**chupacabra**). Dumnezeu, ne scrie poetul din mexicul ființei lui, e liber doar în măsura în care sunt liberi și cei ce îl caută:

„*am fost păcăliți că Zeul se va întoarce din cer / și El a venit pe mare cu hernan cortes, / au ars tenochtitlanul / și monctezuma a pierit alături de părinți; / capetele înfipte în pari sunt dovezi de vitejie, / în van ne-au băgat crucea pe gât: / vulcanul popocatepetl nu poate fi catolic...*”

Al doilea ciclu din volum se intitulează **Camera surdă**. Este o cameră cu patru pereți de piatră, în spatele cărora „mexicul” se pot ascunde de mila și compasiunea civilizației agresive. Paradoxal, fericirea pare mai plauzibilă acolo, unde: „*statuia mamei plânge pe umerii unui bețiv*” (**nici un vânt de învățătură străină**), iar: „*Dumnezeu nu poate muri, / pentru că e singurul copil care crește fără să îmbătrânească*”. (**camera surdă**). E o sălbăticie devoratoare, numită viață: „*vino la mine, împelițat-o, vino la abator. / chiar omul tău iubit te va ucide și doar știi / că toți sunt murdari, complici ai nopții. / cei care te-au vândut ieri o vor face dintotdeauna. / nu degeaba umbli singură / cineva trebuie să-ți ucidă bestia din cârcă, / să o împuște ca pe garcia lorca*.” (**scris pe canatul ferestrei**). Restul e tăcere; adică ceea ce povestește: „*femeia gravidă cu Dumnezeu - / literatura. Ea însăși surdă, / umblă din poartă în poartă să monteze o ureche*.”...

Ultimul ciclu **antropophagia** disecă totul, cu un „instinct canibalic” în urma căruia nu rămâne decât scheletul albastru al trupului – sufletul adică. Abatoarele lumii își iau și ele partea din acest festin, numit istorie: „*cain l-a ucis pe abel / iuda l-a vândut pe Isus / barbarii au scăpat de creștini, inchiziția de eretici, / curajul ioanei d’arc a fost răsplătit, / lagărele naziste și siberiene au rezolvat problema / demografiei / ce frumoasă e viața!... plantezi arbori și crești copii, / le umpli capul cu valori tradiționale / și îi trimiți să crape sub arme in the name of the Lord*.” (**el hombre que no existe**).

Poetul „proorocește” în final că „*no-ul sfârșit al lumii vine sub formă de amnezie*”. Aduagând: „*dar nu plâng, am învățat o viață întreagă să nu fiu patetic...*”

Lucian Mănăilescu

ARCADE LIRICE - <i>Mirela Cadar</i>		
Parfum		Fumul se-nalță la cer Zboară / Certitudinea.
Am revenit pe tărâmul realității Păstrând tăcerea.		Evadarea
Spiritul tău L-am citit în reviste După mirosul epidermei		Prefer locul acesta auster Fastuos Virulent Se întunecă Încerc să navighez În zadar
Ești Scânteia		O sireună tulbură apa.
În lumea mea monotonă.		Evantai de plăceri azvârlite pe mare. Luminii pentru iubire.
Concert		Doamna în negru
Noaptea se lasă Răspândind adieri bizare, Se simte în aer cum plutește Mireasma.		Credeam că mă confundă Aruncând cu pietrele disprețului.
Totul e ploaie de scânteii Corzile viorii sunt în flăcări Ultima serenadă		O furnică m-am simțit În fața doamnei Călcătă-n picioare și ucisă Sugrumată de neadevăruri Replici...
Din seara sfântă.		Eșecul neîmplinirii Doamna decapitează Pe cine întâlnește Depășind bariera bunului simț
Fiori		Stimata doamnă în negru...
Vocea ta îmi mângâie Fiecare bătaie a inimii		

Alergă după tatăl ei:

– Stai tată... nu vreau să mă mărit cu aista!

– Ba ai să te măriți, că eu și mă-ta am hotărât. Tatăl trânti poarta cu putere, trecu podul înjurând și scuipă în râul firav ce încerca să-și urmeze drumul greoi către inima satului. În fața porții îl așteptau țiganii împăcați cu ziua la prășit, zgomotoși ca de obicei, amuțiră totuși la apariția nervoasă a bărbatului.

– Ia, adunarea, se răstiră la ei! Urcați în căruțe! Fasolică, mai repede, că se crapă de ziuă!

Acesta din urmă făcu semn țăganilor să tacă, urcând apoi în cele două căruțe șubrede pregătite pentru drum. În liniștea dimineții un cocoș întârziat cânta prelung ivirea zorilor. Roțile căruțelor lăsau răni adânci în pământul subțire și obosit. Zâncă, o țăgancă rotunjoară începu a lălai un cântec trist, auzit de ea pe la nunți: Zorile... În mersul legănat și zgomotos al căruței burtoase, oamenii ascultau glasul subțire al țăgâncii, pierzându-se încet cu toții în ceața dimineții.

Anglitira rămase cu ochii înlăcrimați în fața porții, își frământă mâinile, pieptul uscat i se umflă într-o suspinare prelungă, își făcu cruce și privi spre cer: „Maică Preacurată, ajută-mă!”

Avea treisprezece ani, copil firav îmbătrânit prea devreme, dar cu ochii albaștri ca cerul cuminte de vară. Avea și ea vise, speranțe, că va pleca într-o zi din sat la oraș... Nu mai fusese la Târg de doi ani, de când plâpânda mamă se rugase cu glas domol de tată s-o ia și pe fată la bălciul din Târg; motivase că muncise toată vara, că a avut grijă de frații mai mici și tatăl se înduplecă. Au pornit pe la patru dimineața spre Târg, ea îmbrăcase unica rochie, era cam frig în dimineața aceea, dar ce conta, urcă în căruță și se ghemui sub un preș murdar ce mirosea a oaie, pantofii vechi o stângeau, îi dădu jos și închise ochii visând la ziua mult așteptată. Dar tatăl își dovedi și de această dată indiferența față de copil; cum ajunse în Târg opri la hanul unde trăgea de obicei, lăsă caii și căruța în grija unui cunoscut, iar Anglitirei îi spuse tăios: „Ai vrut la oraș? Ia și sature-te, n-am eu timp de ploduri” și se îndepărtă. Fata nu se așteptase la asta. Își făcuse atâtea iluzii, auzise ea de la Pachița lu' Cracea că ulițele sunt de piatră și că femeile se îmbracă altfel pe la oraș. Tare a mai plâns în ziua aceea, singura alinare era un leagăn, în care pierdută fata se așeză și călătorise cu el prin sufletul ei. Amintirea acelei zile o făcea să-și urască tatăl.

Anglitira deschise acum ușa părăvanului, un fel de aniticameră a casei, și intră apoi în prima odaie. Dormeau acolo, oarecum fără griji, frații ei mai mici.

– Zamfiră! scoală-te, șopti la urechea soră-sii, hai fa, n-auzi?

De după sobă, cu părul vâlvoi, Zamfira chioară de somn, miorlăi ca o mătă.

– Hai fa, hurnește-te! zise Anglitira trăgând pătura veche la o parte dezvelindu-i și pe ceilalți frați care mârâiau de somn.

Zamfira deschise ochii și trase nervoasă de pătura roasă, comentând ca în fiecare dimineață.

– Offfff, numai noi ne trezim cu

noaptea-n cap, hlizitele alea a lu' Stiriana, dorm până se umflă, nu le trimite nimeni la treabă, stau toooooată ziua și sparg semințe și liorpăie din gură la poartă, iar noi, dăi muncă și muncă, și-apoi ne mai rupe și din bătaie.

– Taci fă și scoală-te o dată, hai că azi tre' să spălăm lâna.

Fetele ieșiră din casă, Zamfira ar fi mâncat ceva... dar ce... poate din mămăliga rămasă de aseară... și un pic de miere de albine... Intră în mica bucătărie de vară, unde muștele bâzâiau peste străchini, le dete la o parte și băgă o bucată de mămăligă rece în borcan, dar din nefericire scăpă mămăliga în miere, n-avu răbdare să caute o lingură și băgă mâna după bucată. Între timp Anglitira apucă de după casă o balie de tablă și o trase după ea ieșind din curte spre fântâna din fața porții. Făcu semn Zamfirei, care ieșise din casă lingându-și degetele, să ia sacii cu lână. Se treziră și frații mai mici, și porniră desculți în cămășile lungi prin curte, apoi pe drum după ele. Anglitira, firavă cum era, scoase totuși iute câteva găleți cu apă și le turnă în balie, soră-sa răsturnă din sac jumătate din lâna murdară și plină de cornuți și o înmuie în apa rece sloi. Așa lână plină de mizerie fata nu mai văzu de câțiva ani, pesemne că oile astea au umblat numai târâindu-se. Satul începu să deschidă ochii gădilat de câteva raze de soare. Fetele spălau tăcute lâna, Costică și Nicu, frații cei mici se stopeau și săreau pe rând în băltoaca de lângă fântână, scobind apoi cu degetele mici în noroi mândjind pereții fântâni.

– Ce-i cu apăraia asta? Voi, chioarelor nu vedeți ce lăcăraie ați făcut?

Fetele tersăriră scuipând apoi amândouă în sân, copiii o luară la fugă în timp ce Anglitira încerca să deslușească figura muștrătoare, soarele n-o lăsă să vadă nimic, decât după ce îi înlăcrimă ochii. Se șterse rapid la ochi, se ridică în picioare cu o bucată de lână în mână, din care se scurgea pe cămeșoia ei apa murdară. Glasul răstitor prinse contur, era Alistiroia, femeie aprigă, mai înaltă decât un bărbat, ciolănoasă și veșnic încrunțată. Alistir, bărbatu-său, era mic, sfrijit și bun la suflet, părinții îi aranjaseră căsătoria cu femeia asta din cauza unor datorii. Alistirii aveau acum patru băieți spătoși unu și unu. Zamfira se ridică și ea în picioare rânjind la femeie, puse mâinile în șold, și cu îndrăzneală rosti:

– Ce-ai zis bre, chioare? N-ai cu cine te sfădi azi?

– Înghesuit-o, nu mai ridică nasu' ăla spre mine că ți-l îndrept pe loc.

Adevărul era că Zamfira avea nasul mare și stâmb, nu s-a născut așa, și-l spârsese când avea vreo cinci ani, o lovise calul în timp ce fetița trecea pe lângă el ca să ducă o căldare cu târâre la porci.

Anglitira o trase pe soră-sa de braț și îi făcu semn să tacă; șușoteau acum în fața femeii cât un munte, ce le privea muștrătoare.

– Acu' plecăm, c-am terminat, zise sfioasă Anglitira.

Zamfira se strâmba în spatele femeii care se îndepărta bolborosind.

– Zamfiră de ce n-ai tăcut, o să ne spuie tatei și iar îți rupe coastele.

– Bătaie, de ce, pentru namila asta?

– Off, habar n-ai tu de nimic, off, ce gură clonțoasă mai ai.

– Ce-ai fa de oftezi atâtea, de azi dimineață nu scoți o vorbă, ce-ai de te-ai chircit așa?

Anglitira scoase un oftat din pieptul uscat. Sora mai mică afla acum că, de fapt Alistiroia îi va deveni soacră Anglitirei, pentru că tatăl fetelor făcuse vorbele cu Alistirii

pentru ca Anglitira să se mărite cu Ștefan, fiul cel mic al acestora, aflat acum în armată.

– Cum fa, să te măriți cu unu pe care nu l-ai văzut în veci... și pe deasupra mai mare cu zece ani decât tine... văleuuuuuu... Ș-apoi asta înseamnă că pleci de-acasă... și eu rămân să duc treburile grele în spate... Auzi, să vii să mă mai ajuți din când în când... dar oare te-o bate ăla... așa cum bate de obicei bărbatu' femeia... Ș-apoi după ce te măriți tu... urmez eu... dar eu nu vreau să mă mărit... sau... oare m-o lua cineva cu bârna asta de nas?

În timp ce Zamfira vorbea de una singură, Anglitira se îndepărtă de mult de ea și pregătea acum sacii cu grâu pentru moară. A lui Dimache vorbise cu tata-său să-i macine la Podu Turcului. Mama plâpândă și istovită de muncă amesteca îngândurată mămăliga. Se îmbolnăvisese din primăvară, pierderea celui de-al optulea copil o transformase într-o umbră. Anglitira suferea o dată cu mamă-sa, o vedea pierdută și răpusă de griji iar nepăsarea tatălui îi frigea sufletul. Fata se apropie de maică-sa și cu glas domol îi ceru s-o lase pe ea să pregătească cele de mâncare. Mama se așeză fără să riposteze pe marginea pragului își desfăcu baticul lăsând să se vadă părul alb, cu mâinile aspre își adună părul la spate iar fața ei era acum mai luminoasă, dar ochii mici și stinși trădau suferința celor îndurate alături de un bărbat nemilos.

Fata vru pentru o clipă să-i spună mamei necazul ei... dar de ce să o mai supere... oricum știa că tatăl are ultimul cuvânt.

La începutul lui august era forfotă mare în sat, se întorceau din armată feciorii satului, Anglitira se urcă pe gard, își agăță mâinile firave de lemnul uscat, se înalță oarecum ca să vadă și ea cine trece pe drum. Căinii lătrau iar copiii alergau după grupurile de oameni gălăgioși. Zamfira izbi poarta și-ntr-un suflet veni s-o anunțe pe Anglitira că Alistirii își întâmpinau fiul cel mic, fapt care nu-i trezi fetei curiozitatea. Tatăl lor s-a întors în acea noapte târziu mirosind groaznic a băutură. Copila îi ascultă răsuflarea grea și clipea tresărind la zgomotele făcute de acesta prin casă. Dis de dimineață mama o anunță că nunta ei a fost stabilită în octombrie, după ce se va face vinu'. Biata fată nu schiță niciun gest, simți doar ură, dar oare față de cine mai întâi?

Zilele treceau și toamna grăbită agita țăranii ce nu-și mai vedeau capul de treburi. După culesul viilor satul căpătă un miros acru și parfumat. În zi de duminică oamenii mergeau la biserică, încercând doar aici să-și mai odihnească oasele șubrede de atâtea muncă. Anglitira, alături de două babe care cântau ca două găini sugrumate, era ca de obicei la strănă și încerca cu glas tremurat și subțire, alături de dascălul plictisit de atâtea cântări, să înalțe ea slavă către Domnul. Alistiroia se așeză pe scaun în pridvor așteptând momentele în care vreun copil neastâmpărat să facă gălăgie, ca să-l mustre și să arate apoi sătenilor adevărate conduite. Tatăl Anglitirei, stătea în rândul întâi, semn al considerației pe care și-o acorda singur. După terminarea slujbei tatăl apucă fata de braț și-o împinse în fața Alistiroaiei care rânji spre Ion Crețu.

– Asta-i!

– Îhî, zise maldărul de femeie, uitându-se țință la Anglitira.

– Să ne înțelegem în sara asta, rosti bărbatul.

– Vino cu muierea la noi!

Fata asista tăcută la conversația celor doi. Tatăl o împise la o parte și plecă spre grupul mic de bărbați din curtea bisericii.

□

Buletin de Constanța, dubla 14,
Lacul Tăbăcăriei

Azi banca din parcul meu este un oraș cu trepte
Neobositul meu oraș cu trepte
peste care îmi las urma de melc
Capul o cutie imensă de carton degradabil
Prin care văd leagăne, cărucioare,
biciclete, multe legume, munți
Neobosiții mei munți
Și pe tine, mereu tu, cum ai putea să nu?
Pe tine aruncat în coșul de baschet
Râzând în zbor de cioara care tocmai
ți s-a ghemuit în fular

Hei, hei, să nu-mi spui tu mie
Că dinții au forma buzelor
O, să nu-mi spui pe nume
că uniforma ta de aviator
Este uniforma lui DiCaprio

Să luăm pauză zece minute
Să ne închipuim că eu sunt dresor de oameni
Iar tu idealul
Și vrei să împlânzesc păpușile din cârpă
Nu sau hai mai bine să nu ne mai prefacem
Suntem amandoi două marionete legate de
aceeași sfoară

Dumnezeu ne face semn de sus
Să vă aprind lumina?

Sunteți amabil - zise clovnul
din stânga noastră lui Dumnezeu
Aceștia doi au mai trecut prin asta

Și-a strâns în fărâș orașul cu tot cu bancă

La televizor, pe canalul de știri, nicio știre

Îți simt pupila în ceafă, te văd cum te dilați
și geamul e larg deschis
Nu există nicio îndoială în căderea ta,
știu ce vrei să faci
Ești deștept, ascuțit și mai ales liber
Mă surprinzi
Dar cum stau în unghi mort, mi-e greu
să te observ

Mai bine mă dau cu ruj, Razumihin

*

Din dușumea cresc pioneze

Mă împrăștii precum argintul viu și tălpile mele
Tălpile îmi sunt mai roșii decât buzele
Ce-ai făcut rotundo cu tine?

**

Vântul zboară copacii

Afară de aici îmi caut umbrela
Plouă cu sânge
La ce mi-ar folosi când am acoperișul

Cum văd eu lumea

Da, umbrela, la ce mi-ar folosi?
Șiroiul de lichid vâscos tocmai
mi-a făcut manichiura
Și-un cald plăcut îmi dezvoltă plămânii
Mi-am aprins o țigară, Razumihin
Lasă-mă să te privesc în zbor

Mai târziu, peste ani

Sunt cu spatele la cabana din Văleni
Pozând alb-negru pentru People

La televizor, pe canalul de știri, nicio știre

Din mine se vede Las Vegas

Din mine se vede Las Vegas
O trompetă uriașă din care ies
cartonașe colorate
Un zeppelin în care mă simt în siguranță -
un câine negru
Atârnat de tavanul fals din parcul
Tăbăcăriei albastru
Cina romantică cu Spacey în turnul Eiffel
și Teachers

Europa zooropa lyrics u2
Pantofii cu toc fusta despicață
Mersul alb-negru sexi
Sfoara din plumb
Fotografia de cuplu - înmormântarea
Mama care-și leagănă copilul pe genunchi
într-un tren de jucărie
Ultima modă – unghiul perfect
din care privesc accidentul

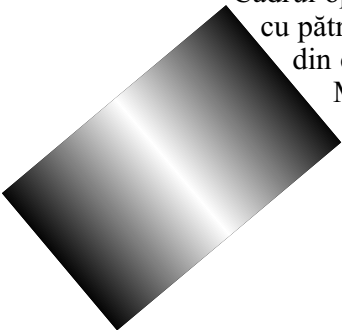
Ți-am zis vreodată cum văd eu lumea?

Toate formele acestea pe care stau,
la care privesc
Scaunul înalt cu spătar, mătușa Mariana
Salcia plângătoare a celui mai bun vecin
Mâncarea de gutui din care cresc pe zi ce trece
tot mai galbenă
Hamacul în care sunt pregătită pentru zbor
Legat de nucul din care-mi trag durerile
de spate și visele întregi
Pe care le iubesc la cafeaua de dimineață
din cabana de vară a unchiului Sam
Îmi este așa un dor să mă văd!
Vezi tu, prietene, eu așa trăiesc veșnic
Așa mă hrănesc – cu oameni, cu forme, tu?

Apoi,
Pot naște în orice moment un pui de arici

Vivaldi crescendo

Omul zăcea de câteva zile bune cu acul
înfipt în căptușeala inimii
Respirația sacadată văzul scufundat în pantofi
Forma capului - o pânză imensă de argint
Din care ieșeau fire zburlite de păr castaniu
și o siluetă de femeie din foi de țigară
transparentă
Sticla cu Jack Daniels goală;
ea dezbrăcată – pianul
Cadrul oprit pe cămașa
cu pătrățele verzi
din care săreau clapele
Măinile prin rotație
– arc și scenă
Vivaldi!
Crescendo!
Vivaldi Crescendo
Vivaldi
Crescendo...

Sentiment 4

Cerul deasupra capului meu,
o galaxie spre care
n-aveau să zboare
nici pasărea, nici gândul...
doar sentimentul iubirii,
de care m-am înșelat...

Sentiment 6

Stăteai și priveai,
din zori în amurg...
n-aveam nimic de spus.

În ochii tăi limpezi,
curgeau cristale...
n-aveam nimic de spus.

Gândeai la iubirea,
pornită din trup...
n-aveam nimic de spus.

Priveam doar lumina,
venită de sus
fără niciun cuvânt,

Să scriu...

M-am gândit,
să scriu
un poem...
L-a scris tăcerea.

Mirare

În lumina lunii
dezvelită de veșmintele
îmi vorbeai
într-o limbă necunoscută
pe care o înțelegeau
doar amintirile.

Noaptea

cerul lipsit de stele
ca orbul pe fața căruia
se preling
dăre de lumină nevăzută...

E prea târziu

E prea târziu să mă întorc la tine,
cu umeri frânți, cu părul înspicat,
să mă ascunzi în cuibul de lumină,
în lutul ars de lacrimi și păcat.
E prea târziu să mă întorc la tine,
Și nu-mi rămâne-n cale nici un semn,
parcă s-a-ntors tot satul din pădure
cu turmele și casele de lemn.

România e un „cerc” cu „centru” valoric în cultura mondială

(Interviu cu scriitorul Aurel Pop, redactorul șef al revistei Citadela)

Lucian Mănăilescu: *V-ați născut la 22 noiembrie 1949, în Maramureș (Cetățele-Șișești), un reper precum o stea polară pe bolta spiritualității românești. Cum v-a călăuzit lumina aceea din copilărie și cât a însemnat ea pentru poezia Dumneavoastră?*

Aurel Pop: O întâmplare face ca în registrul stării civile să fiu înscris pe 22 noiembrie. Pare hazliu, dar realitatea e cu totul alta: după spusele mamei, lumina zilei am văzut-o într-o zi de marți, de la sfârșitul lunii octombrie, sau începutul lui noiembrie. După o copilărie petrecută pe dealurile ce străjuiesc Vatra Chioarului (Cetățele-Șișești), mi-am urmat, firesc, părinții, în zona Sătmărilor, formând, alături de alți români, o „citadelă dacică” (localitatea Dacia), între localitățile ungurești de la granița de nord-vest a țării. Dar să vă răspund la finalul întrebării Dvs. Nu știu dacă cineva, până acum, a reușit să definească poezia, nici dacă are vreun cod sau dacă, tehnic vorbind, la standardizat-o cineva ...?! În schimb, avem „n” poeți veleitari, făcuți prin diverse împrejurări, dar avem și poeți născuți cu har divin, de certă valoare - cei drept, mai puțini... - fiecare cu o definiție bine conturată în timp, adică de când vede „lumina”, opera acestora ținându-i veșnic în mintea și sufletul Cititorului. Poezia e o stare care crește și descrește, ca o flăcără vie, de când adevăratul Poet vede „lumina” zilei - și până apune. La acest har dumnezeiesc mai trebuie adăugată lectura de zi cu zi, acele lecturi cerute, în alte vremuri, la clasă... - apoi mai sunt necesare și lectura operelor marilor clasici ai literaturii române: Blaga, Eminescu, Arghezi, Labiș ... și câte și mai câte.

L.M.: *Ați debutat, în 1984, în revista ieșană „Convorbiri literare”. Au urmat colaborări la reviste literare importante, antologii, premii și, în 2004, debutul editorial cu volumul de versuri Pelerinaj de succesiune (tradus în limbile: germană, engleză și maghiară, cu o prefață de Paul Emanuil Silvan, Editura „Solstițiu”, Satu Mare), pentru care ați primit: Premiul Academic pentru Literatură, pe anul 2004, din partea Universității de Vest „Vasile Goldiș” - Arad, Premiul pentru debut editorial 2004, oferit de Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu cultural al județului Satu Mare, Cenaclul „Afirmarea” și Casa de Cultură „G.M. Zamfirescu” și Premiul pentru activitatea literară pe anul 2004, oferit de Direcția pentru Cultură, Culte*

și Patrimoniu cultural a județului Satu Mare.

Ce rol a jucat, în viața dumneavoastră scriitoricească, anul 2004?

A. P.: În 1969 am inițiat, alături de prozatorul Ion Bleda și poezii Emil Matei și Ion Baias, revista școlară „Muguri”, cu toții elevi fiind, în cadrul actualului Colegiul Național „Ioan Slavici”, din Satu Mare. Ne-am făcut „ucenicia” vreme de câțiva ani. Cu timpul, ei s-au dus la Ceruri, rând pe rând, iar eu, datorită împrejurărilor și a unor prieteni „binevoitori”, am fost nevoit să contribuie, la fenomenul literar românesc, din umbră. Cu toate că am debutat editorial „aproape postum”, vorba unui confrate (trecut și el la cele veșnice), aveam în spate aproape o viață de om, de activitate literară (scriitorii „se curăță” mai repede). În anul 2009, la împlinirea vârstei de 60 de ani, Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, din Baia Mare, prin grija harnicului colectiv condus de dr. Teodor Ardelean, mi-au întocmit un caiet biobibliografic aniversar, de 300 de pagini. Anul 2004 marchează începuturile ivirii icebergului celor 35 de ani de activitate literară. În anul 2010, am fost primit în rândurile breslei scriitoricești; a se citi Uniunea Scriitorilor din România, fapt ce vine să confirme recunoașterea activității mele de 42 de ani.

L. M.: *În noiembrie 2006, dacă nu mă înșel, s-a constituit Asociația Scriitorilor din Nord-Vest (sunteți membru fondator și ați făcut parte, ca secretar, din primul consiliu de administrație), care avea să editeze revista Citadela, al cărui redactor șef sunteți. Inițiativa dumneavoastră avea de înfruntat nu doar inerții și prejudecăți, ci și o „concuranță” de mare valoare, dacă ar fi să ne gândim doar la „Poesis”, una dintre cele mai bune reviste literare din România. Cum ați aprecia, acum, raportul dintre ideal și real, în contururile „Citadelei”?*

A. P.: Din experiența acumulată de-a lungul timpului pentru mine a fost ușor să „pun de-o revistă”, așa că apariția revistei „Citadela” a fost o împlinire, o dovadă a maturității mele scriitoricești, o necesitate. Mă bucur, de fiecare dată, ca un copil, când văd în CV-urile celor care au publicat în revistă - numele revistei păstorită de mine. Număr de număr, „conturile” revistei sunt tot mai „grele”, cu nume de marcă ale literaturii actuale, la care adaug contribuția valoroasă a tinerilor ce bat la porțile afirmării. În cei 5 ani de la apariție, singurul țel pentru mine a fost ridicarea ștachetei valorice. Cât despre „concuranță”, nici vorbă, ea ne duce spre progres... Dacă am reușit sau nu; cititorii și istoricii literari vor decide.

L. M.: *După părerea mea, în literatura română „soarele” nu mai răsare, de ceva vreme, de la București. La fel, însă, nu cred nici în soluția „enclavizării”. Ce ar trebui făcut pentru a stabili „faliile” și pentru a realiza, cum spunea Pascal: „un cerc cu centru pretutindeni”?*

A. P.: În zilele noastre, în presa literară se poate pune cu certitudine semnul egal între Provincie și „Centru” (a se citi București). Hiba-i alta: circulația revistelor tipărite e sub orice critică. Noroc cu internetul. Odată

formatată revista, o raspândești în format pdf., în spațiul virtual, cu adresă: „punct ochit, punct lovit”, la destinatar, direct prin e-mail, cu mențiunea: „citește și dă mai departe”. În această formă, revista „Citadela” e citită de aproximativ 5000 de beneficiari de pe toate meridianele, dovadă stau la fiecare număr semnalele primite. Cu regret, dar asta-i adevărul; cititorii din comunitățile românești sunt mai interesați decât cei din țară. Cititorul de rând și-a creat propria-i librărie în calculatorul său din camera mică. Camera ta e acel „centru” fie el și virtual. În altă ordine de idei sub forma tipărită revistele circulă: între redacțiile revistelor, între instituțiile de cultură și între scriitorii-colaboratori. Trebuie avut în calcul fenomenul globalizării, totul e să nu ne pierdă identitatea națională, fiindcă nu poți fi național, dacă nu ești provincial, și nu poți fi universal, dacă nu ești național. Așa că, vrând nevrând, România e un „cerc” cu „centru” valoric în cultura mondială: prin Eminescu în literatură, Brâncuși în sculptură, Enescu în muzică, Coandă în știință... - și exemplele ar putea continua.

L. M.: *În afară de datele „legitimației” de scriitor (membru U.S.R. și membru în Asociația Scriitorilor de Limbă Română din Québec), sunteți și Directorul Editurii „Citadela” din Satu Mare. În această calitate, ce părere aveți despre „ciupercile” apărute după burnița legislativă românească? Ce ar trebui făcut cu miile de edituri, care publică cel mult o carte pe an, nu au nici un angajat profesionist ș.a.m.d.?*

A. P.: Domnule Mănăilescu, da, aveți dreptate, dar piața e cea care decide. Lucrurile, cu timpul, se vor cerne de la sine. În schimb, alta-i buba. Nouă ne lipsește acea verigă care să facă legătura între autor și editor. Ne lipsește acel agent literar (manager cultural), care să aibă curajul să pună lucrurile la punct. În rest, totul e simplu. Când acest agent literar își va face apariția în piesajul culturii scrise, vor dispărea și acele „ciuperci” - a se citi „edituri”, vor dispărea și unii scriitori apăruiți peste noapte și va crește calitatea textelor, pentru că, acel agent literar n-o fi el nebun să-și investească banii în textele unor veleitari, cu toate că și aici e un risc: apariția „scriitorilor de curte”, adică acei autori cu bani, care își vor scoate cărțile într-un tiraj mic (maxim 50 de exemplare), pe care le vor împărți familiei și prietenilor. Circulația acestora, într-un circuit închis, nu influențează cu nimic cultura scrisă.

L. M.: *Despre rețelele de difuzare nu are rost să vorbim... Așa că vă propun să ne întoarcem la poezia lui Aurel Pop. Spuneți, în „Strigătul toamnei”: „aud prin sate mirosul de struguri în cupe curgând / cuprind sub cețuri soarele coborât în gutui / ca pe-un mirific semn al întrebării rodind / prin mâinile noastre trec orele dulci-amărui”. A arăta cu degetul poemului ulița satului, cum sugerați undeva, este gestul unei întoarceri disperate, prin care încercați să remodelați trecutul, sau un „picnic la marginea drumului” șerpuit al lumii, pe care toți se grăbesc, fără să știe încotro?*

A. P.: În perioada interbelică, dar și

(Continuare în p. 19)

(Urmare din pag. 18)

Interviu cu scriitorul Aurel Pop

În vremurile regim totalitar, erau acele librării cu librari calificați, care știau să-ți prezinte tot ce aveau expus pe rafturi, mai erau și „Semnalele editoriale”, care informau cititorii cu tot ce aveau cuprins în planul editorial, pe fiecare editură în parte. Acum, în afară de Târgul de carte „Gaudeamus” de la București și târgurile din provincie: Cluj, Bistrița, Baia Mare, Brașov și încă vreo câteva, puține la număr - nu e nimic. Librăriile au dispărut și câte au mai rămas vând: chiloți, cosmetice, articole de 39; numai carte nu. Sunt acum câțiva editori care își pun cărțile în portbagajul mașinii și umblă, precum altădată moții cu ciubere, prin toată țara. Unii editori mai organizează lansări de carte, la care participă un grup restrâns, în special prieteni ai autorului, sărbătorind evenimentul, dar fără niciun câștig ... Dar așa cum spuneți să ne întoarcem în „grabă” pe acel „drum” al poezie cu întrebările sale: „Încotro merge lumea/ Dincotro vine neantul” – întrebări pe care mi le pun și eu în unul dintre poemele mele. Și totuși, din când în când, „Nebuniile omului” ne pun în situația să ne întoarcem la Creație. Acele cea-sornicului „Sunt ca niște mânuși ale lumii” semn că cei care își întorc privirea înapoi; nu sunt încă pierduți. Trăim vremuri în care: cad păsări moarte din cer/ apocalipsa la ușă ne bate/ sunt semne învăluite-n mister/ apărute din senin peste noapte/ la ferestre colinda se-aude mai rar/ ne bat vânturi, ploi, căldură și ger/ trezi-ne-vom; dar v-a fi în zadar/ și totuși Credința-i șansa-n care mai sper.” Salvarea-n Credință e unica speranță a neamului românesc. E acel strigăt de acum 2000 de ani, al cărui ecou bate în urechile fiecărui generații.

L. M.: *Dacă am deschide agenda dumneavoastră personală la anul 2011, ce priorități ar fi notate acolo?*

A.P.: Pentru anul 2011 ? Acestă întrebare era binevenită acum câțiva ani. Eu lucrez după un program bine stabilit, așa că poate vreți să aflați ce cuprinde agenda mea în anul 2015 ? Fiind doctorand al Academiei Române îmi pregătesc Teza de doctorat pe care o voi tipări, după susținerea ei. Dar să revin la anul 2011 din întrebarea Dvs.: Cu toate că unii mă acuză că mă ocup de operele celor plecați la veșnicie (parcă ei vor trăi veșnic), pentru anul acesta am pregătit lucrarea, care e gata pentru tipar: **Alexandru Pintescu – schiță monografică** - e cea de a treia carte a mea din colecția editurii „Citadela”: „Scriitori sătmăreni contemporani”. Câți oare știu ce a lăsat Sandu Pintescu în urma sa ? Pentru anul 2012, am pregătit deja un volum de versuri. Sunt mulțumit dacă ies pe piață cu o carte pe an, nu doresc să comit atentat la pădurile patriei... Important e să fii mereu în atenția Măriei Sale – Cititorul.

L.M.: *Cunoscându-l mai bine pe poetul Aurel Pop, dacă ați face un interviu cu acest alter ego și ați vrea să-l puneți în încurcatură, ce întrebare i-ați pune?*

A.P.: Vrând-nevrând, la Înfricoșătoarea înfățișare ni se va pune fiecăruia dintre noi acea întrebare la care încercăm o viață întreagă să ne pregătim. Las pe Cel de la Vama Divină să mi-o pună. Sper să nu-L dezamăgesc cu răspunsul ...

L.M.: *Vă mulțumim pentru amabilitate și vă urăm o să fiți mereu tânăr, ca acum, pentru că Citadela culturii are nevoie de oameni ca D-voastră*

Literatura politico - aplicativă

TABLETĂ DE CRONICAR

Gheorghe POSTELNICU

Ion Gheorghe și Ghe. Postelnicu

Dacă în **Megalitice** (1972) s-a preocupat neabătut ca fiecare vers să inoculeze vectorii teoriei protocivilizației autohtone, **Cultul zburătorului** (1974) a obținut consacarea absolută a doctrinei culturale a lui **Ion Gheorghe** (n. 16 august 1935), dar se împacă acest deziderat cu ideea de ficțiune, de poezie, în general? Da, pentru că autorul a încredințat întotdeauna dogmei rolul avangardei din confruntările armate. Cultul eului i-a presărat în lunga carieră literară obstacole numeroase și primejdioase, greu de înălțat și astăzi. Consecvent în țeluri, a versificat cu o energie ieșită din comun și e greu de înțeles absența discipolilor reprezentativi, cel puțin în aria liricii cu țărani, cu un mesaj sincer și profund.

O explicație ar fi că nu se mai face de mult timp apostolat social prin poezie, o atare manieră, armonizând, se pare, numai cu proza. În faza megalitică a operei sale, Ion Gheorghe a construit imaginea măreață a Traciei, un paradis hiperboreean invidiat de greci până la a incendia și distruge Troia, moment crucial în decăderea protolatinității dunărene, transmis ca o maree distrugătoare în sudul și, mai cu seamă, în nordul marelui fluviu.

Înscriindu-se, după 1969 (**Cavalerul trac**) pe orbita literaturii politic-aplicative de renaștere a străvechii mitologii getodacice, Ion Gheorghe și-a pecetluit viața și activitatea după capriciile marilor instituții culturale ale țării: Academie, Uniunea Scriitorilor, Institutul de Istorie, Universitate. Nimeni nu creează independent de contem-

porani. Prin consens, aceștia dau verdictul. Există puține cazuri de teorii scoase mult mai târziu din negura timpului și cărora, oricum, nu li s-a acordat mai mult de o notorietate vremelnică. Prin vehemență, patetism și tenacitate Ion Gheorghe reprezintă un caz de egotism „fără cusur”. Din păcate, păgânismul său structural nu s-a identificat nici cu frământările generației șaizeciste, ci a crescut ca temă literară din vână proprie.

Istoria literaturii a avut în ultimele șase decenii destule puseuri conjuncturale față de care o știință onorabilă s-ar rușina, dacă luăm în calcul mai cu seamă victimele inocente. Cultura se limpezește de la sine, susțin filozofii ei. Posibil, dar la perioade foarte mari de timp, care cuprind câteva existențe omenești. Unirea dacismului gheorghian cu marile teme ale timpului nu s-a putut realiza și ca urmare a statutului său social modest. Alta ar fi fost situația dacă Ion Gheorghe și-ar fi putut promova cărțile de pe poziția unei înalte funcții politice sau administrative, fiindcă ele au iradiat idei, nu programe, și insistența sa a părut, mai mereu, aventură. Temperamentul de revoltat l-ar fi ajutat mai mult prin cafenele și berării, decât în întâlnirile cu cititorii. Un eretic individualist ca Ion Gheorghe a produs iritare prin birourile puterii comuniste. Un sofist întârziat, un țaran paradoxal izolat în Parcul IOR sau pe Vârful Ciuhoiu, detestând metropola și încântat până la identificare cu mitologia multimeșugurarului Iancu Arse-ne, impresionant prin finețe de spirit și organizare, capabil, de ce nu, dacă ar fi avut scule și timp, să prepare cimenturi speciale din care să toarne figurine suprarealiste, spre desfătarea artiștilor profesioniști. În timp ce ruralitatea celor mai mulți contemporani a rămas etnografică, cea a lui Ion Gheorghe este conservativă și protectoare, așa începând drama inadaptabilității, scriptura unui talent formidabil care reconstruiește o umanitate stereotipă împinsă într-un univers grandios, o umanitate mitologizată până la exces și uzurpată, în sistemul său dogmatic, de eleni, de romani și de biserica creștină.

POEME

de Maria Ileana Belean

Liniștea

liniștea
lîngă pervazul geamului
așteaptă minutul potrivit
să-și treacă ecoul
prin odăile calde.
acolo izvoare au curs
în milioane de stele.
aș fi vrut să avem
un singur orizont
cum ne-a acoperit
un singur cer.

Ultimii stropi

toamna scutură ploi
pe crengile viței de vie
eu... o mână prin fereastră
prind ultimii stropi
recunosc căldura verii în ei
noptile senine

privirea-mi
rămâne încremenită spre cer

s-a terminat

în fața iernii nu pot
îngenunchea doar
să prind scânteii
în urme de aduceri aminte

Iubite

să te întorci

nu plâng
cu picioarele pline de noroi
stau în pădurea de cuvinte
nespuse

te strig

nu am știut dacă ai nume
numai cu răsuflarea
poți rupe sârmele ghimpate
numai cu lacrimi
poți înveli mâinile
aburind

pecetea iubirii veșnice

aștept cuvântul zidit
întors în vorbe înfometate
să-mi spună că sunt
frumoasă
să nu mă sting

mi-am amintit

tu esti adierea
care înclină firul de iarbă
din vasul de lut

mă-ntreb
când ai orbit, iubite

Mi-e frică

cerul nu mai are răsărit
stânca ascunde
armonia în buzunar
zac ofilite în praf
ofrande

de râsul tău
mi-e frică

Elena Ghirvu CĂLIN

Gardieni Pretutindeni

Fragmente

din romanul în curs de apariție

PREDESTINARE

Am amintiri frumoase, iubesc splendorile acestei lumi și din instinct mă feresc de urât și orori. Călătoresc înapoi în timp. Îmi place să scriu despre Toni Daneti.

În prima noastră tinerețe, nimeni nu se putea compara cu el. Avea bani, gărlă. Era fiul celebrului medic chirurg Florin Daneti, despre care se spunea că avea saltele pline cu bani. Imediat după absolvirea facultății, fusese numit asistent la catedra de literatură comparată, fiind un mare pasionat de literatură. Se remarcase în toți anii ca șef de promoție. Doctorul era darnic cu fiul său. Îl îndemna să fie curajos și ambițios, zicea că fără ambiție, un bărbat n-are aripi. Toni îmi spunea, și-l credeam, că ajunsese să nu mai aibă nici măcar dorințe. Ca să nu-l dezamăgească pe taică-său, mă întreba pe mine ce dorințe am ca să și le atribuie. Din adolescență îmi doream bogăție și glorie și-o persoană pe care s-o iubesc. Și când mă întreba, îi răspundeam că-mi doream să aflu ce-aș simți, ce-aș gândi dac-aș dispune de câteva miliarde de dolari. Apoi ziceam că îmi doream să aflu ce-aș simți dacă m-aș îndrăgosti. Avea umor. Replica: *Bine, dar astea nu se pot cumpăra cu banii tatei.*

Ca să-l obișnuiască să locuiască singur, taică-său îi dăruie, de o zi aniversară, un apartament magnific, situat într-o vilă din Cotroceni, o mașină Dacia și încă multe alte bunuri inutile.

Din mare pasiune pentru literatură, Toni spunea mai tot timpul că lucra la un roman în trei volume cu titlul Orașul Prăbușirilor și o Lume Scufundată, o poveste, zicea el, zguduitoare, despre conspirația mediocrilor contra inteligenților. Îmi povestea iar și iar cum personajul lui descoperea că Dumnezeu nu era de loc sentimental și iubitor, așa cum își imaginau. Dumnezeu n-avea inimă, n-avea sânge și era numai inteligență supremă și forță spirituală. Și crease un univers structurat în cercuri. Și peste tot băntuiau extraterestri, unii mai evoluți și alții mai înapoiați. Și cei înapoiați se aliașă cu pământeni tîmпиți și conspirau împotriva binelui și-a fericirii universale. Nu-i păsa, pretindea el, de cenzură. Mă avertiza că va dezvălui mărșevile lepădăturilor comuniste aflate în cărdășie cu extraterestri de cea mai joasă speță și va lua și premiul Nobel.

Ca asistent, Toni se încurca des cu studentele amatoare de poezie. Le recita balade și sonete și azi așa, mâine la fel, i se duse buhu și fusese repede judecat de senatul universitar și sancționat pentru gravă imoralitate. Se trezi exilat ca profesor de română la Ghimpații din Deal, dar poate să fi fost și Ghimpații din Vale. Doctorul Daneti mai că nu-și ieși din minți. Se agită teribil și puse astfel în mișcare un lanț al slăbiciunilor și Toni căpătă o slujbă la televiziunea română, în departamentul de știri. În noua-i calitate de jurnalist, deși se socotea artist, în speță romancier, până în vârful unghiilor, se distinse printr-un aer seniorial controlându-și limbajul, fost până atunci ceva mai slobod, achiziție din anii când fusese prieten cu un pictor alcoolic.

Aproape imediat ce intră în noua slujbă, Toni prinse a spune, oricui se încumeta să îl asculte, că dorea să facă din viața lui o punte către nemurire, că avea un caracter optimist și bun, o fire veselă, deschisă, prietenoasă, dar și profundă, că era preocupat de filozofie, de mișcarea minților geniale, că spectacolul inteligenței era de departe cel mai frumos. Era convins și se străduia să-i convingă și pe alții că-i adora pe Shakespeare și pe Leonardo da Vinci. Îi considera pe amândoi inițiați, membri în societăți secrete. Vorbea despre asta și nu trebuia să se teamă de persecuțiile comuniștilor. Își putea îngădui să-l adore pe Leonardo. Zicea că citise undeva că Leonardo fusese membru activ în șaptesprezece societăți secrete și nimeni n-a reușit vreodată să știe ceva sigur despre el. Afară de Dumnezeu, desigur, instanța cea mai înaltă a inteligenței. Așisderea despre Shakespeare.

Cei care-l ascultau, de obicei secreta-rele ieșite în pauză pentru cafea, ori diverși colaboratori, politicoși și speriați de televiziune, se prefăceau a fi biruiți de admirație și gândeau că tânărul era o pramatie, un fiu de bani gata, un nesimțit obraznic și destrăbălat.

Până una alta, Toni era burlac și nu părea deloc dornic să renunțe la celibat. Dar cum nu era în stare să petreacă serile singur în apartamentul său cel nou, îndată ce sosese acasă de la slujbă începea să dea telefoane la prieteni și să-i invite la el sub un pretext oarecare. Se rușina să spună de-a dreptul că-i era urât să stea singur. Chema câte un prieten, sau mai mulți odată recunoscând în fața tuturor că nu mai avea încredere în femeii decând cu studentele care-l reclamasera la decanat că le cerea să se culce cu el pentru note bune.

Imediat după faza cu inteligența, ieși în față cu o nouă mărturisire. Descoperise, credea el, secretul existenței omului pe pământ, drept care vindea acest secret numai pe bani grei. Îl oferi totuși gratis colegei lui care se ocupa de telecinematică. La bufet, între patru ochi la o cafea, începu prin a-i spune că aflase cât de misterioasă era existența omului pe pământ și cât de monotonă părea. Că în fond dacă Dumnezeu nu i-ar fi dat omului darul împerecherii, omul ar fi murit de plictiseală, dar mai ales din ne folosința creierului. Prin urmare două organe trebuiau bine folosite, sexul și creierul. Ca să-l răsplătească, buna lui colegă se autoinvită la el acasă și rămase în patul lui vreo săptămână.

Invitațiile sporeau și numărul musafirilor creștea de la o lună la alta. Cel mai tare îi plăcea lui Toni să vină la el multă lume. Prietenos cum era, nu avea mari pretenții de la musafiri, le cerea doar să-l distreze contra sandvișurilor cu sardale, cu șuncă de praga, cu pastramă și alte bunătăți, în acele vremuri de restriște când prin galantarele alimentarelor bătea vântul.

Destul timp, fusese anturat numai de bărbați; seară de seară, Tiberiu Bogdan, Cezar Moga, Serafim Panait, Cosmin Pop, Vlad Iordache, Costi Frâncu, Horațiu Baltazar, eu și mulți alții, ne făceam veacul la Toni. Mai

veneau, dar foarte rar, și câteva vedete din lumea muzicii, a teatrului, a televiziunii, ca Nicu Darian, bunăoară, Tudor Crăciun sau Lucian Zafiu. Dintre toți, însă, Marcel Demetriad era, de departe, o celebritate. Era muzician, violonist și devenise cunoscut mai întâi la Paris și la Londra, unde câștigase niște mari premii internaționale impresionând lumea muzicală. Specialiștii scriau, negru pe alb, că tânărul solist român avea momente când atinge perfecțiunea.

Fiecare dintre noi absolvise câte o facultate și fiecare avea o marotă. Eu făceam ce făceam și aduceam vorba de Ludwig al doilea al Bavariei. Susțineam că Wagner era azi celebru datorită lui. Sărea Cosmin Pop, critic muzical și mare iubitor de Wagner, și bâlbâindu-se teribil de emoție susținea că aprecierea mea era răutăcioasă. Cu sau fără rege, Wagner era Wagner. Nicolae Mărgean, regizor la televiziune, nu era chiar prost cum zicea Toni când îl enerva, intervenea în dispută și lua partea regelui cu argumente mișcătoare. Din pricină că-l prețuia pe Ludwig, îmi devenise simpatic.

Cosmin Pop avea două mari iubiri: Marcel Demetriad și Wagner. Viața lui se rotea în jurul acestor două mari stele. Fiecare în felul ei, vorba lui Tibi. Dacă nu evoca pasaje din Parsifal, Cosmin descria orele lungi de repetiții pe care le făcea Marcel Demetriad pentru a atinge o tehnică desăvârșită. Vorbea mai tot timpul despre felul cum îl studia și-l imita pe Enescu. Îți dădea impresia că era îndrăgostit de Marcel. Nu era seară să nu vorbească de programul idolului său. Dar afară de câteva fete mai spalătele, de Tiberiu, de mine și de Cezar, nimeni nu-l asculta. Musafirii lui Toni nu se dădeau în vânt după muzica simfonică.

Pe lângă activitatea de critic, Cosmin era și angajat în orchestra filarmonică fiind vioara a doua. Publicase mai multe articole despre importanța lui Vivaldi în evoluția lumii. Probabil că nimeni nu-l lua în serios.

Marcel Demetriad, pe numele său complet, Marc-Frederic-Alexandru-Daniel Demetriad, nu numai că era celebru, dar și părinții lui erau celebri. Tatăl, Theodor Demetriad, un bărbat superb, era compozitor și uneori și cântăreț de muzică ușoară și de operetă, iar mama, Olimpia Demetriad, nimeni alta decât faimoasa soprană de coloratură, minunata interpretă a lui Mimi din Boema, și mai departe, a multor alte personaje, gen Aida sau Madame Butterfly. Cânta pe marile scene ale lumii, avea contracte cu teatrele de operă din Paris, Milano, Londra, Madrid, New York, Sydney etc. Când aveai doi părinți superbi și celebri era greu să-i întreci în faimă și de aceea performanța lui Marcel era cu atât mai demnă de laudă.

Când nu era plecat în străinătate, în lungi turnee, venea uneori la Toni. Se cunoșteu din copilărie, fuseseră o vreme vecini. Mai pe urmă părinții lui Marcel se mutaseră și nu s-au mai văzut multă vreme. Într-o seară, după un concert, Toni se dusesse la el în cabină și reîno-

(Continuare în pag. 21)

(Urmare din pag. 20)

iseră cunoștința. Și cu destul curaj, îl invită la serate și Marcel îi promise că sigur va veni.

Ca un făcut, chiar în acele seri când Marcel era prezent, Tiberiu Bogdan, sociolog, psiholog și filosof amator, aducea pe tapet tema supraomului. Numai el știa cu ce scop. Se uita insistent la Marcel și debita cele mai neașteptate sentințe cu privire la viitorul celor înzestrați cu talente deosebite. Că New Age-ul, zicea el, urmărea distrugerea marilor inteligențe, a supraomului și că oamenii viitorului vor arăta foarte rău din punct de vedere intelectual. Marcel asculta atent, politicos și cu deja proverbiala lui grijă să nu supere pe careva, spunea că nu merita să ne mahnim azi pentru ceva ce va fi mâine. Pentru că s-ar fi putut foarte bine ca mâine să nu vină niciodată.

Horațiu Baltazar absolvise facultatea de construcții, dar lucrase un an, doi ca proiectant, după care ajunsese la primăria capitalei, probabil pe post de ajutor de băgător de seamă. Era un tip simpatic, ținea neapărat să-și etaleze cunoștințele în materie de tehnologie, SF., magie, societăți secrete și toate cele, de la Kabală până la ultimile organizații masonice.

Pe Horațiu îl cunoșteam de puțină vreme. Fusese adus la Toni de Serafim Panait, actor la un teatru de cartier. El și Horațiu frecventaseră aceleași ceaiuri dansante, având prietene și amici comuni. Pe parcursul anilor deveniseră cei mai buni prieteni. Își făceau confidențe, schimbau femeile între ei și apoi comentau cât de bune fuseseră în pat.

Cum serile erau cam sălcii fără fete, cam prea intelectuale, prea se dezbătea cu patetism psihologia mutantului, lucru ce-l depășea pe Serafim Panait, el propuse să fie invitate și fătuci fără pretenții, fete zdravene din popor care să accepte să facă treaba aia fără prea mari mofturi și fără obligații.

– Zău, Toni, zicea Serafim, ar fi o treabă sănătoasă. Ne mai distrăm și noi, ce atâta strofocare culturală!

Curând serile austere și foarte elegante deveniră adevărate megapetreckeri, iar apartamentul lui Toni începu să semene cu un club. Din pricina zgomotului și-a reclamațiilor anonime, tatăl lui Toni pica destul de des în vizită și-i cerea:

– Decență, fiule, decență. Nu mă distorpe. Nu mă omori cu zile.

Veneau mai ales studenți, știut fiind că nu prea aveau locuri de distracție. Și apăruseră și figuri noi. Mircea Dan, poetul, de pildă. Publicase un volum de poeme și critica îl ridicase în slăvi. Venea însoțit de câte trei, patru admiratoare, deși nu prea aveau ce admira la el. Era bondoc, cu o față rotundă ca luna plină și se spăla cu certitudine destul de rar. Vorba lui Tibi, poetul răspândea mirosuri. Fetele însă erau drăguțe, unele chiar nostime și viața devenea oricum mai veselă când erau și ele prezente.

Se dansa, se mânca, se bea zdravăn și uneori se mai încingeau și discuții interesante iscate de amicul lui Tibi Bogdan, un filosof ciudat. Se numea Petre Tătaru, fusese prieten cu Cioran și Mircea Eliade, fusese și legionar și dacă Eliade și Cioran luaseră drumul străinătății, Petre al nostru luase drumul pușcării. Comuniștii îl închiseseră, din '50 până în '59. fără proces, fără nici o sentință de judecată. Când intrase în temniță cântărise optzeci de kilograme și când ieșise mai avea doar treizeci. Zicea că rezistase datorită rugăciunii. Comunica, pretindea el, cu Dumnezeu. Avea recrete sfâșietoare. Își plesnea palmele și apoape țipa că viața pe pământ era cea mai mare feri-

cire posibilă fiindcă numai aici bărbatul putea să se culce cu o femeie. Îi ura pe comuniști, zicea că-i furaseră viața și era obsedat să descopere cine instaurase comunismul în lume.

Cineva trebuia, totuși, să raporteze Securității cam ce se petrecea seara acasă la fiul celebrului doctor Daneti. Doctorul era chiar o valoare mare în ochii comuniștilor și spionarea trebuia făcută cu mare, mare discreție. Se impunea să lucreze careva sub acoperire. Și astfel Gigi Coman, ofițer de securitate, transformat peste noapte în student la Drept, reuși să-l abordeze pe poet, declarându-se un înfocat admirator și se împrieteni cu acesta la cataramă. Înalt cam de un metru optzeci, Gheorghe Coman, mai pe scurt Gigi, avea un cap mare și rotund, ce părea fixat direct de trup din pricina gâtului prea scurt și prea gros. În rest toate trăsăturile feței erau mohorâte, asimetrice, în afara oricărei armonii. Era licențiat în Drept și lucra în cadrul Securității. Fusese al cincilea și ultimul copil al familiei dintr-un cătun mizer din Bărăgan. Familia lui era cea mai săracă, dintre cele mai sărace, din pricina tatălui care topea ultimul bănuț pe rachiu. Alcoolic, fără îndoială, era un om rău, dur, nemilos, căci așa erau mai toți țărani români, dintotdeauna. Nu prea știa ce-i mila și iubirea. Vasile le spunea fiilor săi s-o rupă la fugă din fața lui, să se ducă la muncă, să nu stea trântori pe capul său, deși cel mai mare avea numai nouă ani. Marele război, al doilea, mondial, îi ceruse și lui Vasile o jertfă de sânge. Într-una din zile, în vara lui 1948, se luase la bătaie cu un activist sovietic pentru o sticlă de rachiu și rusu îl împușcase pur și simplu. Văduva și orfanii, cinci la număr, nu-l plânseseră, nu-l jeliară. Mâncau o dată la trei zile. Pe Gigi îl înfie un sătean mai răsărit cumva la minte cu ceva pământ și o vacă de lapte. Până în 1952 când începuse marea dihonie a colectivizării, foametea făcuse ravagii și Gigi își agonisea hrana furând. Se maturiză cumplit de repede. La cei cinci ani câți avea, își dorea un singur lucru: să nu-i mai fie foame. Tatăl adoptiv se opusese colectivizării. Îl prinsese nebunia și-l lovise cu un par smuls dintr-un gard, pe unul dintre cei trei activiști comuniști, fusese arestat și dus la o pușcărie de unde nu se mai întorsese. Mama adoptivă, suferindă de inimă, la numai câteva luni de la dispariția soțului, trecuse și ea în lumea cea veșnică.

Gigi revenise la mama și frații săi, mânat de ură și disperare pentru satul unde se născuse, pentru familia sa. Ceilalți nu sufereau chiar atât de crunt din pricina mizeriei, el însă resimțea totul ca pe o pedeapsă supraomenească. La nici zece ani se urcă într-un tren și fugi în lume. Numai că nemărginita lume se sfârși în gara orașului Craiova. Minor și delincvent, fu dus la o școală de corecție. Aici se dovedi pragmatic și dornic să depășească greutățile. Cuminte, ordonat, rezistent, izbuti să-i convingă pe educatorii săi că merită să urmeze liceul, ceea ce se și întâmplă și merse chiar mai departe și avu noroc și de studii universitare. Studie Dreptul, își luă licența și, la cerea autorităților, se înregimentă în Securitatea comunistă. Cel care-l racolase îi deveni și șef. Îl ghidă în toate. Până la urmă îi alese și o soție potrivită în persoana Felicie Voiculescu, tânără profesoară de limba și literatura română la o școală generală. Și nimeni, afară de șefii săi direcți, nu-i cunoșteau adevărata identitate.

Cum am mai spus, poetul îl prezentă, într-un fel foarte ceremonios, lui Toni. Gigi făcu ce făcu și în foarte scurt timp deveni umbra acestuia. De la primalor întâlnire se declară un pasionat al marilor filozofi din tagma

lui Platon sau Socrate și deși avea treizeci de ani, spuse că avea doar douăzeci și doi și era încă student la Drept. Încropi pentru urechile lui Toni, o biografie credibilă, deși el nu i-o ceruse.

– Îmaginează-ți că am crescut înconjurat de iubire și frumusețe, părinții mei erau profesori de liceu... au murit amândoi într-un accident de mașină anul trecut. Tot ce-mi doresc pe lumea asta e frumusețe și iubire.

Pentru Toni și ceilalți din jurul lui, Gigi Coman era acum în rolul unui student dornic de aventuri picante. Numai că fetele care veneau la petreceri se fereau de el, îl evitau socotindu-l ori prea urât, ori prea hulpav. Le speria cu atitudinea lui de bulibașă.

– Mă-nțelegi, Toni, începea Gigi, după ce deșerta în el vreo câteva pahare de votcă, am avut o copilărie frumoasă, citeam toată ziua numai romane mari, mama mă învăța să citesc, zicea că numai așa voi putea să-l cunosc pe Dumnezeu. Tu crezi că există Dumnezeu.

– Nu cred, sunt convins că există.

– Ha, mă bucur că ești credincios, și eu sunt. Mi-e frică de mânia lui Dumnezeu. Dar cum de ești convins? L-ai văzut pe Dumnezeu?

– Sigur că da.

– Unde?

– Tot universul acesta minunat e opera lui Dumnezeu. Dumnezeu ne vorbește prin fapte și uneltele sale suntem chiar noi, oamenii.

– Uneltele lui Dumnezeu? Asta suntem noi?

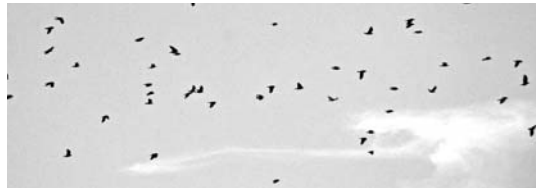
– Pentru împlinirea unor scopuri, Dumnezeu se folosește de noi. Nimic nu-i la voia întâmplării, să știi. Faptul că noi doi am devenit prieteni trebuie că vizează vreun țel. Înțelegi. Întâlnim oamenii pe care trebuie să-i întâlnim.

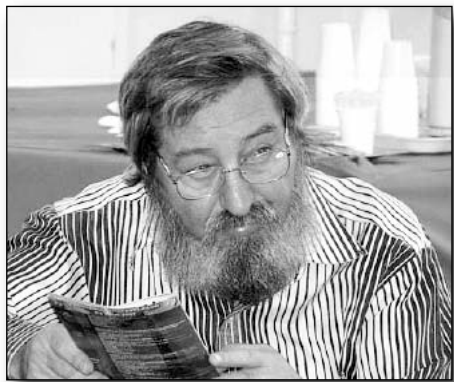
– Teribil de just, frate.

Copiii zeilor

Dumnezeu poate nu a murit,
dar e orb și surd
și, în ciuda profețiilor,
universul continuă să
se învârtă ca o jucărie stricată
pe care curiozitatea copiilor
o desface în așchii
de întuneric și lumină,
căutând secretul teribil al nimicului,
și agățând, ce mai rămâne,
ca pe o tinichea, de coada pisicii...
Va fi un dezastru până la urmă,
dar de aici începe istoria,
din imitațiile zilei de ieri,
din jocul de-a v-ați ascunselea
al celor bătrâni
și mai ales din oglinzile
în care paloarea copiilor cuminiți
spune poezii la serbările publice,
cântă și se înclină cu grație
invidiindu-i pe ceilalți
pentru bubele dulci,
pentru imperiile din nuc
și pentru felul în care,
când rămân singuri, foarte singuri,
le foșnește pe obraz
gustul sărat al mării...

Lucian Măniilescu

Gheorghe ISTRATE

NOBLEȚEA , ÎNVIINGĂTORULUI

O evoluție surprinzătoare, „victoriană”, în poezia română contemporană, o prezintă cazul **Victoria Milescu**. Volumele ei au crescut unul din altul, precum arborii adolescenței revărsați în arborii maturi. Glasuri de critici, autorizate, mi se alătură în a-i recepta antena poetică plenară, cea cu o vibrație de o structuralitate și frumusețe proprii.

Aflată încă într-o tinerețe superioară, Victoria Milescu este adoptată de dicționare, antologii, ba chiar enciclopedii riguros selective, de premii și diplome de excelență, pe care numai orgolioșii emfatici se prefac că nu le observă sub laserul lor larvar și servil.

Cineva își manifestase, umil și cinstit, neputința de a penetra sintagma unui titlu precum **Conspirații celeste**, unul dintre cele mai recente și de succes volume ale Victoriei Milescu. Într-adevăr, acolo se ascunde o tautologie intențională, care împinge „epica” poeziei mult mai departe, în „*Povestea magului călător în stele*”, a suprastraturilor inspirative, adică în răsufletul obosit de atâta zbor al îngerului constelar.

Acest nou volum, **Dreptatea învingătorului** – titlu exact și înscris diametral în poezia de până acum a poetei -, reprezintă o mică schimbare la față a Victoriei Milescu. Integral, este o ars poetică. Nu teoretică precum la Nicolas Boileau – ci aplicativă, pe cât se poate, cu prospețime și posesiv chemătoare. O mărturisire în alcovul poeziei adevărate lângă un mire de penumbră și de mireasmă abstractă. Mai exact, un discurs dublu despre poem și poet, între care se așază, febril, verigheta dreptății, de aici titlul „Dreptatea învingătorului”, dar mai ales dreptatea suferinței creative. Poeta nu extaziază niciodată. Nu-i permite starea sa de permanentă încordare, de poză eroică asupra poemului. Versurile au o concentricitate electrică, puternică și voluptăți nevolatile, sunt mici focoașe ascunse într-o gravidă armă

a poeziei, gata să explodeze, să se apropie de verb ca de o fântână regală, cu exclamații amoroase, cu mângâieri și suspine, dar și cu imprecacții, cu divorțuri subit anulate în scene terifiante: „*Născută pentru suplicii/ de aceea bine păzită/ ațipești în autobuzul/ care ne duce la muncă forțată/ copacii aliniați/ salută/ lumina muribundă/ scheletele din beton/ privit de sus poligonul pare/ tabla de șah a unui rege nebun/ detașamente cu căști printre buburuze/ cineva oprește clipa/ cineva blochează eternitatea/ administrându-i somniferul/ cineva oprește liftul/ lumina sare de la înălțime/ rupându-și gâtul/ noaptea își sfâșie rochia pentru bandaje*” (**Nu vei muri, dar...**).

Verbul pentru Victoria Milescu este și „făt” și „soț”, dar mai ales un administrator (v. Mazilescu!) ales de zei. Îl introspectează-n oglindă, anulându-i umbra, dar acceptându-i respirația. Victoria Milescu trăiește poezia bouch-à-bouch, amintindu-mi deseori de convulsia poetică a Magdei Isanos.

Dar tâmpla inspirativă a Victoriei Milescu atinge, uneori, și riscurile magice ale marii poezii a Sylviei Plath. „*Vântul trece pe lângă/ adăpostul femeilor maltratate/ ele mor răzând// pe gardul înalt cu colți de fier/ au pus cerul cu stelele/ la uscat// vine femeia nopții/ tocurele ei ascuțite/ se înfig sacadat/ în carnea trotuarului// vântul trece prin părul/ ce-i ascunde fața surâzătoare/ îi fură mica poșetă cu rujul maro/ îi trage trotuarul de sub picioare/ rulează iarba/ sub care se zbenguie peștii*” (**Oricui i se poate întâmpla**).

Ea este un scrib devotat care scrie până și cu oasele tocite ale degetelor, însângerate. Actuală, își asumă destinul lumii imperfecte și din această luptă cu victime și călăi, cu „*șchiopi și cocoșați*”, care se răstoarnă unii în alții (esopian), cu îngerii kamikadze, cu trădători și farisei cântărind cât tot Dumnezeuul nostru în clipele sale de oboseală „nonasecundă”

– luptă din care poeta iese tot victoriană (în lb. lat. învingător, în gr. nike, tot a învinge).

Când silaba îi obosește, Victoria Milescu intră pe porțița unei melopei delicate, odihnitoare, atât de necesare pentru cititorul prea concentrat. Dincolo, poarta erupe în poezii memorabile: „*Grăbiți-vă/ în curând vor cânta cocoșii/ vin zorii/ mă sting/ (deși de milioane de ori mai tare/ decât soarele aș străluci)/ grăbiți-vă, voi, vânzători de stârvuri/ preoți, judecători, jandarmi/ artiști, poeți, veniți/ ca să descoperiți din întâmplare/ (ca toate ale voastre mari descoperiri)/ poemul/ cu un țăruiș înfipt în inimă*” (**Polen pe pleoape**); „*Cu o mică întârziere/ sosește în gară/ trenul poemelor promise/ unele coboară, altele stau pe scări, indecise/ unele strălucesc de ambiții, de vise/ altele abia se târăsc/ aștept pe acel peron/ ca un poem să vină șerpește/ să-mi sară de gât/ greu, profund ca o piatră de moară:/ bine te-am găsit, victoria/ uite ce ți-am adus din țara/ în formă de cruce/ îți place?/ iar eu să privesc uimită/ spre râurile puse în palmă/ râuri de lapte și miere/ scurgându-se printre traverse...*” (**În prima decadă a mileniului**); „*Cât ne detestăm între noi, autorii/ acestor mici țări/ care sunt poemele/ cu legile lor stranii/ cu populații ciudate/ niciodată pașnice/ luptându-se continuu, cu ferocitate/ până la ultima silabă/ pentru un petec de eternitate*” (**Rezemat de întuneric**).

Am transcris doar câteva, mai sus. Restul (totalul) aparține cititorului ideal.

Dreptatea învingătorului e de o densitate impresionantă. De aceea, închid – deschizând prefața (oximoron) cu o invitație în oglinda primei poezii a volumului superb, concluzionând: „*dau un regat pentru un poem*!” Cartea Victoriei Milescu ascunde multe registre și multe poeme.

Cutează, cititorule!

Alexandra SUMER

Uneori iubim în oglindă

Stau în fața unei oglinzi imense, mai bine zis la câțiva pași de ea, iar din urma mea răsare triumfător, ba nu arde înroșind cerul, soarele... Mă privesc în ea dar văd oglindită o altfel de imagine... În loc de trupul de statură mijlocie, părul obișnuit blond și lung și o față cu o bărbie mică și ochii mari de un albastru senin în fața mea stă cineva înalt, cu ochii de

un verde profund, trupul bine clădit și umeri lați... Buze cărnoase mușcate puțin de dinții albi, părul des și negru și sprâncene bine arcuite... „Tu...” am șoptit uimită. „Tu...” a șoptit și el concomitent cu mine cu aceeași expresie a feței ca și a mea... M-am apropiat, ba nu m-am avântat mai aproape de oglindă și am întins mîna, iar el a făcut la fel, copiindu-mi curiozitatea și entuziasmul, ca pînă la urmă vîrfurile degetelor noastre să se atingă pe suprafața oglinzii... Dar era rece... Atît de rece încît le-am simțit cum înghețau puțin câte puțin.

Am încercat să îi mîngîi chipul și el și-a întins mîna să facă la fel, mi-am plimbat palma pe pieptul lui și el la rîndul său nu s-a reținut o secundă să facă același lucru... Chipul îmi deveni înveninat de spaimă, la fel ca și al

lui... cu precizii de milisecunde... Apoi m-am întins curioasă să îl sărut, iar el m-a urmat. Nici mai lent, nici mai grăbit... și fețele ni s-au întîlnit perfect sincron pe acea suprafață. Și era rece...

Apoi soarele din spatele meu a început să apună lin, și înțelegeam că odată cu pieirea luminii îmi este tot mai greu să deslușesc imaginea din oglindă... Panicat am privit imaginea bărbatului căutînd un răspuns, o îvoire... Și crezînd că am găsit-o, m-am aplecat, am luat un ciob de sticlă și m-am ridicat înapoi... Imaginea din fața mea se pare că a făcut același lucru fiindcă am văzut-o și pe ea cu un ciob în aceeași mîna ca și a mea... Am privit-o, mai bine zis l-am privit încercînd să-i străbat retina pentru a-i simți febra sufletului... Dar nu reușeam... Și crezînd că oricum nu mai con-

tează, doar îl iubeam, îmi poziționam lent ciobul către vene și îl priveam pe el... Pe măsură ce bucațica aia se apropia de încheieturile noastre vedeam cum îi tremură mîna tot mai tare și mai tare, tot mai bolnav și mai nesigur...

Mi-am fixat ochii către întreaga sa ființă și am trecut rapid și adînc prin încheietură, el în schimb scăpă ciobul în jos și întreaga oglindă se sfărîmă în mii de bucăți în fața ochilor mei, ră-nîndu-mi obrazii și gîtul și pieptul...

...Stau pe jos, printre bucăți neuniforme din oglindă care nu reflectă nimic decît noaptea făcînd-o astfel și mai întunecoasă și urmăresc, cu fiecă secundă tot mai slăbită și mai stoarsă de viață, cum curge un șuvoi roșu printre degetele mele... El n-a putut... Uneori iubim în oglindă...

„Ziua și noaptea poetului sunt milenii”

Pe 19 februarie se împlinesc **75 de ani** din ziua celui ce s-a născut zburătorul „c-o aripă și-un picior”, **Marin Sorescu** (Pe 8 decembrie a.c. se vor împlini 15 ani de la trecerea sa în neființă). Nu pot să nu leg evenimentul de ceea ce se, întâmplă, în urmă cu niște ani, în această zi, la Nehoiu, în **Casa Marius Vintilă**, acolo unde **Poetul** era „prezent”, de fiecare dată, cum o făcuse și în timpul vieții, să-și sărbătorească eternitatea. Dacă Marius nu ar fi plecat și el, între timp, „să moară puțin” proiectul său – sărbătoarea dăruită prietenilor și cititorilor lui Marin Sorescu – demarat în 1997, ar fi trebuit să dureze „măcar până în anul 2036, atunci când Poetul va împlini 100 de ani.”

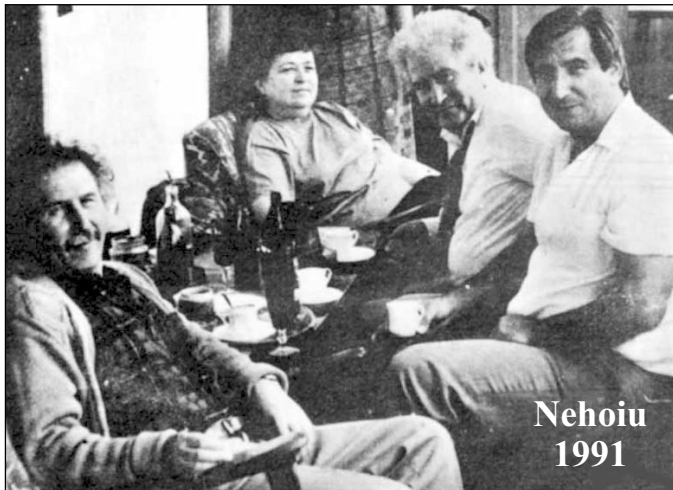
Îmi amintesc că în anul 2003 am stat, o vreme, pe o lespede mare din mijlocul pârâului Nehoiu, ce trece la un pas de casa lui Marius, privind stelele din locul în care îi plăcea lui Marin Sorescu: să asculte „er-surile tainice, ce l-au înfiorat atât pe magul în suferință Vasile Voiculescu”.

Venise lume multă în casa unde ființa **Cafeneaua literar-artistică ACASĂ**, adică la „acasa” Elenei și ale lui Marius Vintilă, dar și a lui Marin Sorescu, una din puținele „instituții” de cultură care mai supraviețuiau în județul Buzău. Teribil de bogat (sufletește) Marius „investise” în profitabilele „uzine” Sadoveanu și Tudor Argheziei (cum îi numea pe scriitori, pe vremea când scria poezie, Mircea Dinescu) și mulțimea: „celor ce au făcut posibilă o bucurie rotundă: scriitorilor Radu Cârnci și Bucur Chiriac, domnului profesor universitar dr. Ion Rotaru, pictorului Dragoș Morărescu, scriitorilor și oamenilor de cultură – de suflet adică – prezenți; îi mulțumesc, spunea Marius Vintilă, mai ales lui Tudor Gheorghe, actorul, poetul și interpretul desăvârșit al vremelnicei noastre pe-treceri prin lume!”

Din risipitele mele notițe, scrijilite pe „manșete” de ziar sau petice de hârtie încerc să adun câte ceva din cele petrecute atunci, **ACASĂ**:

„Asist – spunea **Radu Cârnci** – cu uimire și spaimă de prea mult frumos, la această întâlnire cu Marin Sorescu, clasicizându-se, din nou, pe sine însuși. Ne aureolăm la aureola lui, știind că ziua și noaptea poetului sunt milenii. Mă bucur cu atât mai mult cu cât acest lucru se întâmplă în Buzăul nostru și, mă rog lui Dumnezeu, ca după moarte, să am și eu o casă memorială, unde va în...Oltenia.” (Buzăul nu era și nu prea este „al nostru”, pentru că – iată – în anul 2010, nu s-a mai desfășurat nici măcar Festival de Literatură Vasile Voiculescu).

Vărsând „trei lacrimi din licoarea de împărtășanie pentru iubita umbră”, profesorul universitar dr. **Ion Rotaru** (încet, încet, din viitorul nostru rămâne doar trecutul!) improviza un spectacol; cel al cuvintelor din volumele **La Lilieci**, demonstrând că, nimeni: „nu s-a apropiat de sufletul țărânului român, așa cum a făcut-o Sorescu; Adrian Păunescu este grandilocvent și retoric, Tomozei vine cu un balcanism lucrat, Ioan Alexandru parcă ține predici, Marin Preda este prea voluminos, Creangă – voios și idi-

lic, Dimitrie Cantemir – genial și inabordabil...Pe când Sorescu este miezos și profund; la el te trezești cu niște vorbe care aruncă Bulzeștiul în centrul universului. Iată nume proprii: Ciocea, Ioana lu' Mărăcine, Floarea Păunii (ai cărei boi, la înmormântare, «Plângeau de-a adevăratele moarte», pe când «Plânsul oamenilor nu era nimic/ Parcă era ceva de formă»); altele: «hoții vin din Vulpeni, din Murgași, din Gaia, de peste tot. Țărăncile descântă, până se plictisește boala de pololoială, de: găte, de cleștele capului, de dânsule, de-a aduce țaica pe sus. Carul are: bleduri, obadă, răscol, stragalie.» Un întreg dicționar al cuvintelor cărora **POETUL** le-a strâns înțelesul și seva.”...

Toată această artă, disprețuită și învinsă de râsul care înțepenește gura, de râsul din *vacanța mare* a poporului român, va renaște sau va muri odată cu noi. Doar el, **POETUL**, are privilegiul nemuririi...

Scriitorul Bucur Chiriac, cel ce a vrut să dăruiască Buzăului (și în cele din urmă a și dăruit) o bună parte din pinacoteca sufletului său mărturisea că tot ce mai poate salva, pentru el și pentru marele lui prieten, din tranziția noastră spre nicăieri, sunt: „figurile totemice din apa Nehoiului și zona de taină în care Marin Sorescu scrie, încă, poezia de dincolo de lumea noastră.” Dar – întrebare retorică după moartea soției poetului – cine va valorifica imensul tezaur artistic rămas în casa pustie de la București? Acum o casă cu ferestre oarbe, în curtea căreia urmele lui Codin (câinele) se devălmășesc în văzduh, cu cele ale vulturilor cu gâturi strâmbe, pictate parcă de Amedeo Modigliani. „Marin Sorescu urcă acum – a căta oară – treptele acestei case cu parfum de epocă, știind ce face timpul cu tristețe sărbători care sunt viețile noastre.”

A urmat – atunci, în 2003 - **PETRECEREA** (petrecerea, însemnând curgere, trăire în oglinzile timpului, devenire și sens în-tu petrecerea de pe urmă), spectacol imaginat de Tudor Gheorghe și Marin Sorescu, un spectacol în care lacrimile de cristal ale perfecțiunii nu au mai avut sens.

Asta pentru că Tudor Gheorghe a plâns, în direct, cu lacrimi din apă și sare, așa cum numai EL știa să mai plângă. Iar atunci când s-a stins brusc lumina întrebarea cutremurătoare a venit firesc, din întuneric: „Ne iei și pe noi, Marine?”; O fracțiune de secundă mai târziu a fost din nou lumină. Ce era să facă poetul, acolo sus, foarte sus, cu bieții de noi?

Lucian Mănăilescu

Marin Sorescu - 75

Shakespeare

Shakespeare a creat lumea în șapte zile.
În prima zi a făcut cerul, munții
și prăpăstiile sufletești.
În ziua a doua a făcut râurile, mările, oceanele
Și celelalte sentimente
Și le-a dat lui Hamlet, lui Iulius Caesar,
Lui Antoniu, Cleopatrei și Ofeliei,
Lui Othello și altora,
Să le stăpânească, ei și urmașii lor,
În vecii vecilor.
În ziua a treia a strâns toți oamenii
Și i-a învățat gusturile:
Gustul fericirii, al iubirii, al deznădejdiei,
Gustul geloziei, al gloriei și așa mai departe,
Până s-au terminat toate gusturile.
Atunci au sosit și niște indivizi care

întârziaseră.

Creatorul i-a mângâiat pe cap cu compătimire,
Și le-a spus că nu trebuie decât să se facă
Critici literari
Și să-i conteste opera.
Ziua a patra și a cincea le-a rezervat râsul.
A dat drumul clovnilor
Să facă tumbe,
Și i-a lăsat pe regi, pe împărați
Și pe alți nefericiți să se distreze.
În ziua a șasea a rezolvat unele probleme
administrative:

A pus la cale o furtună,
Și l-a învățat pe regele Lear
Cum trebuie să poarte coroană de paie.
Mai rămăseseră câteva deșeuri

de la facerea lumii

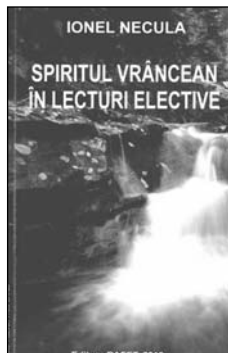
Și l-a creat pe Richard al III-lea.
În ziua a șaptea s-a uitat dacă mai are
ceva de făcut.
Directorii de teatru și umpluseră pământul
cu afișe,
Și Shakespeare s-a gândit că după atâta trudă
Ar merita să vadă și el un spectacol.
Dar mai întâi, fiindcă era
peste măsură de istovit,
S-a dus să moară puțin.

Adam

Cu toate că se afla în rai,
Adam se plimba pe alei
Preocupat și trist
Pentru că nu știa ce-i mai lipsește.
Atunci Dumnezeu a confecționat-o pe Eva
Dintr-o coastă a lui Adam.
Și primului om atât de mult i-a plăcut
Această minune,
Încât chiar în clipa aceea
Și-a pipăit coasta imediat următoare,
Simțindu-și degetele frumos fulgerate
De niște sâni tari și coapse dulci
Ca de contururi de note muzicale.
O nouă Evă răsărise în fața lui.
Tocmai își scosese oglinjoara
Și se ruja pe buze.
„Asta a viața!” a oftat Adam
Și-a mai creat încă una.
Și tot așa, de câte ori Eva oficială
Se întoarce cu spatele,
Sau pleca la piață după aur,
Smirnă și tămâie,
Adam scotea la lumină o nouă cadână
Din haremul lui intercostal.

Dumnezeu a observat
Această creație deșănțată a lui Adam.
L-a chemat la el, l-a sictirit dumnezeiește,
Și l-a izgonit din rai
Pentru suprarealism

Spiritul vrâncean, în lecturi electiv

...Filosoful, eseistul și criticul literar tecucean **Ionel Necula** s-a decis (după multe frământări interioare, dar amânând fiindu-i lucrarea și de tulburi potrivnicii ale vremilor și de întâmplări neprevăzute, din partea oamenilor) să scrie o istorie a literaturii vrâncenești...

Dar, precum spune nefericitul boier Miron Costin despre colegul său mai bătrân, Grigore Ureche: „*Laud osârduia răposatului Urechie vornicul, carile au făcut de dragostea țărâi letopisețul său (...). Ori că n-au avut cărți, ori că i-au fost destul a scrie de mai scurte vacuri, destul de dânsul și atâta, câtă poate să zică fieștecine că numai lui de această țară i-au fost milă, să nu rămâie întră întunerecul neștiinței*” – tot așa voi zice, și eu, despre amicul meu Ionel Necula: „*Laud osârduia în această viață trăitorului cărturar Ionel Necula, carile au făcut de dragostea ținuturilor vrâncenești letopisețul său (...). Ori că n-au avut cărți, ori că i-au fost destul a scrie de mai scurte lucruri și vremi, destul de dânsul și atâta, câtă poate să zică fieștecine că mai numai lui de această Țară a Vrancei i-au fost milă, să nu rămâie cărturarilor ei întră întunerecul neștiinței Țării Românilor...*”

...Sau, mai „pre” limba modernă: văzând bunul și blândul și eruditul critic tecucean că vrâncenii nu prea „sar” să-l ajute (măcar cu bunăvoință și cu date biobibliografice!), neputând, deci, întocmi o **istorie** a literaturii vrâncene, în sensul cronologic și științific-acribios - s-a mulțumit și limitat să facă... **electivitatea** amicală, asupra unei literaturi provinciale... A rezultat, astfel, cum singur mărturisește, o **culegere** (de oameni, de recenzii – „recenzii” în sensul cel mai larg, în care până și o **viață de om poate și trebuie recenzată**, de o instanță mistică sau încă umană... - ...recenzii despre cărți și despre vieți de oameni care au scris... ba chiar discursuri de tip **remem-ber**/necrolog, în fața gropii deschise spre Cetri, pentru un confrate-scriitor vrâncean sau altul...). Și cu senin suflet prietenesc a făcut-o, și **cu memoria** (prin excelență, selectivă...!), mai mult decât cu documentul! - ...încât a rezultat o **istorie literară a sentimentelor** lui **Ionel Necula**, față de scriitorii Vrancei contemporane lui. O istorie a vieții autorului, intersectată, aleatoriu sau nu, cu scriitorii vrânceni... Deci, se înțelege de la sine că nici din punct de vedere axiologic, al valorii scriitoricești (modulare sau comparative) a celor luați în seamă - nu s-a făcut o selecție științifică...unii (puțini, e drept!) dintre cei cuprinși în cartea sa fiind, mai curând, aspiraționali spre „scriitoriceală” (poate, câțiva, chiar veleitari...grafomani!), alții, doar cu **aere** de scriitori...și asta, pentru că **USR-ul**, cică, i-a „confirmat”...! **USR-ul** nu mai confirmă, cam de mulțor, valori estetice... dar lor, sârmanii, cine să le comunice acest **Adevăr... à la Polichinelle**?!

Iată propria mărturisire, cu valoare și de „mea culpa” (nu e necesar, pentru un atât de sincer și cald prieten al Vrancei! – ci îți mulțumim, Ionel Necula, cu stinghereală: **în defini-**

tiv, nu s-a aflat niciun vrâncean, care să ten-teze o cât de sumară istorie literară a județului Galați... pentru o cât de firavă „reciprocitate de inimă”!), a autorului, din Prefață:

„*N-aș zice că mi-am propus intenționat să mă împrietenesc cu scriitorii din Vrancea, dar alcătuirea localităților noastre (între Focșani și Tecuci distența este de doar 30 km) ne-a adus, vrând-nevrând, în grații reciproce și-n parteneriat sporitor (...). Evenimentele culturale ne găseau împreună, schimbând între noi cărți și idei (...). Am considerat că adunarea între două coperte a acestor poziționări reprezintă un crâmpel din istoria mai nouă a devenirii și înstructurării culturii vrâncene. (...) Sigur că nu va fi o carte perfectă și completă, că va avea multe scăpări, că vor fi apărut și cărți necunoscute de noi și care-au rămas neconsemnate publicistic. Lucrul perfect se realizează greu și, de regulă, nu e la îndemâna muritorilor. Oricum, noi n-avem această pretenție, iar carențele acestei culegeri ni le asumăm cu răspundere și cu dorința sinceră de a le îndrepta ulterior cu loialitate și bună credință*”.

...A rezultat, de fapt, mai curând o carte de amintiri și alcătuită pe baza mai vechilor sale recenzii, asupra scriitorilor vizați de cartea sa de acum. Și, ca să nu fie cu supărare, la „așezare” și ierarhizare... i-a aranjat pe scriitorii de care-și amintește – **alfabetic!**: Constantin Amărieș, Ionel Bandrabur, Adrian Botez, Camelia Ciobotaru, Constanța Cornilă, Adrian Cosmin Cocioabă, Valeriu D. Cotea, Ion Croitoru, G.G. Constandache, Mircea Dinutz, Victor Frunză, Constantin Ghiniță, Ion Miheci, Gheorghe Mocanu, Marin Moscu, Costică Neagu, Gheorghe Neagu, Aurel Neculai, Ștefania Oproescu, Ion Panait, Virgil Panait, George Pătrășcanu, Dumitru Pricop, Florin Paraschiv, Ionică Sava, Liviu Ioan Stoiciu, Puiu Siru, Paul Spirescu, Culiță Ion Ușurelu, Janine Vadislav, Mariana Vicki Vărtosu...

...Ceea ce a tentat mai mult decât „recenzarea” cărților și vieților receptate sentimental – și anume, tipologizarea scriitorilor vrânceni – nu i-a reușit, dintr-un motiv destul de vag explicat, rămas în starea inițială, de interogație: „*Este scriitorul vrâncean alergic la încadrări tipologice, se teme cumva de vreo anonimizare în cadrul curentului adoptat, sau în cadrul manierei îmbrățișate? Este tendința cultivării dreptului la diferență și a propriei individualități atât de viguroasă încât să descurajeze ideea de încadrare într-o direcție de sens, din cele multe ce se ipostaziază în literatura contemporană? Nu cred într-o asemenea explicație. Cel ce se ține departe de mișcările literare en vogue riscă să ricoșeze singur în matca unei direcții literare de care nu are cunoștință (...) ajungând să se considere crainic și făclier pe un drum deja bătătorit*” (cf. Prefață, p. 7).

...Evident că nimeni care ar dori să judece axiologic literatura vrânceană, n-ar afla un punct de sprijin ferm, în vreo pagină a acestei cărți mai curând despre prietenii **scriitoricești** (mai mult sau mai puțin...), decât despre scriitorii vrânceni, în intimitatea lor demiurgică. Dar, paradoxal, cartea lui Ionel Necula place, la lectură: de ce, oare, când... ea nu prea ajută pe filolog, pe estetician, pe istoricul liter-

ar sintetizator de literatură română...? Pentru că e o carte „bună”, binefăcătoare cititului - scrisă cu multă empatie umană (nu, neapărat, și estetică...), scrisă fără urmă de ranchiună ori venin, ci cu **inimă bună**, cum zice românul – cu o generozitate a amintirilor și a judecăților, extrem de rar întâlnită la „colegii/confrații” de breaslă...

Ionel Necula - tecuceanul **chiar îi iubeste pe vrânceni**!!!... și, implicit, pe scriitorii Vrancei. Mai „scriitori” sau... mai puțin...

Un erudit, precum este Ionel Necula, de data asta devenit, prioritar, **cronicar de sentimente** - își „pune în palmă” sufletul, sentimentele sale atât de senine, calde și sincere, față de atâția scriitori de la **masa umbrelor** ...puțini dintre cei cuprinși în aventura proustiană a memoriei involuntare, sentimentale, a lui Ionel Necula, mai stau „în lumină”... „*Într-un timp scurt, spiritul vrâncean a fost sărăcit de câteva nume providențiale și nu știu când se vor umple golurile ce s-au produs cu alte nume și cu alte dispoziții cărturărești, care să ducă mai departe lucrul bun și auroral, de acolo de unde l-au întrerupt cei plecați. Un vânt rău și neîndurător a suflat peste spiritul vrâncean și-a luat cu el spirite nevinovate și nepregătite pentru treceri rubiconice. Tuturor celor plecați le păstrez o pioasă amintire și le rezerv ca sălaş atriul drept al inimii mele*” (cf. **Postfață**, p. 226).

E o carte care ea însăși, reprezintă un obiect infinit mai artistic, mai poetic în expresie - decât cărțile multor... „artiști”-referenți/referiți, din ea... o carte atât de blând-nostalgică, încât, adesea, îl cutremură pe cititor (mai ales la nivel de necrologuri...): „*În urma noastră, n-a mai rămas decât Dumitru Pricop să vegheze peste oraș și peste spiritul vrâncean, ca un făclier care a cioplit fără odihnă la temelia verbului poetic și la înzdrăvenirea spiritului vrâncean, din care s-a revendicat ca un adevărat prinț al mărturisirii harice. Rămâi cu bine, Mitică. Te lăsăm în voia soarelui ca să-ți mângâie privirile, a ploilor ca să-ți spele amândoi obraji, a vântului, ca să-ți „ventileze” pletele. Câtă vreme vei fi acolo, pe soclu, vom ști că Vrancea poate spera la un destin sedimentat din cremeneara munților și din fervorile Vrâncioaiei (...). A rămas soclul înalt, din înălțimea căruia străjuiește chipul de faur bronzat al poetului împăcat cu toate*” (cf. **Singurătatea Poetului**, p. 154).

Sau: „*Constantin Ghiniță avea vocația prieteniei și o cultiva cu aceeași dragoste cu care, bănuim, Iisus își alegea însoțitorii. (...) N-a fost nimeni care să aibă nevoie de sfatul lui binevoitor și să nu găsească toată înțelegerea. Clocotea de bunătate, de spiritul prieteniei și tânjea după prilejuri colocviale. (...) Noapte bună, Ticule, și Dumnezeu să te țină prin apropierea lui*” (cf. **Necrolog Constantin Ghiniță**, p. 68).

Nu lipsesc, din această culegere de texte-recenzii, despre cărți eterne, nici judecățile subtile, de ridicată valoare hermeneutică (dar aceste texte deja erau cunoscute, de noi, din reviste ale unor ani trecuți... și, deci, poartă, în mintea noastră amintitoare, o „patină”, care ne împiedică să le încă adâncim valoarea și gravitatea ideatică...): „*Nu se poate spune că poetul a renunțat la temele vechi și perene,*

(Continuare în pag. 25)

(Urmare din pag. 24)

care-au făcut deliciul travaliului de altădată – erosul, bunăoară -, dar toată fenomenologia este transpusă într-o altfel de partitură, a faptului consumat și irepetabil, care se substituie dispoziției opționale. Privat de antonime, timpul viitor nu mai este antiteza trecutului, ci chiar trecutul cu toate patimile lui frânte, consumate, epuizate” (cf. **Poetul Ion Panait – un clasic în geacă și blugi**, p. 116). Sau: „E un miracol aici, pentru că muntele, pentru noi, a fost, deopotrivă, cetate și catedrală, în care spiritul românesc s-a zidit și s-a depozitat de vremi și de aluviuni alterante. Nu te poți considera decupat din peisajul muntos, fără să-ți asumi ipostaza de coloană și de cariatidă a bolții sub care s-au trudit strămoșii, de la descălecarea încoace. Numai omul de munte știe cât contează relația fraternală și indiviză cu tărâmul stâncos, cât de binefăcătoare, pentru om și istorie, poate fi asocierea lui cu tărâmul pe care-l măsoară pasul” (cf. **Dumitru Pricop – Poetul ca un munte de patimi**, 135)

...Cum ziceam, o carte bazată pe **memorie electivă**... alege, selectează – nu totdeauna cu deplină dreptate... Subiectivismul acut este inerent unei astfel de înfăptuiri, mai curând beletristice, decât hermeneutice. De ce (...s-ar întreba unul care nu știe definițiile lui Proust și ale învățăceilor săi, date **memoriei involuntare**...) – de ce lipsește, din „șirag”... - spre exemplu, mult-prea-blândul și umilul, cât și prea modestul, și, deci, umilul (de oameni și soartă), dar ctitor (...atât de delicat, în împlinirea Misiunii sale de Duh!) al culturii vrâncene postdecembriste, atât de talentatul Poet (**autentic!**) și scriitor (în genere), jurnalist de „mare meserie” – **Corneliu Fotea** (am zis: „mult-prea-blândul” - deci, din aceeași familie atitudinală și de suflet și fire cu autorul, cu Ionel Necul!)?!

...Firește, întrebarea de mai sus rămâne să zbârnăie în urechea „făptașului” Uitării... Sau, nu.

...Ceea ce-mi doresc este ca, dincolo de cartea acestui erudit și bun prieten (tecuano-gălățean...) al scriitorilor vrânceni – să apară **adevărata** și... grava Carte de Hermeneutică - nepărtinitoare (prin nicio prietenie, decât aceea a Adevărului Hermeneutic!), carte profund analitică, asupra trudei scrisului vrâncenesc – carte ca rod, însă, al studiului acribios, din partea unui **senator de drept** al criticii vrâncene profesionale. **Există așa ceva și se poate!**

...Chiar dacă va fi infinit mai seacă, multora (să dea Dumnezeu!) neplăcută... ea, acea râvnită și încă așteptată CARTE va ajuta mult mai mult (decât încântătoarea lucrare „prietenescă”, pe care-o țin, în aceste momente, în fața ochilor, pe birou!) la decantarea valorii spirituale autentice și la „plivirea” (...măcar, dacă nu chiar la... eradicarea!) imposturii scriitoricești, care, azi, în toată România Artei Logos-ului (înfeudată satrapismului axiologic al unui USR corupt!) sufocă, falsifică mai toate treptele axiologiei și batjocorește demoniac mai toate încercările de „răsărit auroral” și de impunere ale Artei (cu A mare), iar nu a tot felul de furnicare/viermușii, insalubre, ba chiar letal-toxice! – a tot felul de „încuscriri” imorale și hâde, efemer-morganatice și ludic-tranzacționiste!

...Deocamdată, îți mulțumim, cu plăcere și recunoștință, pentru caldă și atât de binevoitoare ta **prietenie**, față de Țara Vran-

cei și față de truditarii ei întru toate cele ale „condeiului”, dragă **Ionel Necula!!!**

Prof. dr. **Adrian Botez**

Un academician al boemei ieșene

Am vizitat o singură dată Iașul, iar la Bolta Rece n-am fost decât în amintirile boeme ale – îndrăznesc să spun – prietenului **George Petrone**, un scriitor care se ia în serios doar atunci când, în glumă și cu ironie fină, se aplecă „peste marginea lumii”.

Ultima sa carte – „**Recviem pentru capra vecinului**” (Editura „ALFA, Iași, 2010): „proză scurtă umoristică, poezie satirică și umoristică și catrene epigramatice”, e ca o „șampanie” rară, spumoasă, ce vindecă mahmureala spiritului.

În proza lui George Petrone sunt dezvoltate, la minut, pozele din bălciul cotidian ale emblematicului personaj **Țâmpău Costică**, asasinat în serial de tarabele cu lucruri mărunte și pus să „plătească” fie devenirea perversă a unui fost coleg și informator al securității, ajuns parlamentar (**Înduioșătoarea poveste a onestului funcționar Țâmpău Costică**), fie impreciziile buletinului meteorologic (**Teribila pățanie prin care a trecut într-o iarnă onestul funcționar Țâmpău Costică**).

Dincolo de narațiunea cu Mitici și Mițe, zâmbită pe sub mustățile lui Nenea Iancu, savoea dialogului și comicul de situații depășesc chiar și secvențele din Parlament: „- Au anunțat la radio că astăzi, cu toate că e sărbătoare, autobuzele vor circula normal... / - În cazul ăsta eu zic s-o luăm mai bine pe jos.” (**Reportaj cu urechea ciulită**); Doctorul Coriolan Ionescu, „săltat” de miliție, trăiește un adevărat coșmar. Surprins fără buletinul de identitate asupra sa, în timpul unei razii, își declară adresa, dar tovarășii vigilenți constată că „suspectul” nu locuiește acolo. Când doctorul se întoarce acasă, după câteva zile de calvar, administratorul blocului îl anunță, jovial despre binele... mioritic, pe care i l-a făcut: „*Au-ziți, de câteva zile întreabă miliția de dumneavoastră, dar eu n-am spus că satați aici!*”

Capitolul consacrat poeziei este prefațat de o definiție dată satirei de Jonathan Swift: „Gen de oglindă în care privitorii descoperă, în general, chipul oricui, în afară de al lor” și – am spune – conținutul „satirelor” petroniene reușește să „decrypteze” celebrul vers eminescian „Toate-s vechi și nouă toate”: „*Zău, prea le știe Moș Crăciun pe toate / Și ți le-nșiră grav, de cum apare, / Pe degete, precis, dintr-o suflare, / De nici nu știi de unde le mai scoate: // Că nu prea-nveți, că n-ascuți de mam'mare, / Că nu-i soluți pe cei mai în etate, / Zău, prea le știe Moș Crăciun pe toate / Și ți le-nșiră grav, de cum apare // S-o fi bazând pe fler... Tot ce se poate! / Dar dacă are turnători, ori are / Acces la cine știe ce dosare, / De nu chiar microfoane instalate... // Zău, prea le știe Moș Crăciun pe toate!*” (**Suspiciunile unui băiețel cuminte**).

Evident însă, capitolul de „forță” al volumului beste cel dedicat epigramei, distinsul autor fiind – după părerea noastră – cel mai mare epigramist român în viață. Unul dintre puținii care au făcut să răsune acest „strănut” literar, cum îl numea, poate pe nedrept, George Călinescu. Iată doar câteva exemple, care ne permit „luxul” de a spune, scoându-ne pălăria: „No comment!”: „*Diriguind societatea / Cu Marx și lenin în desagă, / Mereu ați împărțit dreptatea / În loc s-o fi lăsat întreagă*”

(**Doctrinarilor ideologiei comuniste**); „*Atât mai vreau, ca-n ceas târziu / Retras pe-un colț de masă, / Să beau, să uit, și-apoi să scriu / Că n-am nici bani, nici casă...*” (**Romanță parlamentară**); „*Țăranii, care mai de care, / Cu braț vânjos, cu pieptul gol, / Trudesc frenetic pe ogoare / ... la spart conducte de petrol.*” (**Tablou idilic cu țărani pe câmp**); „*Venit beat mort în ziua de chenzină, / Greșind și ușa, ce mai tura-vura, A nimerit în pat la o vecină! / Vezi? Uite unde duce băutura...*” (**Unde duce băutura**).

Să spunem însă, în final, că meritul distinsului membru al „Academiei Păstorel” trebuie împărțit, ca și în cazul lui I.L. Caragiale, cu cel ce îi oferă autorului sursele inepuizabile de inspirație - poporul român!

Lucian Mănăilescu

Semnal

Valorile Călanului

Recent a văzut lumina tiparului, la **Editura Pim** din Iași, volumul antologic **Seminte literare**, editat în colecția „Să ne cunoaștem istoria”. Antologia reunește 20 de autori care s-au născut sau au activat, o perioadă semnificativă de timp, în orașul Călan. Sunt prezenți în antologie:

Romul MUNTEANU – Profesor de literatură comparată la Facultatea de Litere a Universității din București, a publicat numeroase monografii, studii de sinteză sau eseuri. Din 1970 până în 1989 a fost director al Editurii Univers. Dintre premiile și distincții obținute de Domnia Sa amintim: Premiul Uniunii Scriitorilor (1971, 1972, 1976) și Premiul Menelaos Ludemis (Atena, 1980).

Ada ORLEANU - prozatoare și traducătoare. A publicat, printre altele, volumele: *Caii dracului* (1947), *Boarii*: (nuvele – 1968); *Atunci au tras toate clopotele* (roman – 1970), *De veghe la Dunăre și Mare* (1987)

Silviu Guga - poet, prozator și critic literar. În 2007 a primit premiul Filialei Sibiu a Uniunii Scriitorilor din România pentru romanul „*Băiatul din doua lumi*”, tradus ulterior în italiană de Ana Maria Cantacuzzino și în maghiară de Nagy Ivan)

Ioan Gelu Crișan - Poet și prozator, de profesie jurist

Ernest Uskar - Apărut în volumul colectiv editat de cenaclul literar RADU STANCA- Sub arcuri de lumini - Deva, 1979

Ionel Amărieștei - În anul 1972, debutează editorial cu volumul „*Claviaturi*”, apărut la Editura Litera.

Ion Marinescu - Poet, prozator și publicist.

Nikolaus Rudolf Pilly - Autor de studii monografice, poezii, proză și cântece. Publică frecvent în presa de limbă Germană.

Darie Pop - Reprezentant al diasporei române din Franța, cunoscut pentru valoarea scrierilor sale

Ioan Barb - A debut editorial cu volumul „*Tăcerea ca o flacăra*” (1998); Fondator al revistei ALGORITM LITERAR.

Daniel Lăcătuș – Publicist și poet. Semnează mai multe volume de versuri, dintre care amintim: „*La templul poeziei*” (2008) și „*Preț de o clipă*” (2010).

În antologie mai semnează: **Ciprian Marian, Simion Cozmescu, Crăciun Raul Dorian, Violeta Deminescu, Cornel Cerb Lazar, Mihaela Ispas, Otilia Ignat, Teodorescu Eugen și Ghilea Daliana**.

Încă un semn (bun) că provincia culturală există!

Pagini românești în Noua Zeelandă

Numărul 65 al revistei se deschide cu un material semnat de Fănuș Neagu, preluat din „Fereastră”.

Redactorul șef al „Paginilor...” , dl. **Cristi Dumitrache**, notează în articolul „«Românii despre români» la TVR Internațional”: „Marius Dobrescu și TVR Internațional ne propun, săptămână de săptămână, subiecte extrem de interesante, într-o emisiune live, vie, cu invitați de marcă și subiecte pe măsură. (...) Poate că de acasă nu se vede atât de mult, însă există în Noua Zeelandă români care nu închid televizoarele aflate pe TVR Internațional, ceea ce credem noi este cel mai frumos compliment pentru un post de televiziune.”

Un articol documentat și scris fără patimă – după părerea noastră („**Paul Johnson: Evreii din România, adevăr și ficțiune**”) – tratează cu maximă luciditate și curaj o temă sensibilă (holocaustul românesc). Semnează d-l **George Petrovai**.

Numărul 67 / ianuarie 2011

A-l sărbătorii pe Eminescu pe o plajă pustie, în Noua Zeelandă – superb omagiu: „Cum ar fi vorbit lumea prin condeiul lui Eminescu dacă și-ar fi purtat pașii pe nisipurile albe-negre, printre scoicile sărate și cochiliile turbilunii? Și ce versuri măiestre ar fi scos în fața frumuseții absolute de la Cape Reinga. Cum ar fi sunat o strofă a poetului nostru național, printre dunele de nisip? Poate că așa: «De cate ori, iubito, de noi mi-aduc aminte / Oceanul cel de gheață mi-apare înainte / Pe bolta alburie o stea nu se arată / Departe doară luna cea galbenă - o pată / Iar peste mii de sloiuri de valuri repezite / O pasăre plutește cu aripi ostenite / Pe când a ei pereche nainte tot s-a dus / C-un pâlâc întreg de păsări, pierzându-se-n apus / Aruncă pe-a ei urmă priviri suferitoare / Nici rău nu-i pare-acuma, nici bine nu... ea moare / Visându-se-ntr-o clipă cu anii înapoi / Suntem tot mai departe, deolaltă amândoi / Din ce în ce mai singur mă-ntunec și îngheț / Când tu te pierzi în zarea eternei dimineți»”... (La plaja cu poezii – **Cristi Dumitrache**).

O proză remarcabilă semnează doamna **Elena Bunica** (Canada), subiectul („**Buna creștere**”) fiind unul ce ține de o superbă lipsă de „adptabilitate” a românilor de până mai ieri: „Din când în când ne punem întrebarea dacă nu facem și noi ca Mitru atunci când (...) nu vrem sau nu putem să renunțăm la obiceiurile și mentalitățile lumii din care am venit și care nu se mai potrivesc cu cele ale lumii noi în care am intrat”.

Dar dacă cei „de dincolo” ar ști la ce ne-am adaptat, în țară, acum...

Cafeneaua literară

Nr. 1/ 88 – ianuarie 2011 dezbată un subiect mai mult decât controversat, cel al „optzecimii” literaturii române. Cred că **Virgil Diaconu**, redactorul șef al revistei, are dreptate: „După Revoluție, generația a început să-și construiască un aparat administrativ-propagandistic complex, care prin poziția socială a unora dintre membri ei, prin editurile, cărțile, revistele, dicționarele, antologiile și concentrarea activității publicistice a reușit să aducă optzecismul în prim planul vieții culturale românești, să îi fabrice o imagine puternică și să creeze impresia că el este spațiul cultural în care se manifestă singurele valori culturale românești. A fi scriitor de valoare nu înseamnă pentru liderii și criticii optzeciști altceva decât a fi optzecist”

Din numărul anterior al revistei nu putem să nu cităm memorabila cugetare a lui **Gheorghe Grigurcu**: „Unul din pericolele mortale ale artei e căderea sa în real. Strugurii pictați de Apelles cu atâta exactitate încât au fost ciuguliți de păsări semnifică un epitaf al picturii. Realul trebuie iscat nu din propriile-i temeuri, ci din adâncimi care nu-i aparțin, care-l ironizează prin viziune”

Poesis International

Nr. 3 / decembrie 2010

În **Mare Nostrum**, redactorul șef al excepționalei reviste – un veritabil produs de „lux” literar – **Claudiu Komartin**, redactorul șef, notează „Când am formulat, în urmă cu șase luni, proiectul revistei **Poesis International**, știam că reușita sa depinde în primul rând de puterea noastră de a strânge laolaltă acei autori pe care sărăcia de idei și de principii a unui sistem publicistic ce se conduce aproape exclusiv pe relații de servitute nu i-a îndepărtat de la mizele cu adevărat importante ale scrisului. Disperarea cu care scriitorul român se agață de edificiul său de iluzii în plină destrămare, blocajele și lașitățile sale fac imposibil nu doar dialogul cu alte spații și literaturi contemporane, dar și recuperarea valorilor în stare să edifice.”

Prin programul său, **Poesis International** pune în circulație textele poezilor contemporani de vârf din cât mai multe literaturi (cel mai adesea, traducerile fiind însoțite de textele în original, înlănțuirea de limbi și sonorități atât de diferite devenind un eveniment poetic în sine). Dar am înțeles, de asemenea, că putem contribui la descoperirea sau redescoperirea scriitorilor români valoroși de ieri și de azi și la așezarea lor într-un context ce poate să dea iarăși un sens căutărilor noastre”

Citadela

Nr. 1 (31) – ianuarie 2011

„Există adevăruri esențiale care trebuie spuse despre România ultimelor decenii. Dincolo de tatonările puerile făcute de tot soiul de experimențiști ori de paștele obosite ale fracturiștilor, sunt mari teme pe care nu a avut forța estetică să le exprime cineva până acum. Nu e niciun reproș, ci doar o constatare. Marea carte despre regimul comunist nu s-a născut încă. Și tare mă tem că nici autorul ei...” (**Felician Pop – O constatare de parcurs**)

Fie-ne îngăduit să adăugăm câteva motive la această pertinentă constatare: faptul că am scăpat de comunism (nu de comuniști) fosta „maculatură” a regimului devenind capitalistă, faptul că procesul comunimului a fost o tardivă și iluzorie arătare cu degetul, faptul că – așa cum magistral spunea poetul Ion Gheorghe, în România: „Beau laolaltă, jefuitorii cu cei jefuiți / Încearcă o împăcare: iertând unul altuia / Opresorii se îmblânzesc, năpăstuiții uită / (...) Basamacul luptei de clasă a pus drojdii / De-un lat de palmă în potirul de cristal”

Actualitatea literară

Nr. 4 / ianuarie 2011

Descoperim, cu plăcută surprindere, în publicația editată de **Asociația Culturală Actualitatea din Lugoj**, o publicație de cea mai bună calitate, realizată profesionist, în care semnează, printre alții: **Nicolae Silade** (directorul revistei), **Magda Ursache**, **Gellu Dorian**, **Djamal Mahmoud** (un interesant poet sirian, absolvent al Facultății de Medicină din Cluj-Napoca) etc. Cităm câteva secvențe „lo-viluționale”, pe care românii le văd închizând ochii, semnate, cu ironie și tristețe, de minunata Doamnă **Magda Ursache**: „Și totul a fost absurd, începând cu echivoca noastră revoluție (...) după ce mămăliga a explodat cu detonator de la distanță și s-a produs buluceala aberantă din balcoane”; „S-a scurs lustru după lustru și România cu piciorul stâng în ghips a trecut prin alegeri colorate: roșu reciclat în bleu ciel, ca să ajungă orange; țara e, periodic, sub cod portocaliu, iar capitalismul – albastru.”... Asta e de-a dreptul colosală: „...ne-a fost dat să-l vedem la televizor pe premierul Boc, cu coasa, ca o moarte mică.”

Vatra veche

Nr 3/2011

În nota sa... neobișnuită (în sensul unui demers literar susținut constant, cu autoritate și competență) **Vatra Veche** „devansează” timpul și mai ales timpurile actuale, revista condusă de d-l **Nicolae Băciut** editând, la începutul lunii februarie, numărul 3 din acest an. A fost greu, așadar, să alegem citatele pentru „Răsfoiri” și, în cele din urmă,

(Continuare în pag. 27)

Literatura și arta în... epigrame

Nicolae Crevedia

Cafeneaua

La „Capșa” unde vin toți seniorii,
Local cu două mari despărțituri:
Într-una se mănâncă prăjituri
Și-ntr-alta se mănâncă... scriitorii.

Dan Norea

Schubert

Nici bine-amorul n-a-nceput
Că-i spuse doamna-n grabă: Gata!
Sosește soțu-ntr-un minut.
...Și a compus Neterminata.

Beethoven

Proprietăreasa-l aborda
O dat’ pe lună, dar zic unii,
Bani de chirie nu avea
Și-atunci i-a spus... Sonata lunii.

Chopin

Dup-o Nocturnă, cu băieții,
A ațipit pe o dormeză,
Dar în lumina dimineții
A-ntrezărit... o Poloneză.

Bach

I-a spus maestrul său de studiu,
Când a sosit cam brusc acasă
Și l-a surprins într-un Preludiu...
Că Fuga e mai sănătoasă.

Goya

Fiind chemat la fisc, ca orișicine,
S-a contrazis degeaba cu nebunii
Și a aflat și el atunci, în fine,
Ce monștri naște somnul rațiunii.

Grigorescu

Plin de dezamăgire și revoltă,
'Nainte de-a muri, el și-a retras
Și Carul Mare și cel Mic, pe boltă...
Dar din păcate, boii au rămas.

Lucian Mănăilescu

Regretul lui nenea Iancu, în rai

Nu-i arșită pe-aici, cu Dumnezeu
Sunt bun amic, mă plimb prin
rai agale,
Dar nici nu bănuști cât mi-e de greu
Că nu pot să mă-ntorc la...
Haimanale!

Drumul spre glorie

Am scris, pe vremuri, poezii și drame,
Dar nimeni n-a știut, până-ntr-o zi,
În care-am scris
vreo două epigrame...
Și-am apărut în opt antologii!

Vasile Til Blidaru

Lui Nenea Iancu

Când prețurile cresc să ne sugrume
Îmi vine, după ce mă-nchin,
Să părăsesc această lume
Plecând, ca tine, la Berlin!

Iulian Bostan

Esență literară

Stând aplecat pe coala de hârtie
Poetu-a scris o mică poezie
Și criticul găsindu-i sens aparte
S-a străduit și-a scos din ea o carte.

Păun Condruț

Mărturisirea unui poet

Nu am mai vrut să merg aseară
La șezătoarea literară;
Când văd că vremea e geroasă
Cu mult polei, mă-mbăt acasă.

Christea N. Dimitrescu

Unei doamne

... Sunt nebuni poeții, Doamnă?
Foarte-adevărat! Ce vrei?
Cum se poate să nu fie,
Când se-nchină la femei...

Ion Diviza

Sfârșitul lumii

Stratul de ozon se tot subție,
Veacul ni-i absurd și efemer;
Încă-un postmodern, cu-o poezie,
A făcut o gaură în cer.

Victor Eftimiu

Catren

Cu fiecare dintre cei
De care moartea ne desparte
Murim și noi, lăsând o parte,
În fiecare dintre ei.

Ion Ionescu Quintus

Unui scriitor

Dacă scapi de sărăcie,
Spui că nu mai scrie deloc,
Joacă l-a o loterie...
Poate c-om avea noroc.

Sofronie Ivanovici

Pe mormântul unei literate

Aici zace-o literată
Ce-a fost mare, doar ca fată!

George Lesnea

Lui N. Manolescu care m-a omis dintr-o antologie

Manolescu, cum se știe,
M-a scos din antologie.
Deși mi-e prieten drag,
El mă scoate, eu îl bag!...

Nicolae Mihu

Brâncuși și Pasărea măiastră

I-a dat suflet, stil și clasă
Și-o alură grațioasă,
După care i-a zis: „Zboară!”
Și de-atunci nu mai e-n țară.

Marin Sorescu

Unui epigramist

Epigrama ta, maestre,
E ca fata fără zestre:
Vin, se uită toți la fată
Și o lasă-așa... uitată.

(Urmare din pag. 26)

ne-am oprit la savurosul dialogul/interviu susținut cu dl. Profesor
Universitar **Ștefan Cazimir** de Rodica Lăzărescu.

Fostul lider al Partidului Liber-Schimbist, cel ce, ni se amintește, și-a început un discurs în Parlament cu adresarea: „*Domnule președinte, Stimați colegi, Onorate fotolii goale...*” susține că, de fapt, partidul domniei sale este și va fi pentru eternitate majoritar în forul legislativ al României. Iată și pertinenta justificare:

„*Hotărârea consiliului director P.L.S. din 1991, prin care toți parlamentarii care își schimbau apartenența politică deveneau automat membri de onoare ai Partidului Liber-Schimbist, este valabilă și astăzi. Uitați-vă deci pe lista actualului Parlament și veți vedea câți dintre componenții săi au devenit, în această legislatură, noi membri de onoare ai Partidului Liber - Schimbist, adăugându-se celor care sau adunat de-a lungul timpului...*”

Bucovina literară

Revistă fondată de Societatea Scriitorilor Bucovineni la Cernăuți în 1941

BUCOVINA LITERARĂ

Nr. 10 – 12 / 2010

Dorin Tudoran îi „povestește” **Andrei Rotaru** despre senzația pe care a avut-o la „contactul cu dosarele CNSAS: „*Când am ieșit, căutam un loc ferit, fiindcă aveam senzația de vomă.*” Și totuși, chiar dacă: „*Pe de o parte este bine că oamenii mai tineri nu sunt obsedați de comunism, pe de altă parte este o tragedie că nu prea vor să afle nimic despre el, fiindcă, așa cum avertiza George Santayana, dacă uităm ce s-a întâmplat în istorie, suntem blestemați să vedem istoria repetându-se.*”

Ioan Es. Pop semnează un grupaj de poezie admirabil, din care cităm: „... *te lupți să îți salvezi / carnea cea grea și oasele opace. / nu mai crezi decât în istorie. / iar istoria vorbește doar de cei ce dispar.*” (**Până la doi-trei ani îngerul tău**); „*marea greutate e chiar ușorul, / când te ridici, devi greul celeilalte lumi, / în care te prăbușești ca un sac cu bolovani*” (**Cu acești ochi cu care n-am văzut**)

Salutăm eforturile vizibile ale noii echipe redacționale de a scoate din inerție prestigioasa publicație, și prezența în colectivul de redacție a tinerei și talentatei poete **Aida Hancer**.

Cronicar

Revista Fereastră

Publicație editată de: Asociația Culturală
“Agatha Grigorescu Bacovia” - MIZIL

Cod fiscal: 230324460;

Cod IBAN:RO60RZBR0000060010080523,
deschis la “Raiffeizen Bank” - filiala Mizil

Str. Agatha Grigorescu Bacovia”, nr. 13A
Telefoane: 0244251144; 0722653808 - director;
0769210763 - redactor șef
E-mail: lucian_manailescu@yahoo.com

Redacția

Director: **Emil Proșcan**,
Redactor șef: **Lucian Mănăilescu**
Grafică: **Mihai Hlihor, Leonard Țuclea,**
Viorel Andronescu, Milică Ene

Autorii materialelor publicate răspund în mod direct de conținutul acestora.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază

Personaje: *Aurel, Vicu, Didi, Marin, Roza, Melchindia, Sofia, alte femei.*

Ulița unui sat de pescari. Sălcii verzi, dar și trunchiuri uscate. Casa lui Marin pe respectiva uliță, iar cimitirul începe de dincolo de curtea sa. În apropiere, ce altceva decât Dunărea?

Scena 1

VICU: Eu am urcat primul în salcie după ouă. Sunt ale mele!

AUREL: Ba eu am văzut când și-a luat rățușca zborul. Nu-ți dau nici unul! (se iau la harță; parte din ouă se sparg).

DIDI: (*trage de cămașa fratelui său*) Nene, nene, uită-te pe drum: vine jandaru’!

AUREL: Jandaru’?! Ce te bucuri, mă? Poate aduce veste că a murit tată-tu pe front.

DIDI: (*smiorcăindu-se*) Ba al tău să moară! Nene, auzi ce zice?

VICU: (*după ce a cercetat în lungul drumului*) Nu-i jandaru’! E o... un...!

AUREL: (*urcând repede într-o salcie*) Io știu ce-i ăla! Soldat! Am văzut unul la Brăila, când am fost cu Moșu tata.

VICU: (*urcă și el în salcie*) Nu-i de la noi! Are un picior de lemn.

DIDI: Așa-i, nene. Dacă are chicior de lemn, nu-i de la noi...

TOTI: (*bucuroși*) Nu-i de la noi! Nu-i de la noi...

DIDI: Aici toți au chicioare de oameni. Nu, nene? Nene, da’ de ce se duc femeile la el?!

VICU: Să-l alunge. Cin’ nu pricepe!

O FEMEIE: Vine de pe front, fă. O fi având scrisoare de pe la ai noștri... Hai mai aproape.

ALTA FEMEIE: Bine că nu-i de la noi.

O FEMEIE: Cine știe!

PRIMA FEMEIE: Cu ce s-ar hrăni, ai!? Noi suntem femei, da’ vâslim, aruncăm plasele mai vârtos ca bărbații...

A TREIA FEMEIE: Ne-am încurca de el!

O FEMEIE: Aș vrea să-l văd pe-al meu venind cum o hi... Poa’ să se târască, numa’ să vină.

A TREIA FEMEIE: Năroado!

ALTA FEMEIE: Tăceti, fă! S-a ridicat de pe salcie și... vine! La noi vine! Doamne sfinte!

Să nu intrați careva în vorbă cu ăsta. Meargă unde a dus mutu iapa... nu ne trebuie schilozi!

PRIMA FEMEIE: Nu tridim destul pentru hrana copiilor și a ăstora bătrâni?

O FEMEIE: Ce altceva să facem dacă ni-s bărbații pe front!

MARIN: Bună ziua.

A TREIA FEMEIE: Mergi omule cu Dumne... (își sterge lacrima cu colțul basmalei) Aș vrea să te întreb...

PRIMA FEMEIE: N-ai vrea nimica. Lasă-l să se ducă!

A TREIA FEMEIE: Da’ nu-l mai cunoașteți, fă?! E bărbatu’ Mariei! (*cu obidă*) Ne-a lăsat doi copii pe cap. N-ar avea hodină!

ALTA FEMEIE: Rea ești la suflet! Te-aud copiii... (*strigă către copii*) Vicule, ia-l de mână pe ăl mic și vino la omul ăsta! E tată-tu.

VICU: (*speriat și rușinat*) Tata?!

ACEEASI FEMEIE: E plecat de patru ani. Nu-l mai ții minte.

VICU: Fugi că nu-i tata!... Mama zicea că tata avea picioare și-o alergia printre sălcii...

PRIMA FEMEIE: E tată-tu, mă! I-o hi smuls chiciorul pă front. Ia-l de mână p-ăl mic și du-te de-i săruta mână.

O FEMEIE: Ba să nu-l ia. Ce-o să zică Marin?

A TREIA FEMEIE: Atunci leagă-l de poala ta, să faci trei.

O FEMEIE: A lăsat-o pe Maria cu unu’ singur când a plecat pe front.

ALTA FEMEIE: Ce dacă! Războiul te mai lasă și grea! Pe el cum l-a lăsat fără picior?

A TREIA FEMEIE: Nu i-a fost cu voia.

ALTA FEMEIE: Nici ei nu i-a fost. Hai, Vicule, fugiți la omul acela. De mâine trebuie să vă dea de mâncare!

MARIN: (*către copii*) Vică al meu e pe aici? Vino la mine, mă, să te vad... A, tu ești?!

VICU: Da.

MARIN: Nu-l mai ține de mână pe mucosul ăla. Lasă-l să plece la ai lui.

VICU: E frățiorul meu.

MARIN: (*scurpând*) Ptiu! Unde-i mă-ta, mă?

VICU: Nu spui.

MARIN: Cum adică?!

VICU: Te duci la ea și o cerți...

MARIN: Aha! Târfa, nici măcar nu-i acasă... Unde-i mă-ta, mă? Sunt eu destul de amărât.

De ce mă pisați în picioare și voi?

ALTA FEMEIE: Marine, că tu ești! Te-au recunoscut femeile. Ia-ți pruncii și du-te de te odihnește!

O FEMEIE: Da, zău așa! Descurci tu ițele mai târziu. Ia-i și du-te. Le-or fi și lor de-atâta singurătate!

MARIN: Hai, mă!

Scena 2

MARIN: Ce femeie! Cum s-a simțit fără frâu, gata. (*scotocește în vatră*) De când n-a mai făcut asta foc în vatră? Nici pic de cenușă! Ieri a fost acasă?

VICU: Nu.

MARIN: Da... unde-i? Ți-e teamă că te bate dacă o spui? Cu cine s-a-nhăitat, mă?!

VICU: (*suspînă*)

MARIN: Nu plânge, mă! Eu ar trebui să urlu. După patru ani, găsesc casa pustie... De-ar fi doar asta! Femeile satului mă privesc de parcă aș fi ieșit din Dunăre. Sunt infirm, asta e... Mai aveți barca?

VICU: Nu. Adică, da! A luat-o părintele.

MARIN: (*bănuitor*) Aha! Se folosește de barcă! De-ar fi numai atât! Înțeleg... El și Maria... Am priceput cum a apărut țiparul ăsta pe lume...

Ce cauți în casa mea, mă? Du-te la popa ăla, sau unde-o-i vrea. Hai!

DIDI: (*smiorcăit*) Mie mi-e foame!

MARIN: Foame!? Cine te-a făcut, să te-ndoa-pe. Ce, mie nu-mi e foame?! Boala asta de femeie n-a pus deoparte un baboi! Voi ce mâncați, mă? Vă hrănea popa?

DIDI: Taica popa ne-aduce pește... cartofi... De când...

VICU: (aproape urlând) Taci!

MARIN: De ce nu-l lași să vorbească? (miiros) Hai, băiețș, zi ce voiai să spui...

VICU: (*sare peste el*) Mă, să taci!

MARIN: Am cam priceput eu. Ce-o să-i fac? Dac-o bat, sare satul cu gura: „Ai venit ciuntit, Marine. Mai ești tu în stare să urci în barcă? Să tragi plasa cu pește? Să bați cale la oraș și să-l vinzi?”

DIDI: Mi-e foame!

MARIN: Eu n-am putere să te hrănesc... Al meu nu-i decât unu’.

VICU: Am. Mi-a spus tanti Roza.

MARIN: Care Roza? A, asta de peste drum. Bărbatu’ ei...

DIDI: Tanti Roza ne-aduce mâncare, cămă-

șută...

MARIN: Din milă. A văzut că Maria a lut-o razna. (*scoate din buzunar o conservă, o desface. Mai găsește și un codru de pâine*) E o conservă. Am purtat-o atâta cale pentru... tine! (*sentimental*) Măi, Vicule, m-ai visat vreo dată?

VICU: Da. Da’ n-aveai ăsta!

MARIN: Ce... ăsta?! A, piciorul de lemn. (*oftează*) Hai, mănâncă!

VICU: Îi dau și lu’ Didi.

MARIN: Să-i dea popa. Sau cine l-a făcut. Eu pentru tine am adus-o. Și pentru... Văd c-am nimerit tot în tranșee. Ti-am zis să mănânci!

VICU: Nu mănânc.

MARIN: Vrei să-ți bag dumaticatul cu sila pe gât? Tine palma... Asta e pentru tine. Restul e pentru ea...

O găsesc eu... Să mănânce și ea... Ce te uiți la mine?

VICU: Și... el?

MARIN: Mucea nu-i al meu.

VICU: Mama zicea că-i fratele meu. Zău! Am văzut eu când l-a născut. Aci în tindă. Era și tanti Roza, și popa.

MARIN: Taci!

VICU: Mă bați dacă mai spun ceva? Îi dăm și lui. Să nu mai plângă.

MARIN: Măine să scăpam de el.

VICU: Mai bine alungăm câinele...

MARIN: Câinele-i animal nevinovat.. Măi, băiete, dacă știi unde-i mă-ta, du-te la ea cu conserva. Să mănânce și ea. Ai dat din cap?

Știi unde e?! Iar plângi? De ce plângi, mă?

VICU: Hai la mama!

MARIN: Aha!

Scena 3

MARIN: Ia stai, mă. Ce căutam noi în cimitir?!

VICU: Uite colo!

MARIN: Ce-i colo?! O cruce.

VICU: Nu e cruce. E mama.

MARIN: Măi, băiete. Tu nu ești întreg la minte. E o cruce. A cui o fi? (*Se apleacă, citește. Îngenunche*) Aici erai, Marie?!... De ce n-ai zis, mă, că a murit?

DIDI: Lu’ nenea i-a fost teamă că o bați pe mama c-a vrut să moară...

MARIN: Femeile n-au scos o vorbă. Le-a fost milă... Sau silă! Cine eram eu, Marie? Era alt flăcău mai priceput la vâsle și la pescuit?

Ce mi-ai făcut, Marie? Dumnezeu mi-a luat un picior. Ce-i pasă! Da’ tu, Marie? Doar erai nevasta mea!

De ce n-ai așteptat? Ce, mie nu-mi era ușor să mor p-acolo? Ca să scap de ne-cazuri! M-am luptat cu moartea, femeie...

Nu vroiam să-ți fac greutăți! Iar tu?! Ptiu!

VICU: Mi-e frică.

MARIN: Haide, mă. Las-o aici... Eu nu vreau să mor.

VICU: Nu plânge, nene!

MARIN: Cum mi-ai zis?! Nene? Mă, baiete, eu... sunt tatăl tău! Ce dacă nu mai am un picior, uite colea brațe, am cu ce vâsli. Noi trebuie să trăim...

În locul piciorului te am pe tine. Am să te instruiesc, ai să vezi.

VICU: Da... tată!

DIDI: Așa-i, tăticule!

MARIN: Nu te băga, muceo. El e fiul meu. Tu... pește prins de mâna mea n-ai să mănânci! Mă descotorosesc eu de tine...

VICU: E frățiorul meu...

MARIN: Gura! De azi, n-ai să mai ieși din cuvântul meu. Haidem de-aici!